

4) Jos: *Regele Carol înconjurat de ofițerii superiori, îndreptându-se spre câmpul de manevră.* 5) Sus: *Regele în mijlocul comandanților de armată, urmărește operațiunile tactice ale manevrelor.* 6) Stânga: *Regele, d. General Gorsky și d. ministrul al armatei, General Samsonovici comentând exercițiile.*

RASBOIUL NU E POSIBIL

E drept că, precum se spune în limbaj poetic, norii plutesc încă la orizont, grei ca niște abdomene de obezi, sau asemenea unor ciorchini. Şi e drept că pe drumul armoniei universale, s'au făcut paşi de rac. Bilanţul a patrusprezece ani de conferinţe în foruri somptuoase, în cari conducătorii popoarelor au consumat cerneală, vorbe şi icre negre, e aproape falimentar. Tratatele au urmat tratatelor, chipurile pentru a le completa şi întări, dar în realitate anulându-le prin articole şi aliniate introduse de către unele din părţi, cu gândul şiret al trătul conservării. Jocul este primejdios. S'a făcut dovada între 1914 şi 1918 că poţi şti despre el când şi cum începe, dar nu în ce chip isprăveşte, — şi, mai cu seamă, cum.

Incât e preferabil să-l transformăm în gogoriţă, în instrument de spaimă, dar nu şi de executare.

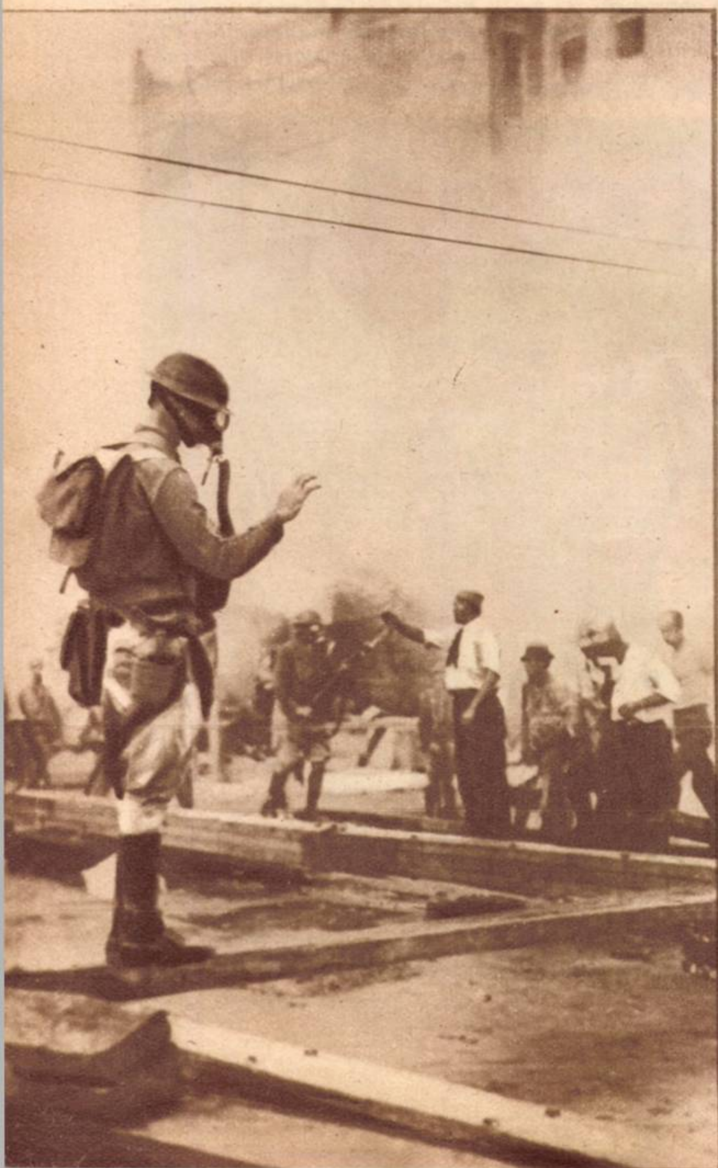
In câte rânduri nu era pe cale să se dezlănţuiască? Şi de câte ori complicaţiile nu ajunseseră între popoare atât de încordate, încât altă ieşire decât a încăierării, părea că nu mai este? Şi totuşi, în ultimul moment pumnul s'a desfăcut, pentru simplul motiv că momentul acesta era şi momentul marei înţelepciuni.

Cronica anilor pe cari i-am trăit de la încheerea păcii şi până astăzi, cu zarva, cu neînţelegerile gerei pe sfoară a celorlalte părţi.

E drept că înarmările continuă, că imnurile de pace alternează cu discursuri ameninţătoare, că mâna întinsă în semn de conciliere şi de frăţie se transformă în pumn.

Dar atât. Căci, adevăr vă spun vouă, războiu nu va mai fi. Nu pentrucă în conştiinţa celor ce l-ar putea provoca a înflorit creanga simbolică de măslin, dar pentrucă în această conştiinţă s'a înfipt aşa cum se înfig colţii unui zăvod, instinc-

Stânga: *Armata americană încearcă un nou gaz de luptă;* sus: *Biciclişti englezi, purtând măşti contra gazelor;* dreapta: *Artileria italiană de munte, la manevre în Alpi.*

lor, cu grupările şi regrupările de forţe, cu tratatele cari puneau temelia unor alianţe dizolvând altele, ar putea să sugereze spectacolul animalelor domestice, care se pândesc, se urmăresc, dar care nu se încaieră, ştiind că, din bătălie, vor ieşi deopotrivă de scărmănate.

A fost într'adevăr un răsboi, cel de anul trecut, dintre China şi Japonia, dar s'a terminat repede căci proporţiile lui depăşiseră îndată, prin atrocitate, aşteptările taberelor în luptă. Răsboiul dintre Soviete şi Japonia s'a stins mai înainte de a se declara, iar agenţiile telegrafice nu mai au de înregistrat astăzi decât răsboaiele săptămânal isbucnite în statele Americei de Sud, care ţin, prin eroismul şi inteligenţa lor, să amintească anecdota marsilieză cu şerpii ce s'au devorat reciproc.

* * *

Răsboiul e declarat de către conducători, însă nu ei îl fac. Il fac popoarele, şi acestea refuză pretutindeni invitaţia graţioasă de a se sinucide. Căci ele au tras din experienţa ultimei încăierări colective învăţământul, că răsboiul nu e numai o monstruozitate, dar şi o prostie.

In primul rând, răsboiul nu rezolvă niciuna din problemele, pentru a căror dezlegare se recurge la el, ci dimpotrivă, le complică şi le înmulţeşte.

Câte chestiuni stăteau pe tapetul politicei mondiale înainte de 1914, şi câte stau acum? De aproape un deceniu şi jumătate conferinţele internaţionale se străduesc să găsească soluţii, nu atât pentru cele cărora crunta încăierare nu le-a putut găsi, cât pentru celelalte, multiple, pe cari le-a stârnit el, răsboiul.

Popoarele nu uită, şi avem pentru aceasta o dovadă în literatură şi în toate celelalte manifestări de artă cari, înfăţişând icoane din răsboiul trecut, găsesc în conştiinţa colectivă un ecou totdeauna vibrant.

St. sus: *Puntea de comandă a unui crucişător american, văzută printre două tunuri;* dr. sus: *O revistă militară în faţa palatului Buckingham din Londra,* dr.: *O torpilă montată pe un avion;* jos: *Lansarea torpilei în plin sbor, deasupra apei.*

Fiindcă el a fost un spectacol deopotrivă de crud şi de urât. Luptele de altădată, cu desfăşurări impresionante de forţe vii, luptele care dădeau prilej de afirmare individualităţilor, încrucişările de lănci ale cavaleriei şi atacurile la câmp deschis ale infanteriei, bătăliile în ritm de goarne şi de tobe, cu întreaga recuzită răsboinică, a cărei etalare o vedem astăzi numai la parade şi pe scenele de revistă, — au lipsit în ultimul răsboi, unde oamenii au fost reduşi la rol de

cârtițe în tranșee și unde cuvântul l-au avut aparatele grele de oțel și de fontă, cu tragere mai lungă și calibru mai greu.

A fost, precum spunea Wells, un război fără glorie, în care dușmanii se ucideau fără să se vadă măcar, în care primejdia venia oarbă de sus, de sub pământ, din spate și din față, căci nu oamenii dictau, ci armele lor.

Altădată războiul era o exhibiție de uniforme și armamente, iar mai târziu era o demonstrație sportivă. Tehnica modernă l-a transformat într'un spectacol, a cărui hidoșenie demnitatea umană o respinge. O grindină de gloanțe, pe front, nu trezia atâta indignare, cât un obuz cu gaze, sau cât un proectil căzut dincolo de fronturi, în regiunea unde populația era pașnică.

Imaginea ultimului războ a fost prinsă admirabil de către un pictor englez, care nu a creionat oameni, ci numai avioane, tunuri și tankuri. Ba da, și oameni, dar aceștia mici, — liliputani alături de Guliveri uriași.

Acesta e războiul. Sau, mai bine spus, acesta a fost. Iar imaginea celui de mâine este infinit mai respingătoare, căci potrivit tehnicei cunoscute până acum, războiul viitor nu va mai fi nici măcar al fontei și oțelului brut, ci al gazelor și al microbilor. Va fi războiul chimic, purtat pe distanțe, nu de zeci, ci de sute și mii de kilometri.

Lecțiile date populației în diverse țări, pentruca ea să știe cum să se ferească de gaze, dovedesc panica pe care simpla perspectivă a războiului de mâine o stârnește de pe acum. Și nu este nevoe de-o imaginație laborioasă, pentru a ni-l închipui așa cum în realitate ar putea să fie războiul acesta care nu mai este elaborat în cabinetele de stat-major ci în laboratorii.

Sunt câteva luni de când noi am desprins ca pe-o monstruoasă curiozitate, dintr'un ziar, telegrama aceasta:

„Washington (Rador). — *Senatorul Frazier a cerut parlamentului instituirea unei comisiuni secrete, care să examineze o invenție menită să revoluționeze toate metodele războiului.*

După cum arată senatorul, această invenție permite distrugerea prin explozie sau prin incendiu a orașelor sau forțelor inamice, de la o distanță de peste 1500 km. De la o distanță de sute de kilometri pot fi distruse cuirasatele cele mai bine înarmate. Aparatul de distrugere poate fi pus în acțiune numai de câțiva oameni.

Inventatorul, originar din Stamford (Connecticut) se numește Barlow și a mai inventat și alte diverse aparate de bombardament. El ar fi dispus să cedeze invenția sa Statelor Unite".

Telegrame cu un conținut întrucâtva la fel ați citit și d-voastră, în anii din urmă, prin ziare. Dar descoperirile acestea sunt de natură, nu să alarmeze, ci să infiltreze convingerea, că în ultimă instanță, ele vor avea ca rezultat, nu asasinarea umanității, ci uciderea monstrului în al cărui serviciu ar vroi să se pună. „RĂSBOIUL VA UCIDE RĂSBOIUL..."

Ei da, știința și technica, aducându-l în gradul de ultra-desăvârșire în care e acum, — în realitate l-au suprimat.

Cine are curajul să-l dezlănțuiască într'adevăr?

Amintiți-vă că oridecâteori un conflict între două sau mai multe națiuni trecea dincolo de stadiul intimidărilor, el era brusc oprit, dacă nu de taberele învrăjbite, de celelalte națiuni, care își amintiau experiența de altădată și care, înlăturând focul din casa vecinului, înlăturau primejdia ce le amenința și pe ele.

Tari pe această convingere, se impune s'o infiltrăm colectivității, pentru a o smulge din teroarea paralizantă a unei eventualități, care în niciun caz nu se poate înfăptui. Pot să-și pună piedici diplomații, în forurile lor, și pot contribui cât vor la perpetuarea incertitudinii. Pintenul demagogic poate da, oricât, imbold maselor, asmuțindu-le. O literatură de învrăjbire și de glorificare a anumitor virtuți se poate întinde pe cilindrele oricâtor rotative.

Totul sună fals și totul se oprește exact în punctul dincolo de care inconștiența și brutalitatea știu că nu e bine să treacă, deoarece din punctul acela se deschid sancțiunile. ION PAS

UN NOU MARE CONCURS
PREMII DE 20.000 LEI

„REALITATEA ILUSTRATA" de comun acord cu marea casă de parfumerii „BERYLLON", organizează un nou concurs original:

In cutiile tuburilor de pastă „PERLODONT", — fabricată de firma de mai sus, — se găsesc imprimate pe câte o foaie volantă, patru versuri, care trebuesc completate cu câte două cuvinte. Răspunsurile se vor trimite pe adresa „REALITATEA ILUSTRATA", strada Const. Mille 7, cu mențiunea pe adresă: pentru concursul *„PERLODONT".*

Fiecare cititor al revistei noastre poate participa cu atâtea șanse câte bonuri va trimite, la premiile de 8000-5000-2000 și cinci a 1000 lei, pe care le oferim.

Tragerea premiilor va avea loc la o dată pe care o vom anunța ulterior.

Un prinț iubia O PASTORIȚĂ

Recentele funeralii oficiale ale ex-regelui Manuel al Portugaliei ne reamintesc romantica sa aventură cu marea artistă Gaby Deslys care a avut succese ani îndelungați, pe scenele marilor capitale.

La vârsta de 18 ani Manuel II s'a urcat pe tronul Portugaliei. Inalt bine legat, cu o înfățișare foarte plăcută și cele mai elegante maniere, el cuceria pe toți din preajma lui.

Domnia nu-i fu de lungă durată. Detronat el își acceptă destinul cu resemnare stabilindu-și noua reședință la Londra.

Se știe ce sfârșit neașteptat a avut, după ce a asistat în liniște la un match al lui Helen Wills la Wimbledon.

In acest an care este al douăzeci și doilea al exilului său și ar fi sărbătorit a patruzeci și treia aniversare. Regretatul suveran care avea — se zice — mai mult de douăsute de mii livre venit anual, ducea o existență foarte largă și nu era serbare mondenă la care să nu fi luat parte. Dealtminteri fiind un gentleman în toată accepțiunea cuvântului, persoana sa era cea mai căutată printre oamenii aristocrației londoneze.

* * *

Era în luna Iulie a anului 1909 când Manuel o întâlni pentru prima oară pe Gaby Deslys. Ea era în epoca aceea o dansatoare, de care abea începea să se vorbească. Divin de frumoasă, inteligentă, unind grația spiritului cu cea a corpului, nicio îndoială că ea exercită asupra tânărului în vârstă de 19 ani o mare atracție. Indată ce o văzu, Manuel simți că această femeie va juca un rol important în viața sa. El reușește s'o convingă, ca ea să vină să-l vadă. Acest lucru provoacă cele mai diverse comentarii.

Un monarh amorezat de-o dansatoare, aceasta nu putea trece neobservat și supușii se indignară în fața unui asemenea scandal.

Se poate spune chiar că aventura sa cu artista îi grăbi căderea de pe tron.

Din ce în ce mai îndrăgostit de ea, tânărul suveran îi oferi un colier de perle de o foarte mare valoare. Indignarea în Portugalia fu enormă. Cadouri unele mai prețioase decât altele urmară colierului, astfel că dansatoarea se găsia într'adevăr acoperită de bijuterii.

Influența Gaby-ei Deslys asupra regelui câștiga din zi în zi tot mai mult teren. Nu exista capriciu pe care să nu îl fi satisfăcut, nu exista dorință pe care să nu i-a îndeplinească.

Gaby Deslys și regele Manuel al Portugaliei.

In timpul acesta situația politică luă în Portugalia o întorsătură gravă.

La 5 Oct. 1910 regele Manuel a fost detronat, luând drumul Londrei, unde a trăit până la moartea sa.

Gaby reînnoiește legăturile cu Manuel și în timp ce el se zbătea în dificultăți financiare, se oferi a-l ajuta. Atunci când el ezita în fața propunerii, regele George îi acordă o rentă de 10 mii livre anual. Dar Portugalia înapoie ex-regelui câteva luni mai târziu proprietățile sale, ale căror venituri îi permiseră de a acumula o foarte mare avere. La moartea sa, ex-regele avea o rentă de 200.00 livre anual. (120.000.000 lei).

* * *

Dar isprăvile ex-regelui nu întârziară de a ajunge la urechile mamei sale, regina Amelia. Când mai târziu fiul ei prezentă pe tânăra Gaby, furia reginei atinse culmea.

Imediat ea consultă lista prințeselor de măritat din Europa și fără a-i cere părerea îl logodi și căsători cu prințesa Augustina Victoria, fica unui văr al Kaizerului și vara regelui Carol.

Căsătoria fu celebrată la 1 Sept. 1913 marcând un eveniment internațional, căci cu toate că Manuel nu mai era rege, oamenii din noblețe continuau a-i da acest titlu. După cum era de prevăzut, lucrurile se sfârșiră repede în noul menaj.

Puțin după aceea, Augustina fugi în Germania, lăsându-și soțul la Londra. Manuel nu făcu nici o obiecțiune, devenind liber de acum înainte, de a iubi în toată libertatea pe amica sa Gaby Deslys.

Cu toate acestea Augustina i-a fost devotată până la sfârșitul zilelor sale. Anii cari au urmat au consacrat gloria lui Gaby Deslys, al cărei nume și faimă traversară mările.

O numiau „regina fără coroană". Frumusețea ei devenise legendară.

Nimeni nu știe care era originea exactă a Gaby-ei Deslys dar se crede că după adevăratul său nume, ea se chema Gaby Des Lys și că s'a născut la Marsilia în 1883. Această credință e întărită prin faptul că ea murind, își lasă averea întreagă, prețuită la trei milioane dolari, societăților de binefacere din Marsilia.

După moartea ei, pretinse rude veniră să-și reclame dreptul la moștenire, afirmând că ea se numia Madeline Caire sau Edwige Navratil, de naționalitate ungară.

Gaby Deslys a jucat la Winter Garden din New-York, cu patru mii de dolari pe săptămână. Mai înainte ea apăruse pe scena dela „Alhambra" din Londra, unde interpretase cu mare succes „Les debuts de Chichine".

Dar în epoca aceia se știe ce scandal provoca vederea pe scenă a picioarelor abia descoperite.

Apariția artistei cu o jupă puțin deasupra glenselor stârni indignarea mamelor de familie și a oamenilor ipocriți ai epocei.

MARNY

HAZURI

MAMĂ FOARTE CURATĂ

— Mamă! trebuie să fac o baie! Săptămâna asta vine o inspecție medicală la școală...

— De-abea au trecut 6 luni de când te-ai îmbăiat și acum iarăș?! Lua-o-ar dracu de inspecție!

O CONVERSAȚIE

Ea. — Iată ce scrie în revistă: albirea părului din barbă, provine din cauza pălăriilor.

El. — Așa e, ni se albește nouă bărbaților părul din cauza pălăriilor femeilor.

O SPARGERE CIUDATĂ

Se auzi soneria la intrarea din dos.

Dupăce Francisc — bătrânul servitor al negustorului de diamante Hornbleed — deschise uşa, stătu o clipă la 'ndoială, dacă să lase pe vizitator să intre, în lipsa stăpânului său de acasă.

Tânărul, care purta o valiză pentru scule şi mirosea a pilitură de metal, declară că a fost trimis din partea poştei, ca să controleze aparatele automate. Totuş, el îi inspiră lui Francisc neîncredere, pentrucă era saşiu...

Mica vilă a lui Hornbleed se afla într'un cartier liniştit şi distins, şi ascundea în pereţii ei obiectele cele mai de preţ. In afară de acestea, cassa de bani conţinea diamante în valoare de mai multe milioane. Domnul Hornbleed o să înjure, dacă aparatul ar fi să nu mai funcţioneze, aşa dintr'o dată, se gândi Francisc şi adăogă tare:

— Ei, bine, pofteşte înăuntru... dar grăbeşte-te!

Controlul aparatelor fu făcut de amândoi, întâi în salon, apoi în dormitor, unde aşa zisul telefonist mecanic — cunoscut în lumea spărgătorilor şi la poliţie sub numele de „Bobby" — măsură cu toată atenţia cassa de bani. E penultimul model No. 17 al Casei Lippschitz... pe asta o dau gata în douăzeci de minute... îşi făcu el socoteala.

Când domnul Hornbleed se înapoiă acasă, servitorul îi raportă cele întâmplate.

— Acest tânăr nu mai are ce căuta aci în casă; arăta, nu-i vorbă, ca un gentleman care-şi pierde nopţile în chefuri; numai că lucrul acesta nu l-am observat imediat...

— Nu-ţi face inimă rea, Francisc. Dacă nu-l lăsai să intre, sunt sigur că poşta m'ar fi făcut mai târziu responsabil de orice deranjament al aparatului meu.

Imediat după aceea, domnul Hornbleed trecu în odaia lui de lucru şi avu o convorbire telefonică destul de lungă; însfârşit chemă servitorul.

— Plec imediat la Bruxelles!... Fă-mi repede bagajele... Nu cred să mă înapoiez decât dimineaţa!

Pe peronul gării de Nord, Bobby, ascuns după cărucioarele de bagaje, îl urmăria pe domnul Hornbleed, care tocmai se urcase în vagon, în timp ce hamalul ducea în urma lui două geamantane de culoare roşie-închisă. Trenul se puse în mişcare.

— La înapoiere vei avea o surpriză plăcută! — murmură printre dinţi Bobby, care fără valiza de scule, îmbrăcat într'un costum impecabil, părea un adevărat gentleman.

Uşa dela intrare opuse dibacelor mâni ale lui Bobby o rezistenţă foarte scurtă. El intră în casă cu cea mai mare băgare de seamă, şi urcă scara. Se opri o clipă la primul etaj şi ascultă cu capul ridicat sforăiturile sgomotoase ale servitorului, care dormia la etajul al doilea. Apoi intră tot pe atât de uşor în dormitor şi închise uşa în urma lui. Acum se simţia ca la el acasă.

Lăsă transperantele jos, aprinse o lampă electrică, scoase din cingătoarea lată de piele, nişte instrumente mici şi albe, îşi îmbrăcă mănuşile, asemenea unui chirurg, şi începu să lucreze.

Trecură douăzeci de minute şi Bobby se mai lupta încă cu cassa de bani, abia ţinându-şi răsuflarea, leoarcă de sudoare. Insfârşit, după o ultimă sforţare, uşa grea de oţel cedă şi putu să lumineze interiorul cassei. Dar în aceiaş clipă era gata să dea un strigăt de spaimă... cassa de bani era goală.

— Nu... nu e cu putinţă, e groaznic... pregătesc lovitura asta de şase luni... informaţiunile am trebuit să le plătesc... Şi câte alte cheltueli n'am făcut pe de-asupra... Sfinte Dumnezeule, să-şi fi bătut joc de mine? Dar aci păstra totdeauna diamantele lui, aici...

Deodată observă că pereţii interiori ai cassei de bani au fost unşi cu vaselină, uşor de tot, dar suficient ca să reţină amprentele digitale, ale oricărui hoţ, care tratate mai apoi cu pulbere de zinc, aveau să iasă la iveală.

— O cursă?

Casa, aflată în întuneric îi părea plină de primejdii neplăcute, care-l pândiau de pretutindeni. Desigur că a fost aşteptat; şi totuş, simţia că în afară de servitorul care sforăia, nu se afla nimeni în vilă.

Enervat şi tremurând de mânie, începu să bage instrumentele din nou în centură şi rămase câtva timp pe gânduri. Apoi scoase din buzunar o carte de vizită, care purta numele „Paul Most, strada Groot 6" şi o puse în interiorul casei de bani. Această carte o găsise împreună cu multe altele în portvizitul pe care-l sustrăsese de curând unui domn, în tren, în timpul înghesuelii. In cazul unor cercetări, cartea asta de vizită îi putea conduce pe o pistă greşită, dându-i posibilitatea să părăsească oraşul încă la timp. Vechiul truc al lui Frantzini!

Părăsi casa tot atât de uşor precum venise. Aerul rece din stradă i să păru extrem de binefăcător, mai cu seamă când se văzu în afară de orice primejdie.

In ziua următoare, Bobby citi tremurând de enervare:

„O spargere senzaţională!!!

„Cunoscutul negustor de diamante Hornbleed a fost astă noapte victima unui îndrăsneţ furt. In timpul scurtei sale absenţe, nişte spărgători au pătruns în vila sa, reuşind să spargă cassa de bani şi s'o devalizeze de tot conţinutul ei preţios. Spărgătorii n'au lăsat nici o urmă. Pagubele se ridică la peste un milion de franci. Se crede însă, că obiectele au fost asigurate".

Bobby deveni palid de mânie, strângând ca un nebun cuţitul pe care-l ţinea în mâni:

— Puşlamaua! Canalia! Crezi oare că lucrurile au luat acum sfârşit? Spărgătorii n'au lăsat urme?... De necrezut! Asta înseamnă că Hornbleed a tăinuit poliţiei găsirea cărţii de vizită. Va-să-zică aşa stau lucrurile! Fiecare societate de asigurare are agenţi discreţi şi inteligenţi... Trebue să aflu la cine e asigurată vulpea asta şireată... La urma urmei n'o să fie cine ştie ce lucru greu...

... După ce aruncă o privire prin club, domnul Hornbleed trecu în biroul unde îşi rezolva corespondenţa. Ingândurat, scrise câteva scrisori, fumând dintr'o ţigară de foi foarte scumpă. Un servitor îi înmână o carte de vizită.

Domnul Hornbleed tresări... cartea asta de vizită era identică cu aceea pe care o găsise după spargere în casa de bani, şi pe care o tăinuise faţă de poliţie; ea purta numele: „Paul Most, strada Groot 6". Cine putea să fie? Au mers toate atât de bine, şi deodată această nouă întorsătură! Supărător lucru... dar voiu şti să ies din încurcătură... când cunoşti viaţa... la urma urmei există destule mijloace...

— Să poftească...

O INOVAȚIE

Revista noastră în dorinţa de a înlesni cititoarelor sale o necesitate inaccesibilă încă tuturor, a convenit cu salonul de Coafură I. Beer, Calea Moşilor No. 53, ca timp de două luni, adică, dela 1 Octombrie a. c., până la 1 Decembrie, ori cine se va prezenta cu cuponul din corpul revistei „Realitatea Ilustrată", va putea face ondulaţiuni permanente cu lei 250., în loc de lei 400 cât costă acum.

Cuponul acesta dă dreptul a face cu lei 250 Ondulaţie Permanentă la Frizeria I. Beer, calea Moşilor No. 53.

Un tânăr necunoscut, cu înfăţişare plăcută, intră surâzând. „Doamne ce saşiu e. Să-l vadă Francisc, ar leşina...”

— Bună seara, dragă domnule Hornbleed!

Printre nourii albaştri ai fumului ţigării străbătu uşor şi dispreţuitor:

— Cu ce vă pot servi...?

— Scopul vizitei mele trebue să vă fie cunoscut. Diamantele pe care de obiceiu le păstraţi în cassa de bani, le-aţi luat eri cu dv. la Bruxelles, după ce servitorul v'a povestit că telefonistul instalator a fost aci, şi a cărui vizită nocturnă o aşteptaţi... De aceia, în urma descrierii servitorului, persoana mea nu trebue să vă fie necunoscută. In consecinţă, aţi săvârşit furtul cu anticipaţie, asupra dv. înşivă... Aţi uns pereţii interiori ai cassei de bani cu vaselină, ca amprentele mele digitale să reiasă clare. Şi aveţi obrăznicia să cereţi din partea societăţii „Securitas” un milion de franci. Cui îi datoraţi deci această sumă importantă? Telefonistului instalator — deci mie. Am venit prin urmare, să ridic partea ce mi se cuvine... altfel anunţ imediat societatea de asigurare... Deci?

— Eu tot nu-s lămurit încă unde ţintesc aluziile d-tale, tinere. Pe cuvântul meu... că nu ştiu despre ce este vorba... Dar am impresia că eşti lipsit de mijloace... am fost totdeauna generos... aşa că te voiu ajuta şi pe d-ta... bine 'nţeles cu condiţia ca pretenţiunile d-tale să nu fie exagerate... aşadar, cât?

— Cinci mii! Precum vedeţi, sunt într'adevăr modest!

Domnul Hornbleed respiră uşurat. Acum era sigur că va ieşi cu obrazul curat din această afacere.

— Cinci mii? Nu ceri tocmai puţin... Dar fie; s'a făcut... Poftim banii... însă fereşte-te să-mi mai ieşi vreodată în cale... Ai înţeles? De nu... a doua oară n'o să-ţi mai repet acelaş cântec, a doua oară nu mă mai va ajuta glasul, şi atunci, voiu trebui să las să vorbească revolverul meu.

— Fiţi liniştit. Voiu părăsi imediat ţara; am motivele mele. Mâine, pe vremea asta, voiu fi departe, peste graniţă. Vă mulţumesc... chiar foarte mult! El puse bancnotele în buzunar şi adăogă liniştit:

— Domnule Hornbleed, şi acum, după ce mi-aţi dat dovezile necesare, trebue să vă mărturisesc că eu nu sunt acela drept care m'aţi considerat până acum... Eu nu sunt spărgătorul care s'a furişat astă-noapte la dv. în casă. E drept că sunt şi eu saşiu ca şi celălalt; dar tocmai din pricina asta am şi fost trimis aci. Sunt un agent al societăţii de asigurare „Securitas”. Acei cinci mii de franci pe cari mi i-aţi înmânat acum câteva clipe, sunt dovezi care cântăresc greu asupra vinei dv. şi în afară de asta, mai am aci şi martori.

La aceste cuvinte îşi făcură apariţia doi agenţi de poliţie, cari stătură până atunci ascunşi în dosul unei portiere şi îi puseră cătuşele.

— Şi acum să mergem la poliţie!

Un sfert de oră mai târziu, agentul societăţii de asigurare se întâlni cu Bobby într'o cafenea şi-i strecură în mână cinci mii de franci:

— Domnule Bobby, eşti un om foarte deştept, deşi nu tocmai cinstit; dar afacerile nu se fac numai cu oameni cinstiţi. Isteţimea d-tale a salvat societăţii de asigurare un milion!

In rom. de AD. B.

CASA BLESTEMATA

VOR fi superstiţii... fie... dar o stranie coincidenţă dă celor de mai jos un accent de adevăr, deci trebue să le înregistrăm, fără de a încerca să le înţelegem. Sunt câţiva ani decând o societate cumpără o mare întindere de pământ, în împrejurimile oraşului Cairo, construind locuinţe confortabile, cu un preţ convenabil. Dar un lucrător săpând pământul pentru temelia uneia din aceste clădiri descoperi un fel de butoi. Socotind că era o ascunzătoare, conţinând bogăţii, o acoperi cu pietre şi reveni în aceiaş seară cu un camarad, pentru a desgropa monedele de aur. Când ei scoaseră la lumina zilei butoiul, auziră şuerături stranii şi în locul banilor, găsiră un craniu de mort. Ei fugiră îngroziţi şi unul din ei povesti că văzuse în vis un om îmbrăcat în alb, care-i poruncise să-i cruţe mormântul.

Inutil de a spune că nu se făcu nici un sgomot în jurul cazului şi lucrul continuă.

Dar unul dintre lucrători, cel care pusese mâna pe craniu muri la trei zile după aceea şi tovarăşul său încetând lucrul se reîntoarce în satul sau, de unde nu mai reveni. Inginerul european care îşi bătuse joc de această istorie şi ordonase continuarea lucrului, muri puţin după aceia de insolaţie.

Un samsar care ascunsese întâmplarea şi vânduse unui bogat notabil din Cairo terenul şi casa în construcţie, fu ucis de un glonte de puşcă, tras de un necunoscut. Noului proprietar povestindu-i-se cazul, nu luă nici o măsură. O lună după aceia el o vândù cu un preţ derizoriu, căci pierduse cincizeci de mii de livre la bursă.

Al doilea proprietar, un grec dădu faliment şi sindicul vândù casa unui bogat evreu care o revândù unui notabil din provincie. Acesta vroi să termine construcţia dar la fiecare etaj o nouă nenorocire se abătea asupra lui şi a familiei şi avu un sfârşit tragic.

Atunci se stabili trista reputaţie a „Casei blestemate”. Lucrările construcţiei au fost oprite şi nimeni nu mai voi s'o cumpere. Ea rămase părăsită, până când o familie de cerşetori se instală în ea, fără a cădea vreunul prada nenorocirii, căci omul al cărui mormânt se violase, fusese un om caritabil, plin de milă pentru săraci.

Iată întâmplările istorisite de gardianul acestei case galbene, fără acoperiş şi ferestre, care se înalţă ca un schelet de piatră în împrejurimile lui Koubri el Aamma.

Coincidenţe?...

M. N.

Din străinătate

1) Iar se vorbește de căsătoria lui Charlie Chaplin. E vorba anume de flirtul lui cu drăgălașa artistă Paulette Goddard și se spune că se va termina la ofițerul stării civile. 2) Statele din Vestul Americei, s'au declarat pentru d. Franklin Roosevelt, a cărui candidatură o vor susținea la viitoarele alegeri pentru președinție. 3) Prima fotografie luată după cutremurul din peninsula Calcidică în Grecia. 4) La un concurs aviatic organizat la Berlin, s'au prezentat la start peste 100 avioane.

Aflați că...

... gulerașele de dantelă de Irlanda, de guipură colorată și ivorie, înveselesc simplicitatea rochiilor de cotidiană întrebuințare.

... buzunarele au devenit iar un obiect de decorație: festonate cu lână sau cu mătase, tivite cu piele tăiată în colțișori, închise cu nasturi de oțel sau subliniate cu lasete de piele mată, ele fac un punct proeminent în rochițele de dimineață.

... ni se propune o delicioasă fantezie: pălării cu bride, natural din catifea. Nu vă revoltați! Acestea n'au nimic a face cu bonețelele bunicuțelor noastre. Nu. E unul din cele mai seducătoare capricii ale sezonului în curs, coafează admirabil, și e mai mult decât sigur că vor plăcea.

... cape mici din catifea chiffon, din muslin paietat sau din velură cizelată se poartă la rochiile de seară, disimulând o parte din braț.

... în multe case de confecțiuni se remarcă broderii vechi, de o interpretare modernă.

... în marea majoritate a colecțiunilor, materii noui realizează delicioase și originale ornamente cu caracter de bijuterie.

... oțelul domină sezonul. In întâlnim sub formă de bucle, agrafe, anouri, nasturi, etc.

... la nouile pălării, calotele se înaltă la spate, micșorându-se în față. Formele și-au pierdut înclinarea laterală — ele stau acum drepte pe cap...

... feutrul: fronsat, plisat sau pinsat ne oferă o inepuizabilă varietate de modele.

YVETTE

Bruta

Cununia de Montreville-Bertrand a fost un eveniment social la Paris și a rămas memorabilă pentru sinistrul fenomen ce a intrerupt la un moment dat ceremonia. Puțini, foarte puțini din cei cari formau asistența, s'au gândit că incidentul ar putea fi de rău augur. Noi reporterii, cel puțin, nu i-am dat atunci nici o atenție.

Ceremonia începuse cu toată măreția și solemnitatea reclamate de circumstanță. Vechea Catedrală Notre Dame de Sacre Coeur, era tixită de lume, când începuseră să apară nuntașii. Sunete de orgă întâmpinară cu un imn triumfal intrarea miresei. Veștmintele albe ale preoților și figurile palide ale publicului asistent, se conturau ca niște pete de ceață, în lumina palidă ce pătrundea cu greutate, prin vitraliurile lungi și inguste.

Elisabeth de Montreville, renumită ca femee frumoasă și mai cu seamă ca muzicantă de geniu, luase loc înaintea altarului, alături de Randolph Bertrand.

Serviciul începu, iar în tăcere ce se întinsese solemnă, nu mai răsurau decât vocile preoților și slabe acompaniamente de orgă. Atențiile erau concentrate asupra celor două siluete îngenunchiate înaintea altarului.

La un moment dat, preotul își înălță capul deasupra asistenței și vocea sa răsună în bolta sumbră a bisericii:

„Dacă există cineva care să poată arăta vre-un motiv ce ar interzice ca acest bărbat și această femee să fie uniți prin legăturile sfinte ale matrimoniei, să vorbească, deoarece mai târziu, totul va fi de prisos".

Se opri o clipă și privi în juru-i. Tăcerea deveni și mai intensă.

Apoi, deodată, de sus dintre stâlpii ce susțineau măreața cupolă, țâșni un strigăt nearticulat, ce se ridica bestial, asurzitor ca un urlet de protest, și trecu peste capetele asistenței, rătăcind în jurul perechei dinaintea altarului.

Un giulgiu inform de sunete părea să învălue pe mireasă, încolăcindu-se în jurul ei, ca o îmbrățișare monstruoasă.

Trăsăturile ei se crispaseră de groază. Încleștase cu disperare brațul mirelui, ca și cum ar fi căutat apărare împotriva unei primejdii vizibile numai pentru ea, și pe când Bertrand o prindea în brațe, își pierdu cunoștința.

Un amestec de spaimă și uimire împietri asistența în timp ce se dădeau îngrijiri D-rei de Montreville. Unii, mai puternic impresionați, părăsiră imediat biserica, dar cea mai mare parte a publicului rămase pe loc.

Strigătul nu se mai repetă și ceremonia continuă, dar în locul solemnității dela început, atmosfera se resimțea acum de nervozitate și am observat că la sfârșit, lumea s'a cam grăbit să părăsească biserica.

In timp ce-mi scriam darea de seamă asupra acestei cununii, strania scenă din catedrală îmi revenia mereu în minte. Căutam să dau o explicație cavernosului strigăt. Un defect al orgii, poate, sau vre-un fenomen acustic. Imposibil! Strigătul fusese prea uman — sau mai curând, prea animalic.

Și apoi, revedeam ochii Elisabetei de Montreville, ce priviseră îngroziți în sus, mai înainte de a-și pierd cunoștința.

Dar dece? Ce putuse să vadă.

Imi reveni apoi în minte o arătare, pe care o înregistrasem vag, ca pe o viziune. Ceva fâlfâise în jurul violonistei — un ce inform și intangibil, dela care emanase strigătul de protest, o entitate amenințătoare ce înghețase amosfera și a cărei prezență fusese simțită de toți cei de față.

„Dar nu, m'am gândit eu, asta ar fi prea bizar, prea imposibil, și-am gonit din minte întreaga întâmplare.

Incidentul fusese dat cu totul uitării când, câteva luni mai târziu, mi se anunță o doamnă, care dorea să vorbească cu directorul cotidianului la care lucram.

In momentul când am văzut-o așteptând în hall, inima mi se strânse, încleștată par'că de o presimțire rea. Figura femeii mi-era vag cunoscută. O mai văzusem undeva, dar unde?

Era frumoasă — frumoasă într'un sens spiritual mai curând, decât prin trăsături.

— „Sunteți directorul?" întrebă ea timid.

— „Nu, doamnă, sunt unul din redactorii săi, dar poate că vă pot servi eu.

— „Mulțumesc".

Am invitat-o să ia loc într'un colț mai retras, unde puteam vorbi neturburați.

— „Sunt Berthe Gansvoort, partenera Elisabetei de Montreville Bertrand" începu ea ezitând.

Mi-am amtintit aunci că o mai văzusem la cununia de Montreville-Bertrand. Fusese atunci d-ră de onoare.

— „Pentru d-na Bertrand am venit, domnule?...

I-am spus numele meu și ea înclină ușor capul, cu un surâs ușor.

— „D-na Bertrand e în primejdie — în mare primejdie" se grăbi ea să adauge.

— „Dar, d-ră, asta intră în competența poliției".

M-lle Gansvoort se plecă puțin înainte, scăzându-și vocea:

— „Te rog să nu mă crezi nebună, domnule" exclamă ea serioasă. „Nu sunt nebună, dar dacă aș vorbi poliției despre pericolul ce amenință rațiunea și chiar viața prietenei mele, m'ar interna într'un ospiciu. Ah! Când mă gândesc că incomparabilul său geniu e amenințat de ceva atât de desgustător!"...

Ea-și plecă capul în mâini cu un tremur, ce-i scutura umerii delicați. Dar asta nu dură decât o clipă căci imediat își încleștă mâinile pe brațele fotoliului și urmă:

— „Pericolul ce-mi amenință prietena e atât de bizar încât pare de necrezut. Pentru asta am și venit la dv. Știu că reporterii au prea adesea rutina și geniul detectivilor și m'am gândi că dacă vă voiu comunica acest ciudat caz, oricât de neverosimil ar părea, îmi veți da pe cineva să mă ajute, fie chiar numai pentru interesul gazetăresc al întâmplărei. Așa cum stau acum lucrurile, mă aflu singură — singură și neputincioasă împotriva unui „geniu rău" și nu știu cum să lupt".

Perspectiva de a afla ceva asupra straniului incident dela catedrală mă intriga mult.

— „V'aș ruga să'mi dați relații ceva mai detailate".

— „Da, da, am să vă spun totul" răspunse ea.

Povestirea își avea începutul în vara precedentă și voi căuta s'o reproduc exact, așa cum mi-a spus-o Berthe Gansvoort.

— „Era pe la sfârșitul primăverei, terminasem tocmai un turneu de concerte și ne-am despărțit, Eliza spre a-și pregăti micuța-i vilă dela Nisa, în vederea sezonului de vară, iar eu pentru a-mi vedea părinții în Elveția", începu d-ra Gansvoort. „In două săptămâni, trebuia să ne revedem ca de obiceiu, pentru a ne petrece vacanța împreună, pe coasta de Azur.

Coborând din tren la Nisa, am fost întâmpinată de Eliza, care mă aștepta.

M'am urcat lângă ea în automobilul care țâșni dintrodată ca un bolid, contaminat par'că de neastâmpărul stăpânei sale. In timp ce căutam să mă instalez cât mai comod, am observat că obrajii prietenei mele erau aprinși, și că părea neobicinuit de însuflețită, dar n'am dat faptului nici o importanță.

Ne-am oprit la vilă doar atât, cât îmi trebuia pentru a-mi lăsa bagajele și pentru a îmbrăca o rochiță ușoară de sport și pornirăm apoi, iar, imediat la drum.

— „Sunt în dimineața asta într'o stare de spirit extrem de stranie". zise Eliza la un moment dat, când am ajuns în împrejurimile Nisei. „Să explorăm puțin grotele dela Grimaldi; se spune că au fost odată locuite de o rasă de oameni preistorici și uitați".

Ridicai din umeri, drept răspuns. Nu puteam înțelege pentru ce prefera acele urâcioase peșteri dela Grimaldi, luminosului orășel al Nisei.

— „Monaco, sau chiar Cannes" protestai eu, „Dar Grimaldi? Că s'au găsit acolo fosilele unor oameni maimuțe. Dar asta mă înfioară mai curând.

— „Și eu tocmai pentru asta mă duc. Simt că trebue să văd acele caverne locuite cu mii de ani înainte, de către o rasă preistorică" Eliza se întoarse pe jumătate în scaunul ei și mă privi țintă. „Ca să-ți vorbesc sincer, Berthe, mă duc acolo pentru atmosferă", și ignorându-mi exclamația continuă: Concep o nouă rapsodie. Cum s'ar spune, în perioada incubației. Ideea mi-a venit contemplând grupul de viață troglodită, reconstituit la muzeul din Paris. Compoziția mea se va numi „L'Amour Preistorique". Subiectul: un troglolodit își caută o femee".

Automobilul își micșorase viteza.

„Compoziția se va realiza în acorduri minore — puternice, aspre, primitive dar nu neplăcute. Ascultă...

„Acțiunea se petrece într'o epocă îndepărtată, ce se conturează vag în negurile compacte al trecutului. O brută uriașă de trogolit, măsoară cu pași largi pământul dinaintea cavernei sale. E primăvară și în pieptul său păros se sbate primele impulsuri ale dragostei. Ia drumul pădurei, în căutare... O vede! Ea are o înfățișare monstrucs de sălbatecă, de animalică, ca și masculul, dar în ochii lui apare frumoasă. El se apropie pieziș de ea, mormăind ușor, pe înfundate. Ea ridică ochii. Un amestec de patimă și de duioșie face să vibreze sufletul masculului. Dar femela, se întoarce cu un mârâit disprețuitor.

„Apare în scenă o altă creeatură păroasă — un rival! Femela sare înaintea noului venit, îmbrățișându-l afectuoasă. Cealaltă bestie urlă de turbare și-și lovește pieptul cu pumnii săi mari. O ceață roșie i-a înnecat vederea.

„Se repede curbat de mijloc — ca o maimuță. In drum, una din mâinile sale a dat de un bolovan colțuros și-l apucă. Sare asupra noului venit. Bolovanul cade, se aude scrâșnetul contactului dintre piatră și os. Ceața îi dispare de pe ochi.

„Rivalul zace la pământ, mort. Femeea se apleacă, scuturând trupul nemișcat — întâi ușor, apoi cu frenezia spaimei. Invingătorul sare în jurul ei nebun de bucurie.

Iată însă că femeea se ridică în picioare și se repede la el urlând, sgâriind și lovind. Unghiile, ei trasează dungi roșii în obrazul lui. El încearcă s'o calmeze cu mișcări de o afectuoasă brutalitate căci în inima lui clocotește încă dorința.

„Dar femeea atacă din nou. Dinții ei se înfig adânc în mușchiul proeminent al brațului. El urlă de furie și durere, ridică pumnul masiv și-l trântește sălbatec în figura femeei.

„In timp ce ea cade la pământ, el o cuprinde în brațe și luând-o ușor pe umăr, pornește scuturat de mici râsete spre caverna sa".

In timpul povestirii Eliza nu se întoarse o singură dată pentru a-mi cere părerea. Privirile ei visătoare și voalate erau fixate undeva, în zare.

Povestea mă lăsă rece, dându-mi o vagă senzație de teamă. Simțiam că trebuia să fie ceva la baza acestei isbucniri, pe care n'o înțelegem. Dac'ași fi insistat atunci să ne întoarcem! Dar n'am făcut-o. Automobilul își continuă drumul pe șoseaua dinapoia Nisei. Eliza conducea serioasă și concentrată, ca și cum s'ar fi aflat, nu într'o excursie de agrement, ci într'o întreprindere, de rezultatul căreia ar fi depins viața sau moartea.

Când ne-am oprit înaintea grotelor Grimaldi, am băgat de seamă că în timpul ultimei părți a plimbării noastre, Eliza nu scosese un cuvânt. Faptul nu mă intrigă însă, pentrucă de mult încetasem să-i turbur crizele de abstracție, ce durau uneori zile întregi.

Am coborît din mașină și timp de o oră, am rătăcit pe coasta stâncoasă, explorând grotele dela baza promontoriului calcaros. Am luat în tăcere gustarea pe care o adusese Eliza.

După amiază era pe sfârșite când intram în ultima din cele nouă caverne. Afară, marea scânteia sub razele piezișe ale soarelui și în timp ce contemplam măreața priveliște, Eliza săpa de zor cu un baston ascuțit.

— „Ce ciudat!" exclamă ea aplecându-se și ridicând ceva din adâncitura ce se afla sub o lespede de stâncă, „Ia te uită!"

— „Ce e?" întrebai eu apropiindu-mă.

— „Pare un cuțit vechiu de piatră!“ zise ea emoționată. „Privește, cât de bine au fost șlefuite lamele și cât de ascuțit e vârful. Ce ciudate par petele astea întunecate dealungul lamei! S'ar prea putea să fie sânge, sângele ultimei victime făcută de acest cuțit, acum câteva mii de ani!“

Fără să știu dece, un fior mă străbătu din cap până în tălpi, când mă aplecai să examinez de aproape cuțitul, a cărui lamă avea ascuțimea unui briciu.

— „Aruncă-l“ exclamai eu subit indispusă, „și hai la Nisa; destul cu cavernele astea!“

Eliza mă urmă cu părere de rău afară din cavernă, dar mâinile ei nu făcură decât să se încleșteze și mai tare pe sinistra lamă de piatră. Ah, de mi-ar fi dat în gând să i-o smulg din mână și s'o asvârl în mare! Dar n'am știut...

Urcându-ne în mașină, am observat că în Eliza se petrecuse o schimbare. Avea în ochi o expresie stranie și-și răsurnase capul pe spate, ca și cum ar fi ascultat o voce, pe care n'o auzia decât ea. Starea aceasta de reverie dură până în clipa când mașina stopă înaintea vilei.

Primele ei cuvinte după ce-am intrat în casă, dovediră că ciudatul incident dela grote nu-i ieșise din minte.

— „Sunt atât de impresionată, Berthe“! exclamă ea, „am să-i invit pe profesorul Bertrand la noi, la masă, astă seară. El ne va spune poate ce e asta“.

Pipăi buzunarul unde stecurase lama de piatră și figura ei deveni iar visătoare.

Nu-i împărtășii bucuria când profesorul îi acceptă invitația și pe măsură ce entuziasmul și veselia ei creșteau, eu mă simțiam tot mai apăsată și mai neliniștiă.

După cină, pe când luam cafeaua în salonașul intim al vilei, Eliza scoase lama de piatră găsită în după amiaza celei zile și o puse înaintea profesorului Bertrand..

— „Frumos! Frumos!“ exclamă el, „un minunat specimen de lucrătură preistorică. Un cuțit probabil sau un cap de lance. Unde l'ai găsit?“

— „Intr'una din grotele dela Grimaldi.

— „Grimaldi!“ Profesorul privi lama mai de aproape. „Cum ai dat peste ea?“

Eliza îi povesti pe scurt cele întâmplate.

— „Interesant! Interesant!“ murmură el, dând din cap „Vrei să mi-o împrumuți, pentruca s'o fotografiez?

O expresie de spaimă apăru în ochii Elizei, ca și cum ar fi fost vorba de un sacrilegiu.

— „Imi pare rău“, răspunse ea cu o voce de nerecunoscut „Ceva îmi spune că obiectul acesta e tot atât de primejdios, pe cât e de frumos, și că nu trebue să-l împrumut nimănui...“

In cursul săptămânei următoare, mi-a fost dat s'o văd foarte rar pe Eliza.

Dar într'o dimineață, o văzui coborînd în fugă la cafea, cu obrajii îmbujorați și cu ochii scânteetori.

— „Ce-i cu tine Eliza?!“ exclamai eu surprinsă. „Pari o fetișcană în preajma primei idile“.

Ea se opri încurcată.

— „Eu... eu... ei. e greu de explicat“, bâlbâi ea. „O influență minunată și...“ o umbră de spaimă îi trecu pe față... „și oribilă, a intrat în viața mea“.

Am încercat să râd — un râs ce căzu plat și trecu neobservat.

— „Uneori îmi pare că mă aflu în prezența unui amant care încearcă să-mi destăinuiască pasiunea lui“ continuă ea visătoare. „Apoi deodată, aspectul se schimbă și un geniu rău pare că-mi amenință liniștea sufletului. Imi pare că mă aflu veșnic în stăpânirea uneia sau celeilalte din cele două influențe.. Noaptea visez... degete catifelate îmi desmiardă obrajii... și mă trezesc cu buzele umezite de sărutări. Alteori, am viziuni stranii și înspăimântătoare“.

— „Ce să fie asta?“ o întrebai palpitând de enervare.

— „Pare stupid“ zise ea cu o voce tremurândă „dar simt că am un amant — un amant spectral!

— „Un amant spectral!“ exclamai eu neîncrezătoare. „Tu spui asta? unul din vitejii războinici ai antichității, un fost curtean, un poet... Dar nu te mai recunosc! Te știam cu totul lipsită de romantism și superstiție!“

— „Da, dar asta-i cu totul altceva“ răspunse ea.

Expresia visătoare reapăru în privirile ei iar capul i se întoarse ușor, ca și cum ar fi ascultat un sgomot îndepărtat. Am observat înfiorată că în timp ce vorbia, mângâia oribilul cuțit de piatră.

— „Oh, trebue să fie minunat, Berthe, sunt sigură. Trebue să fie unul din vitejii războinici ai antichității, un fost curtean, un poet.... ard de dorința de a-i înțelege cuvintele pătimașe.

— „Dar ce e cu coșmarurile? întrebai eu.

— „A, trebue să știi că acest spirit îndrăgostit e extrem de gelos, pentrucă visele acelea oribile nu mă tortură decât atunci când mă gândesc la altul. Iubirea ce mi-o poartă e atât de mare, încât nu poate tolera un rival și asta mă face să-l iubesc și eu la rândul meu. Aș vrea grozav să-l pot vedea și să-l aud vorbind“.

N'am mai avut nici când ocazia să văd o femee atât de îndrăgostită, ca biata Eliza de obsesia ei.

— „Ai putea încerca să-ți materializezi iubitul“ reluai eu ironică sub o inspirație subită.

— „O, dacă l-aș putea vedea!“ gura ei se deschise ușor într'o expresie extatică. „Sunt sigură că e desăvârșit!“

— „Am atunci o idee ce ți-ar putea ajuta“, adăugai eu alene, gândindu-mă că aventura avea să fie interesantă, indiferent de întorsătura pe care ar fi luat-o. „Iți aduci aminte de acel medium care-și spunea Madame Faustina și care pretindea că ar poseda o a doua viziune? Spiritista la a cărei ședință am fost vara trecută?“ fără să vreau, mă cutremurai la această amintire. „Ea ți-ar putea mijloci o întrevedere cu suprapământescul tău amorez“.

— „Da, da! strigă Elisa. „Ea, și numai ea!“

Luai imediat receptorul telefonului în mână și cerui numărul d-nei Faustina. După o scurtă expunere a împrejurărilor, aceasta conveni să încerce o materializare ce promitea să fie interesantă.

— „S'a aranjat“ o anunțai eu apoi pe Eliza, lăsând receptorul „D-na Faustina mi-a făgăduit să țină o ședință specială astă seară“.

Pentru Eliza, restul zilei se scurse într'un amestec de teamă și bucurie.

Sosind la ora ședinței, găsirăm în casa doamnei Faustina alți sase spiritiști și mediul ne puse să formăm un cerc, ținându-ne de mâini. Eliza sta lângă mine și o vedeam în semi-întuneric, cum se apleca ușor înainte, curioasă. Mâna ei tremura fierbinte într'a mea.

N'am așteptat mult. Mediul intră în transă și capul îi căzu încet pe brațe. In tăcerea ce se lăsase în cameră nu se mai auzia decât respirația lui gâfâitoare.

Cercul se încordă.

Râsul ce sta să mă bufnească, îmi muri în gât, când văzui formându-se deasupra d-nei Faustina o ceață imperceptibilă care, treptat se îndesi, conturându-se.

Din neguri apărură doui ochi injectați, răi și plini de porniri bestiale.

Eliza îmi strânse mâna convulsiv.

In locul frumosului nobil la care se aștepta, se ivi o creatură monstruoasă ce ne smulse un strigăt de oroare: sprâncene groase atârnau grele deasupra unor ochi, în care ardeau șiretenia și lăcomia, o frunte joasă ce dispărea într'o coroană de păr sălbatec, trup păros ale cărui brațe atârnau spre pământ, ca la un animal ce s'ar fi ridicat atunci în două picioare, maxilarele puternice se mișcau scrâșnind și sunete guturale îi ieșiau din gura cu buze groase și albite de spume.

Cum desgustătoarea arătare întindea brațele spre ea, Eliza scoase un țipăt și sări în picioare, smulgându-și mâinile din cerc, cu fața crispată de spaimă.

Odată cu ruperea cercului, fantoma se destrămă și dispăru.

Eliza mă apucă de mână și mă trase după ea repede, ca gonită de furii...

— „Berthe!“ exclamă ea când ajunserăm la vilă, „n'am să mai fac în viața mea spiritism“.

Și cu asta considerai incidentul închis. Dar aveam să văd curând că mă înșelasem. Cele cincisprezece zile cât am mai stat la ea, Eliza s'a ținut de cuvânt.

In urmă, am lăsat-o pentru a petrece câteva săptămâni la Biarritz. In timpul lipsei mele, însă deveni o spiritistă ferventă, luând parte regulat la ședințele Doamnei Faustina. Omul-maimuță apărea regulat gonind spiritele mai blânde pe care mediul încerca să le consulte.

Fantoma fu poreclită „la Brute de l'abime“ și nimeni nu se mai îndoia să era spiritul unui troglodit, care trăise cu vre-o câteva mii de ani înainte prin părțile acelea.

Către începutul toamnei, prietena mea telegrafiă să viu imediat la Nisa, având a-mi comunica lucruri importante.

Coborînd din tren, o văzui așteptându-mă pe peron.

— „Știi că m'am logodit?“ începu ea după ce mă instalasem în mașină.

— „Ce?... cu cine?

— „Cu profesorul Bertrand, paleontologul englez.

— „Dar... dar... dar pentru ce?“ fu tot ce reușii să bâlbâi.

Il cunoașeam amândouă de mult pe profesor, un savant de geniu. Il admiram tot atât de mult ca și Eliza, dar niciodată nu mă gândisem la eventualitatea unei idile între cei doi.

— „Am hotărît-o definitiv abia ieri seară, Berthe“, zise ea puțin înfiorată, pentru a relua ceva mai veselă, „ne vom căsători la Paris în Noembrie și vreau ca tu să fii domnișoară de onoare. Făgăduește-mi-o!“

Bănuiam că seria de ședințe spiritiste din ultima vreme o cam dezechilibraseră și că simția nevoia unui sprijin.

Dar Eliza n'avea să scape așa ușor de supranaturalul admirator, ceeace s'a văzut cu ocazia oribilului incident dela biserică, incident ce n'a fost provocat de un defect al orgei — cum s'a crezut.

Eliza și cu mine îi cunoșteam prea bine proveniența. Era bruta care urla de turbare.

In ciuda acestui avertisment, Eliza plecă la Oxford cu soțul său, imediat după ceremonie. N'aș putea spune ce a urmat mai apoi pentrucă am plecat și eu câteva zile mai târziu, într'o călătorie în Orient.

Când m'am înapoiat, am găsit pe Eliza la Paris. Nu vroia să-mi spună pentru ce și-a părăsit bărbatul. Era doar foarte slăbită și pretindea că s'a pliotisit cu viața dela Oxford. Mie mi-e teamă însă că o amenință nebunia, dacă nu și ceva mai rău. Și această teamă a mea nu este nefondată, pentrucă imediat ce a venit la Paris, Eliza a căutat să se pună în legătură cu d-na Faustina, pe care o credea la Nisa. Dar mediul se mutase. A găsit-o în cele din urmă la St. Cloud, tocmai în împrejurimile Parisului și i-a telefonat ieri seară. Tot atunci m'am înapoiat și eu din călătorie și mi-am găst prietena plimbându-se prin camera sa de hotel, ca un condamnat care urmează să fie dus la ghilotină.

Primul lucru ce mi-a prins privirile încă dela intrare, a fost cuțitul de piatră găsit în grotele Grimaldi: sta în mijlocul camerei, ca un talisman al nenorocirii. Mi-am rugat prietena să-l distrugă, dar ea a refuzat cu încăpățânare, și mi-a spus apoi totul: Urmează să se întâlnească astă seară cu d-na Faustina. Ambele sunt îngrozite, dar hotărîte să materializeze monstruosul spectru într'o disperată încercare de a pune capăt influențelor sale. La aceasă ședință va asista și marele spiritist Steinchen.

Presimt o mare primejdie și am încercat s'o fac să renunțe la acest

proect. Dar ea e ferm hotărîtă. Preferă orice torturilor morale pe care le indură acum.

Mi-e teamă — grozav de teamă. Ședința asta nu trebue să aibe loc. Trebue să facem ceva pentru a o impiedeca, pentru a salva rațiunea Elizei și, poate, chiar viața ei...

„Așa că acum vedeți, domnule", încheiă M-lle Gansvoort, „pentruce am venit la dvs. în loc să mă adresez poliției".

O înțelegeam.

— „Când are loc ședința".

— „Astă seară la opt".

Mă uitai la ceas.

— „Dumnezeule", exclamai. „Nu mai avem decât o oră înaintea noastră. Telefonați doamnei Bertrand să ne aștepe la ea la hotel".

Arătai d-rei Gansvoort cabina telefonică și mă repezii după pălărie. Când revenii în hall, ea-mi alergă înainte cu privirile rătăcite de spaimă.

— „Trebue să ne grăbim!" strigă ea frângându-și mâinile „Eliza a și plecat la St. Cloud. Doamne! numai de n'ar fi luat cuțitul acela blestemat cu ea! Veniți repede! Mașina mea e afară.

Coborîrăm în scară și ne urcarăm într'un roadster, ce aștepta la curba străzii, ca o massă de ghiață neagră. Apropiindu-ne de bariera St. Cloud, un văl de ceață ne impresură, dar d-ra Gansvoort nu-și micșoră viteza.

La un moment dat, apărură în calea noastră două lumini gemene, radiate par'că de un automobil, ce venia din direcție opusă, d-ra Gansvoort întoarse volanul și mașina porni către marginea șoselei, oprindu-se la câtiva milimetri de șanț în timp ce un autocamion trecea massiv pe lângă noi, cât pe aci să ne lovească.

Pe fața fetei se ininsese o paloare cadaverică, iar mâinile-i încleștate pe volan îi tremurau violent.

„Nu mai avem decât foarte puțin" zise ea cu o voce tremurătoare. „Vrei... vrei să conduci d-ta până la capăt?

Schimbarăm locurile și după câtiva metri îmi dădui seama ce zugrăvise spaima pe figura d-rei Gansvoort.

Ca și cum mi-ar fi ghicit gândul, ea mă întrebă.

— „Ai observat ceva ciudat la mașină?"

— „Da, volanul pare să tragă puțin către stânga".

Ea zâmbi trist.

— „Și eu am observat asta, dar atunci trăgea spre dreapta!"

Palmele îmi erau umede de sudoare.

— „Știi", continuă ea. „N'aș... n'aș putea spune cum, dar în momentul când autocamionul acela a apărut înaintea noastră, am avut impresia că volanul să sucea mai-mai să-mi scape din mâini. Ce... ce crezi?...

Fata lăsă fraza neterminată, iar starea mea de spirit nu-mi permitea să încerc a-i răspunde ceva câteva minute, trecurăm un pod și intrarăm în St. Cloud. Ceața era din ce în ce mai opacă.

Apoi, fără de veste, ni se ivi înainte o arătare întunecată și frânai dar îmi dam seama chiar în clipa când făceam această mișcare, că era prea târziu. Arătarea năvălea spre noi, devenind din ce în ce mai mare. Mașina lunecă lateral și trecu prin pata de întuneric ca printr'un văl de negură — fusese oare negură? O sguduitură și zăngănit de metal... sgomote de metal lovit... ne oprise într'un grilaj de fier. In mai puțin de o clipă eram afară din mașină și examinam stricăciunile. Din fericire, nu se întâmplase nimic grav și o pornirăm din nou la drum. Incă un accident ca acesta și am fi înebunit amândoi. Norocul era de partea noastră în seara aceea: găsirăm casa mediului fără multă greutate și năvălirăm pe ușă, fără a mai bate.

N'am să uit niciodată scena ce mi-a fost dat să văd în clipa aceea. Indărătul meu, d-ra Gansvoort scotea sgigăte ce nu mai aveau în ele nimic omenesc. Spaima împietrise.

Trei persoane erau adunate în jurul unei mese — dar nu erau singure!

O femee de proporții ample — mediul — ședea rigidă pe un scaun, cu ochii ieșiți din orbite. In fața ei, se afla doamna Bertrand, trântită pe spate într'un fotoliu. Un omuleț cu o barbă ca de țap era plecat asupra ei. Cu una din mâini o apucase de gât, iar cealaltă, sta ridicată în aer, ținând un cuțit de piatră, gata să lovească. Ochii omulețului sclipiau injectați din gură-i curgeau bale.

Deasupra lor rânjia dominantă o fantomă gigantică, o formă nebuloasă, prin care se întrezăria peretele. Ochii săi mici sclipeau roșii ca două puncte de jăratec, iar pe buzele crude și bestiale, albia supma.

Era Bruta!

Sângele îmi înghețase în vine. In clipa următoare, omulețul sbură în capătul opus al camerei, unde căzu cu un sgomot aproape imperceptibil.

Acum simțiam în trup furnicări iar capul îmi vâjâia. Cu o săritură răsturnai masa și mă aruncai din nou peste omulețul care se repezise iar spre mine și-mi atinsese umărul cu cuțitul de piatră.

Țipetele și lupta încetară subit. Mă ridicai uimit. Inaintea mea sta un omuleț blând, pieptănându-și bărbuța cu degetele, aiurit de par'că ar fi scăpat atunci din încleștarea unui coșmar. Mă privi nedumerit, cu ochii lui apoși și încețoșați.

Il ajutai să se ridice și ne apropiarăm de colțul unde cele două femei erau aplecate asupra d-nei Bertrand. Din fericire aceasta era doar leșinată. Ingrijirile lor o făcură să-și vină în fire, după câteva minute și figura familiară a d-rei Gansvoort avu darul s'o calmeze imediat.

Omulețul îmi întinse mâna.

— „Dă-mi voie să-ți mulțumesc pentru d-na Bertrand și pentru mine" zise el într'o franțuzească guturală. „Mă numesc Steinchen. E pentru prima dată că mi-se întâmplă așa ceva. Am simțit asupră-mi... un impuls sălbatec ce mi-a coplesit cu totul personalitatea. Eram un obiect neputincios în încleștarea lui".

Il ascultam toți buimaci de emoțiile prin care trecusem, căutând să ne reechilibrăm. D-na Bertrand plângea.

— „Am fost invitat de d-na Faustina", continuă bătrânelul „să examinez și eventual să ajut la distrugerea a — ceeace-mi dau acum seama că era un caz de „pernicioasă inteligență extra-corporală" — cu alte cuvinte, a unui „geniu rău". Spiritul acesta a fost reținut în scena existenței sale anterioare de către un obiect material, care a figurat propabil într'o dramă ce s'a desfășurat în cursul vieței sale pământești. Dacă aș fi știut care era acel obiect!

„Am început ședința, dar nici atunci n'am înțeles semnificația manifestației întrucât n'aveam idee de existența cuțitului de piatră, pe care nu l'am descoperit decât prea târziu, când nu mai eram stăpân pe gândurile și pe faptele mele. Acum văd că tragedia ce era să se producă acum, nu era decât repetarea unei străvechi crime pasionale.

Spiritul omului maimuță pusese stăpânire pe mine. Eram o unealtă suplă în mâinile lui. Imi pierdusem cu totul identitatea. Ceva crud, bestial, primitiv îi luase locul".

Vocea lui vibra de emoție.

— „Incă o secundă, și aș fi comis o crimă! Inteleg și știu acum care e remediul. Trebue să distrugem cuțitul de piatră! Trebue sfărâmat, pulverizat, ars, iar cenușa lui, spulberată în Sena, mai înainte de a mai putea face vre-un rău.

Sfatul a fost urmat întocmai și s'a văzut că domnul Steinchen, avusese dreptate, întrucât din noaptea aceea, doamna Bertrand a revenit la normal. S'a împăcat cu soțul său și-și petrece jumătate din an la Oxford, în casa profesorului, iar cealaltă jumătate în turnee, pe care le face ca și înainte, în tovărășia d-rei Gansvoort.

Am așternut această extraordinară aventură pe hârtie și am prezentat manuscrisul secretarului de redacție al ziarului unde lucrez. Acesta însă, după ce l'a citit, mi l'a înapoiat, înălțând din umeri cu o expresie de real regret:

— „Așa cum te cunosc eu, nu pot presupune decât că tot ce ai scris, e riguros exact, dar, spune-mi care altul te-ar mai crede?"

...Și totuș, e adevărul adevărat!...

Trad. de E. A.

Un concurs senzațional

„Realitatea Ilustrată" alege pe cel mai bun diseur și pe cea mai bună diseusă diu România.—Un angajament strălucit la „HIS MASTER'S VOICE".

„REALITATEA ILUSTRATA" instituie un nou mare concurs, pe țară, pentru alegerea celui mai bun diseur și a celei mai bune diseuse.

Cititorii noștri știu — din articolele pe care le-am publicat, tratând despre aceste chestiuni, — că marile talente sunt în cele mai dese cazuri descoperite, grație unor întâmplări fericite, iar publicul meloman, cere mereu vedete noui, mai ales în materie de radio și gramofon.

Concursul nostru, prin care se vor evidenția cei mai buni cântăreți, din marea masă a anonimilor, va fi organizat în următoarele orașe: București, Iași, Cernăuți, Cluj, Constanța, Chișinău, Timișoara și Craiova.

In fiecare din aceste orașe, se vor constitui jurii, compuse din somități muzicale, cari vor examina calitățile vocale și artistice ale concurenților. Aceștia vor executa cu acompaniament, două bucăți muzicale (un tango și o romanță) minunate bucăți scrise special pentru acest concurs, de doi dintre cei mai reputați compozitori români.

In fiecare din orașele enumerate mai sus, se vor alege în concurs preliminar, câte un diseur și o diseusă, iar în București se vor alege deasemenea câte un diseur și o diseusă, la douăsute de candidați.

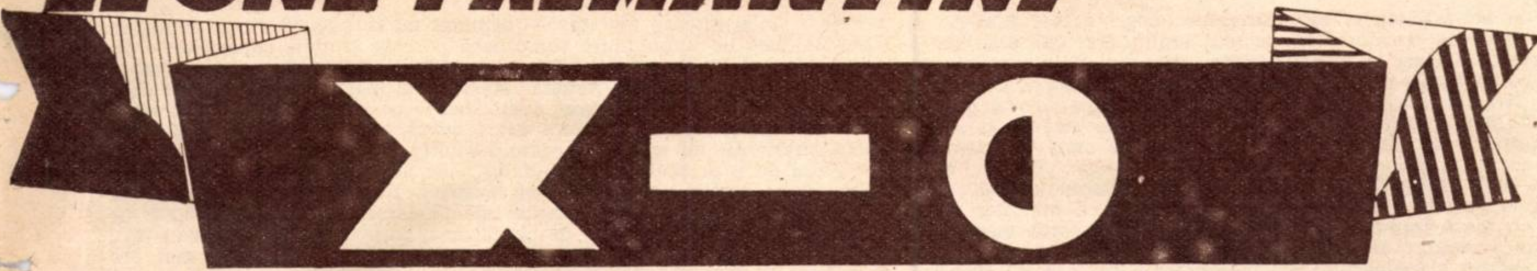
Acei aleși în provincie, vor veni pe spezele noastre la București, unde va avea loc concursul definitiv, în fața publicului, care va vota, împreună cu un juriu competent, pe cel mai bun diseur și pe cea mai bună diseusă.

Aceștia vor obținea ca premiu, câte un angajament strălucit pe termen de câte un an, la marea casă muzicală mondială, „HIS MASTER'S VOICE" și la cerere, câte un angajament la marile localuri ale Capitalei.

Inscrierile se primesc, însoțite de fotografii și de câteva date personale, la redacția revistei „REALITATEA ILUSTRATA", str. Const. Mille 7.

In numărul viitor, vom publica amănunte ample, asupra acestui extraordinar concurs.

LEONE PALMANTINI

ROMANUL VIITORULUI

3)

CAP. II
Orașul cu inima de foc

Ce oraș ciudat Marianna! Ce deosebire între această uriașă piramidă de cristal cu pereți tripli și celelalte orașe, circonferința, paralelipipedul, cuburile!...

Hawai, Capitala-circonferință, lăcașul studiilor științifice, Cap-Verde, cuburile, reședința Generatorilor electrici și Ceylan, paralelipipedul parfumeriilor alimentare, prezentau oamenilor sub-marini (cap mare pentru vastă intelectualitate, trup mărunt, brațe și picioare aproape anulate, atât de nefolositoare) cele mai ușoare condiții de viață în fundul apelor calde. Liberați cu desăvârșire de obstacole 'n drum, oamenii privilegiați ai acestor orașe pierduseră orice atingere cu materialele brute ale Pământului. Și dacă n'ar fi fost studiile istorice, ei ar fi uitat cu totul că au trăit câteva milioane de ani pe scoarța tare a Pământului, din sânul căruia își storseseră, cu mari cazne și osânde, sucurile și puterile vieții. Copiii submarini aflau din cărți despre ogoarele brăzdate de fier, tras de boi sau tractoare, de minele de cărbuni prăbușindu-se peste oamenii, cari tăiau cocs cu târnăcoape, lucind în sudoarea neagră ca demoni pedepsiți; de puțurile de petrol incendiate în care trupurile omenești se prăjeau și ardeau ca viermii — și se minunau ca un bazm care n'a fost niciodată aevea, închipuit doar pentru plăcerea minții lor.

Cu cât e mai ușoară viața acum! In Hawai, locuitorii împărțiți pe secțiuni științifice, fac cinci ore studii teoretice și calcule, lucrări de laborator și experiențe gingașe cu unelte delicate. Restul vremii au pentru plăcerea lor toate artele și îndeosebi muzica și dansul care nu se realizează în materiale grele niciodată. In Hawai mai sunt și cele două mari teatre din primul etaj, dela fund, construite astfel ca să poată cuprinde totalitatea oamenilor din cele patru Orașe (deși locuitorii din Marianna, încruntați, prea arareori vin în Capitală). In primul Teatru, nu departe de apartamentele Președintelui, au loc din două în două ore spectacolele de dans alternate cu ședințe de muzică, iar în partea opusă a Orașului în al doilea Teatru, se reprezintă drame, comedii și tragedii. Dansurile, concertele, spectacolele sunt date de Asociațiile grupate pe specialitățile muncii din viața lor socială.

Curentul electric vine în Capitală, pentru lumină, căldură și mișcarea mașinilor din laboratoare, a ascensoarelor perpendiculare și tramvaelor transversale dintre etaje, din Cap-Verde. Fiolele cu alimente și arome, din Ceylan. Hawai e orașul de lux locuit de aristocrația Omenirii.

Toți oamenii (în afară de cei din Marianna, mofluzi totdeauna) râvnesc să locuiască în Hawai, Capitala cu toate conforturile și unde sunt primiți numai cei cu deosebite însușiri. Copiii din Ceylan și Cap Verde sunt amenințați de profesori, în calsă:

— Nu voiți să fiți atenți?... Foarte bine!... Niciodată nu veți fi primiți în Hawai!... Veți fi trimiși în Marianna... (Oraș de osândă și batjocură).

Iar fetele care nu-și fac temele și nu-și desăvârșesc prin exerciții prescrise și îndelung repetate, gingășiile, profesoara le prevestește:

— Nu, nu veți ajunge la Hawai nici conducătoare de grădini de copii, necum baletiste și primadone!.. Sunteți bune de Marianna!...

(Oraș unde artele și celelalte plăceri n'au nici o petrecere iar femeile sunt foarte puțin gustate și prețuite de bărbați).

In Cap-Verde din Oceanul Atlantic oamenii din cubul superior supraveghează patru Generatori electrici, puși în mișcare de valurile de la suprafața apelor în zilele de lună plină. Ghețarii au atins de mult limita zonei sub-tropicale (Mexic-Insulele Canare — pe linia de sus — Uruguay, Africa de Sud — pe linia de jos) și în Orașul electricității a început să treacă fiorul morții. Dar îl simt abia câțiva ingineri însărcinați să realizeze captarea energiei valurilor care abia se mai zbat pe linia Ecuatorului.

Mult mai fericiți decât locuitorii din Cap-Verde sunt parfumeurii din Ceylan, Orașul paralelipiped, unde se prelucrează în laboratoare de forme grațioase, ca sticle de parfum, un material care face totdeauna plăcere: mirezme și substanțe alimentare în stare gazoasă.

Așezate între insulele Japoniei și Arhipelagul australian, Orașul-piramidă are o temelie vulcanică. Mariana e pururi străbătută de reflexul unor flăcări roșii nevăzute, care îi luminează centrul și lasă'n penumbră marginile. Locuitorii Marianei sunt mineri, fierari și turnători. Ei transportă în vagoane nesfârșite minereurile dela temeliile Filipinelor. Sumatra, Carolinelor, Japoniei și Nouei Guinee, insula pe care le dărâmă și pulverizează fără întrerupere, ca ocnași, cu dinamită și ciocane electrice. Tot orașul răsună, fierbe și dudue de sgomotele atelierelor unde metalul e ales, topit, turnat. Rezidurile sunt fierte, filtrate în etajele superioare, unde vacarmul de iad răzbate în cutremur ca un zvon permanent de cataclism și prăbușire — iar din vârful piramidei pornesc în pantă vertiginoasă spre Ceylan, spre Cap-Verde și Hawai, trenurile de cristal dublu încărcate cu produsele lucrate ale orașului infernal.

Spre deosebire de celelate trei Orașe privilegiate, în Marianna munca nu încetează niciodată. Oamenii muncesc opt ore, în trei echipe cari se înlocuesc în tăcere — căci nu se știe cât va mai ține focul din craterul care fierbe în mijlocul piramidei, unde sunt marile topitoare. Omenirea nu vrea să piară odată cu stingerea vulcanului — și strânge rezerve, cât mai multe rezerve de gaze, minereuri și metale.

Locuitorii Mariannei obicinuiți de mii de ani la această caznă pământească n'au evoluat și nu s'au perfecționat în măsura oamenilor din celelalt orașe submarine. Prea puțini copii de mineri și focari (cu toate că li s'au trimis cei mai de seamă pedagogi din Hawai, Cap Verde și Ceylan) și-au putut însuși viteza de gândire, moravurile și gusturile superioare. Au rămas tot copii de mineri și deci tot în Marianna. Iar cu vremea, deosebirea s'a adâncit atât că nici părinții Orașului depe vulcan nu mai țin să-și vadă odraslele mutate și aclimatizate în Orașele distinse. Istoria spune că a existat o rassă neagră, zămislită de soarele ecuatorului și transplantată apoi între albi,

în America de Miază-Noapte. Situația celor negri a fost jalnică; nu numai că se istoveau în muncile cele mai umilitoare, dar erau batjocoriți, disprețuiți și uciși în stradă, pentru cea mai neînsemnată greșeală sau chiar fără nici o vină. Să-și vadă copiii în Hawai, Cap Verde și Ceylan?... Nu, locuitorii Marianei nu voiau să aibe soarta negrilor din Statele-Unite de odinioară, cu toate semnele de respect și omagii pe care autoritățile din Hawai le trimeteau în zile mari Mariannei.

Muncitorii depe fundul vulcanic al Oceanului și-au păstrat astfel parcă și mai mult înfățișarea omului pământesc. Capul lor nu era atât de mare și perfect oval iar forma trunchiului, a mâinilor și picioarelor — cu toată folosința uneltelor mișcate prin forță mecanică— a rămas disproporționat de mare. Nu mai arau pământul și totuși aveau corpul viguros al plugarului, nu mai ridicau toți barosul, dar bratele lor erau încă puternice, nu mai umblau mult pe jos, dar muschiulatura le da încă înfățișarea de statui. Oamenii din Marianna nu mai purtau plete și chică ciobănească — așa cum îi reprezenta în derâdere unii desemnatori și actori comici din Hawai, — dar privirile lor erau ocrotite încă de gene lungi, asudau și platoșe mătăsoase de păr le ocroteau locurile gingașe ale trupului lor gol.

Biologii și naturaliștii din Hawai vorbeau de mult de „rassa din Marianna" (deosebită de omenii evoluați din celelalte Orașe și în care se topise de mult laolaltă vechile rasse terestre) dar Comitetul Politic s'a opus la publicarea în manuale a unor astfel de adevăruri, periculoase unității politice a genului uman.

S'au încercat chiar, pentru ridicarea anatomică și intelectuală a mariannilor, un amestec bine dozat și progresiv cu elementele umane mijlocii din Cap Verde și Ceylan și locuitorii ultimelor etaje (slujitorii, ratații, delicvenții) din Hawai. Rezultatele au fost, din punct de vedere bilogic, excelente: corcitura se arăta, ca trup și mentalitate, mai aproape de Hawai decât băștinașii din Marianna — dar cu desăvârșire stearpă pentru condițiile de muncă. In Orașul vulcanic nu puteau creia decât oamenii locului, cu înfățișarea lor terestră, cu instinctele lor aproape cuaternare, cu gustul și inteligența lor vulgară. Ca oamenii — demni de acest nume nobil — din celelalte Orașe să poată duce o viață omenească intr'o civilizație supremă, era neapărată nevoe de această jertfă: o parte a omenirei (cu tot idealul ei de fraternitate și egalitate) să să rămână la forma și moravurile terestre, chiar în fundul Oceanului, în epoca submarină a civilizației. In evul de strălucire a Soarelui a existat deasemenea o categorie de sclavi și sclavajul a rămas în ființă chiar după înlăturarea lui din legi. Porunca pământului a urmat pe om până'n fundul apelor, unde viața spre a înflori până la idealitate, avea și aci nevoe să-și înfigă rădăcinele și să trăiască din nămolul unei omeniri degradate și jerfite.

Deși locuitorii orașului Marianna niciodată n'au cerut vreo recunoștință celorlalte Orașe și nici măcar o rotație a oamenilor, după un proect precis de lucru în turnătorii, mine și atelierele din iadul lor piramidal (astfel ca și oamenii din Marianna să trăiască o parte a vieții în Ceylan, Cap Verde dacă nu și în Hawai!), li s'au oferit de multe ori tratative. Mariannii — se cunoaște că erau o rassă inferioară! — nici nu s'au gândit vreodată să discute cu cineva undeva mutarea lor depe Crater. Numai ruralii barbari din epoca terestră ținuseră cu atâta îndârjire la petecul de pământ pe care se născuseră și pe care muriseră de foame. Ziariști și oratori geniali din Hawai, au afirmat odată la Adunarea Anuală a Omenirii, că mariannii pe nedrept sunt socotiți „lipsiți de orizont", că sunt „țărani submarini" îmbrăcați de prejudecăți terestre uitate de milenii; faptul că nu vor să-și părăsească infernul și preferă să trăiască în duhoarea pucioasei, fumului și otrăvurilor minerale, în vacarmul în care alții ar înnebuni, dovedește că au o cunoștință umană cu totul sublimă, răscumpărând prin martiragiul voluntar perpetuarea nobilei spețe umane. Câțiva mariannі cari fuseseră aduși în Hawai la întrunire mai mult cu sila, „delegați" ai Orașului technic, n'au priceput bine ideia vorbitorului, dar după aplauzele frenetice ale întregei Omeniri prezente, au bănuit că au fost desmerdați și măguliți; ceeace i-a rușinat intr'atât că au voit s'o rupă de fugă. Cu mare greutate au fost reținuți. (Au rămas de frică să nu fie arestați și încarcerați în celulele înghețate din ultimul etaj al Capitalei).

Comisia de Procreare se găsește în fiecare an în fața acestei probleme: Să menție sau să altereze caracterul primitiv, vulgar și anacronic al mariannilor, această rușine a Oamenirii civilizate?... Problema e însă — precum s'a văzut — numai teoretică. Interesele superioare ale Omenirii, cer menținerea unei rasse de salahori, cu mușchi, cu instincte și o inteligență mijlocie din care să nu-și tragă nici o mulțumire mai aleasă. E drept că însuși regulamentul, atât de sever, care prevede toate condițiile de procreare (și cărora li se supun orbește toți bărbații și femeile din Hawai, Cap Vede și Ceylan) — nu poate face altceva decât să aplice mariannilor propria lor biologie. Băeților și fetelor din Marianna legea nu le îngădue, pentrucă e științifică, să se unească niciodată spre a procrea cu fetele și băeții din celelalte Orașe — cu cât mai frumoși, mai inteligenți, mai simțitori. Are Omenirea vreun interes și-ar putea ea, cu bună știință să dea înapoi — ca gust, ca frumusețe, ca minte? Și n'a fost linșat de curând, intr'un ascensor, un tânăr marian care se apropiase și voise, deși păros, să dezmierde o dansatoare albă, ca de marmură șlefuită, din Teatrul din Hawai?

Cazul a fost cercetat și studiat în amănunt, după tabela biologică, de o comisie specială de la serviciile de Biologie, căci era unic în moravurile marianilor.

In Orașul de foc, din pricina cumplitei munci și a împrejurărilor penibile fizice — zgomot asurzitor, mirosuri grele industriale, fumuri, călduri intermitente extreme — oamenii nu se bucură din ceas în ceas de secunda de împreunare voluptoasă pe care ființele superioare o doresc și care dă în celelalte Orașe, femeilor și bărbaților acel aer de agresivitate biruitoare și fericită. Marianii și marianele nu cunosc decât arareori (de necrezut: uneori numai odată pe lună) deliciile străvechiului instinct și care se ivia în epoca terestră, nu mai la câteva galinacee. Nu, marianul nu cunoștea deliciul multiplu al cocoșului biruitor.

Felul de a se hrăni al marianilor a dezmințit toate legile și regulamentele secției alimentare din Comisia Biologică: nu le plăcea câtuși de puțin preparatele gazoase ale Ceylanului și neavând altă merindă, le înghițeau în silă, de parcă ar fi fost medicamente. S'au făcut studii speciale și s'au elaborat la Ceylan buline alimentare mai grosolane, cu doza îndoită și întreită, în compoziția cărora intrau câteva din mineralele obicinuite ale Craterului din Mariana. Muncitorii, într'ascuns, aruncau bulinele din Ceylan și răzbiți de foame se 'ndopau cu pământ, lavă pulverizată și cenușă. Mulți pieriau îndată după stâmpărarea foamei, iar alții, mai prevăzători, cari se hrăneau și cu praful vulcanului și cu parfumele alimentare își păstrau viața, dar nu trăiau mai mult de douăzeci de ani. In Hawai când s'a aflat la Comisia Biologică de ivirea acestui instinct reacționar, care împotriva tuturor povețelor naturei, voia să tragă omenirea înapoi spre epoca terestră a alimentelor solide, uimirea a fost atât de mare, încât a fost vestit și Prezidentul. S'a convocat Comitetul Politic, spre a decide. Câțiva au propus direct introducerea alimentației în Mariana: Intrucât fenomenul exista în fapt, Comitetul n'ar fi făcut decât să recunoască (ceeace era destul de ușor). Alții au adus obiecțiuni din care cele mai grave erau că felul de viață submarin nu îngădue o alimentație brută ci numai una eterică (dovadă mortalitatea cumplită la vârstă destul de fragedă a marianilor). — Și apoi îngădue conștiința umană o astfel de decădere a unora dintre frați?... Stârpirea desăvârșită a marianilor și înlocuirea lor cu oameni mai evoluați ar fi mai de dorit!

Directorul general al Marianei, Inginerul-Șef Xavier a luat cuvântul — și de cuvântul lui a ținut atunci destinul marianilor.

— Muncitorii technici din jurul Craterului, a zis el, nu sunt nici mai mult nici mai puțin evoluați decât ceilalți oameni submarini. Dar felul lor de muncă, brutalitatea materialelor mânuite, au creiat însușiri și apucături înrudite întrucâtva cu ale oamenilor din epoca terestră. Mușchii și sângele celor din Mariana au nevoe de substanțe minerale pe care laboratoarele alimentare din Ceylan nu le pot oferi decât în doze prea mici și intr'o formă gazoasă, proprie mai mult locuitorilor intelectuali din Hawai, Cap-Verde și Ceylan. Suprimând pe mariani cari prin apucăturile lor ar înjosi, se crede, civilizația oamenirii submarine, ne lipsim înșine de una din forțele de creație. Oamenii noui pe care i-am aclimatiza (foarte greu) în atmosfera vulcanică a Marianei, vor deveni în curând aidoma cu marianii pe care îi vom fi suprimat. Căci Craterul e nu numai centrul. Marianei, ci și temelia întregei noastre civilizații submarine, *singura legătură care ne-a mai rămas cu focul din miezul Pământului* — cordonul nostru ombilicat fără de care neam destrăma ca o cocă subțire și zdrențuită în apele mării. Craterul, sub ochii noștri își creează el însuși oamenii de care are nevoe!

Comitetul politic n'a luat o hotărâre. Și cum numai soluțiile provizorii țin (căci se potrivesc și se mlădiază împrejurărilor) Marianna a rămas Orașul-rușine al omenirei submarine. S'a trecut cu vederea ciudatele apucături ale marianilor și în chip tainic, șeful secției chimice din Hawai, inginerul Whit avu menirea să supravegheze deaproape evoluția bizară a acelor ființe.

Comisia biologică a fost deasemenea însărcinată să găsească un compromis între alimentarea fluidă și cea solidă cerută de organismul marianilor — eventual un lichid foarte vaporos sau un eter ușor lichefiabil, care să nu împiedice evoluția normală și atât de rapidă în fundul mării, a anatomiei și fiziologiei omenești.

Și spre a nu jigni conștiința marianilor cărora li se recunoștea o putere de muncă dusă până la jertfă pentru viața omenirii submarine, s'a hotărât să fie chemați la serbările publice din Hawai, să aibe acelaș drept de vot (deși „ideile" lor vor fi totdeauna o povară în evoluția civilizației). Iar drept recunoaștere a fraternității biologice — nu sunt uneori instinctele mai înțelepte ca înțelepciunea? — s'a instituit tradiția ca Președintele procreeze odată și cu o Mariană: Dece să piardă omenirea experiența nouă biologică a rassei ivită în jurul Craterului? Cine poate prevedea unde va duce această nouă direcție a moravurilor din Mariana? Și nimeni nu știe viitoarele împrejurări cosmice ale vieții; experiențele fiziologice ale marianilor care trăesc azi în funingine, sudoare și cărbuni, ar putea fi singurele potrivite, mâine...

***

Când a sunat gongul grav, în Mariana n'a fost auzit de nimeni. Larma cuptoarelor din fundul orașului piramidal de sticlă, detunăturile ciocanelor și baroaselor, scrâșnitura fierăstraelor și a metalelor tăiate, bubuiturile înăbușite ale trenurilor care soseau și porneau în pantă din vârful piramidei, șuerul ascuțit al macaralelor — înăbușiseră cu desăvârșire vestea îngrozitoare a sunetului sficios și muzical. Munca mergea mai departe în atelierele negre din jurul Craterului și ostenită, echipa în serviciu aștepta ora 24, spre a fi schimbată. Oamenii știau că la Hawai era sărbătoare publică și la Teatru se dansa — dar nici unui miner, turnător, fierar, topitor, mecanic sau frânar, nu-i părea rău că lipsise. Nici echipele în repaus nu se duseseră la Hawai. Locurile în Teatru, rezervate marianilor rămăseseră neocupate. Inginerul Director general al Orașului Xavier, om din Hawai, mutat în Mariana pentru nesupunere la Regulamentul Aptitudinilor (căci se ocupa în taină cu mecanica cerească și fusese repartizat întâi la Alimentație) — se ținea și el departe de Capitală.

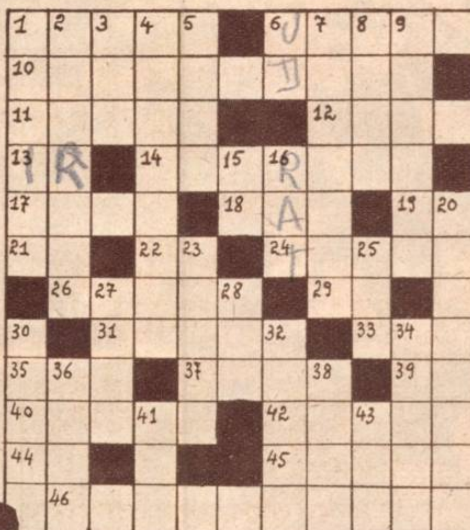
(Va urma)

Pe urile realităţii

Concursul nostru pe luna Octombrie

Problema III-a (Femeia)

Al. Amico-Iaşi.—

ORIZONTAL. — 1) Femeie! 6) Femeie! 10) Venus. 11) Locuinţă. 12) Sedus de propriile lui fiice! 13) Alifie. 14) Argument pur femenin! 17) A alătura. 18) Trăsurică. 19) Interjecţie. 21) Fluviu. 22) Pronume. 24) Pământii (femenin). 26) Vestmânt arhieresc. 29) Notă muzicală. 31) Feculă. 33) Tobe! 35) Măsură. 37) Personagiu biblic. 39) Rec fără bară! 40) Femeia! 42) Vârfuri. 44) ...Amico-Iaşi! 45) Fără aripi. 46) Caracter femenin!

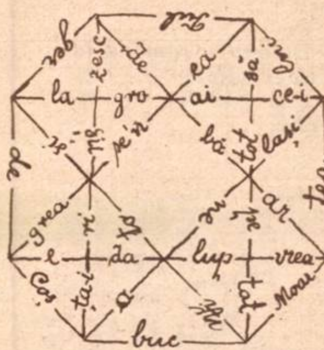
VERTICAL. — 1) Invingătoarea lui Samson! 2) Locuitorul unei enorii. 3) Plantă. 4) Femeie din harem. 5) Oraş în Grecia. 6) Noroi. 7) Legat, ca acel însurat! 8) Pitic. 9) Personagiu mitologic. 15) Două sute! 16) Bot porcesc! 20) Ceiace rar poţi căpăta prin femeie! 23) Văita. 25) Ticăloasă. 27) Impărat. 28) Loc drept. 30) Tirana femeie! 32) La ce te îndeamnă femeia? 34) Veşnicile enigme! 36) Zdrobesc. 38) Ce-ţi întinde femeia din figură? 41) Ş'acel... în judecata-i cu duh... (Em.). 43) Trei litere din „Lothar".

Al. Amico-Iaşi

Problema IV-a

„Intr'o trăsătură"

V. Cio. Ţigm.

Schiţând figura de mai sus dintr'o trăsătură, băgând în seamă a nu se încrucişa liniile, veţi obţine nişte versuri, titlul poeziei şi autorul.

Noile noastre premii

Deslegătorilor din numerele 297, 298, 300, 301 li se va oferi, prin tragere la sorţi, următoarele premii:

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu şampanie.

PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady".

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, şi cinci volume literare din Editura „Adevărul".

O călătorie de 10 zile la Berlin

(28 Oct.-6 Noemb.)

„Realitatea Ilustrată" anunţă un voiaj de studii la Berlin. Se vor vizita timp de opt zile frumuseţile celui mai modern şi mai evoluat oraş din Europa. Programul excursiei oferă o plimbare de jumătate zi cu auto care elegante prin toate cartierele oraşului, cu oprire la clădirile şi monumentele principale şi cu explicaţiile ghizilor conferenţiari ce vor însoţi fiecare autocar. In decursul celor 8 zile se va vizita „Zoo", cea mai vastă grădină zoologică de pe continent, muzee, biserici, cel mai grandios studio cinematografic din Europa „Iofa" imensa casă de editură Ullstein, o minune a technicei moderne. muzeul Pergamonului, unic în lume, vestitul Sport Palast cu 120.000 locuri, expoziţii, marile magizine universale Tietz, Wertheim, etc. etc.

Berlinul este în momentul de faţă cel mai interesant oraş, supranumit New-Yorkul Europei. Imens ca întindere, cu 143 gări şi 4000 tamvae, cu o întinsă reţea de trenuri subterane, cu o varietate şi îndrăzneală arhitectonică fără pereche, cu o luminaţie neegalată de alt oraş, cu cele mai grandioase şi mai moderne săli de spectacole. Berlinul este centrul de atracţie a celor ce vor să se instruiască în ceeace priveşte modernismul, arta, locurile istorice, luxul, confortul exemplar şi ordinea cea mai desăvârşită.

Se poate vizita Berlinul timp de 8 zile pentru suma de

Lei 7.240

în care preţ se cuprinde trenul rapid dus şi întors, paşaportul şi vizele, întreţinere absolut completă tot timpul şederei la Berlin, autocare, muzee etc.

Inscrierile au început la revista „Realitatea Ilustrată" (secţia excursii) str. Const. Mille 7—11.

Locurile sunt strict limitate.

CUPON DE JOCURI

No. 298

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — Director Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

Ultimele actualităţi

Sus: Cutremurul din peninsula Calcidică a distrus comune intregi. Iată mai sus un tablou dezolant din regiune.

Dr. : D-l Niculae Titulescu, *fostul nostru ministru la Londra, a fost numit ministru de externe. D. Titulescu a plecat imediat spre ţară.*

Delegaţia română la congresul internaţional al medicilor, care a avut loc de curând la Vichy.

D-RA PUICA PAULY care va juca rolul principal din „*Mătrăguna*", de Geyer, — după romanul „Alraune" de Ewers , în actuala stagiune.

REALITATEA ilustrată

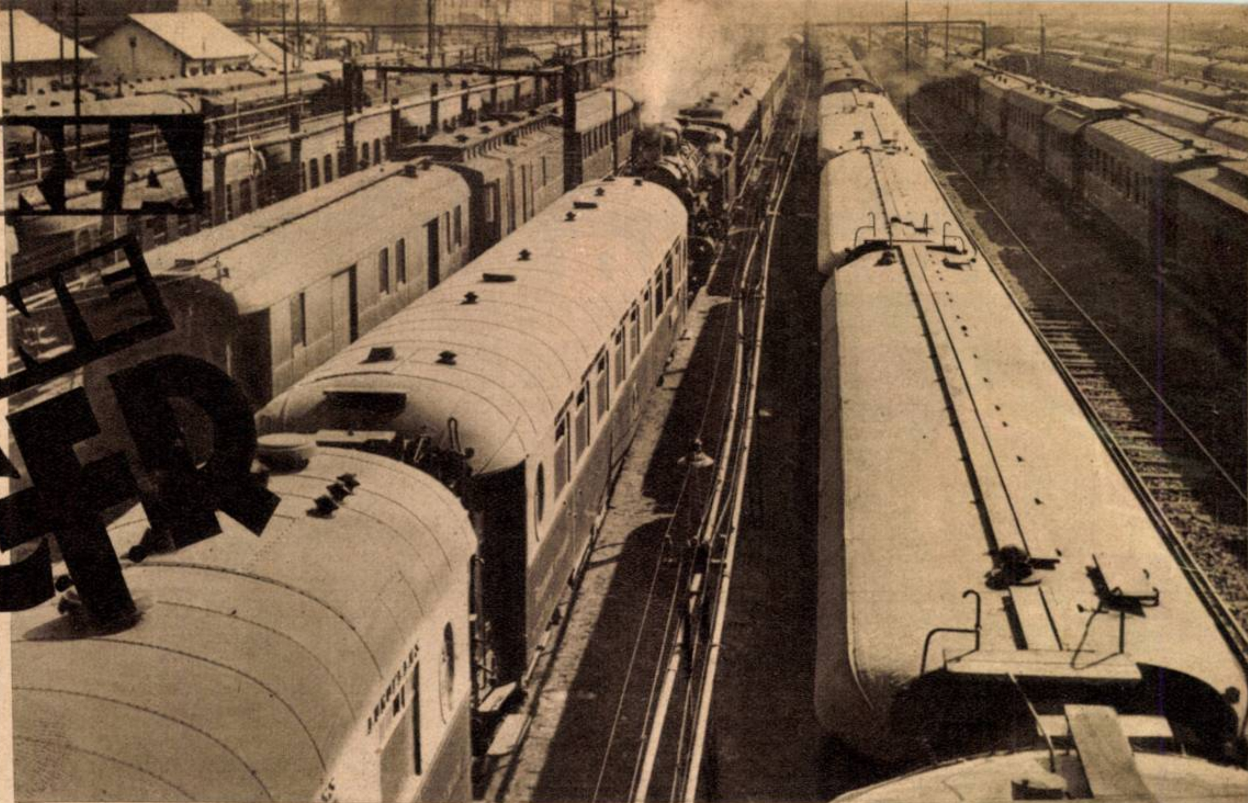
ANUL VI. Nr. 299

20 OCTOMBRIE 1932

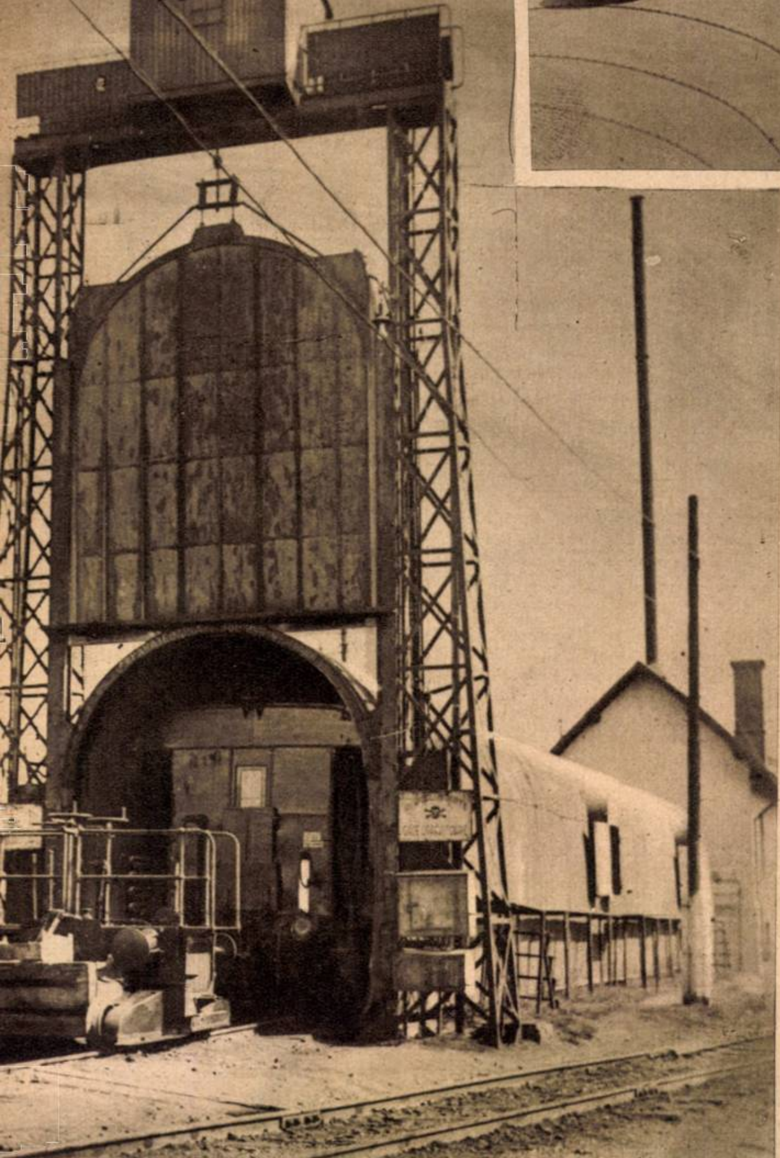
Cine-ar putea trece, fără să mă privească?

(Nancy Carroll dela „PARAMOUNT")

DICHISIREA VAGOANELOR CFR

Vedere luată depe podul parcului de vagoane.

Sus: *instalaţia de deparazitare a vagoanelor C. F. R.*

Dreapta: *După ce au predat vagoanele*

DACĂ te urci pe passerela ridicată în imediata apropiere a staţiei Bucureşti-Griviţa şi cuprinzi cu privirile paralelele de oţel, cu o întindere de peste trei km. priveliştea care ţi se desfăşură ochilor poartă o pecete de un interes deosebit. E singurul nod de formare al „garniturilor", acest punct remizând în 24 ore, 72 trenuri. Jumătate din ele pleacă, jumătate sosesc. Le vezi venind în mers domol, frânarii agitând pe scări steguleţele roşii, iar peste câteva minute, când vagoanele au fost date în primire până la cel din urmă obiect de inventar, personalul porneşte în pâlc, cu toată recuzita necesară meseriei fiecăruia. Iată frânghia de semnal — legătura care se face între flueratul maşinei şi postul unde stă şeful de tren — uite şi capsele pocnitoare — petardele. Dacă trenul s'a oprit în drum şi întârzie mai mult de trei minute un om este trimis în grabă şi la o distanţă de câteva sute de metri prinde capsa la legătura dintre şine. In momentul când trenul care a venit din urmă trece prin acel loc, se produce o explozie, avertisment că trebue să oprească imediat.

Dar personalul diferă după trenul din care s'a coborât. Grupurile celor dela rapiduri sunt chipeşe ca înfăţişare şi îmbrăcăminte şi dela accelerat până la trenul de marfă oamenii coboară o scară vădit isbitoare. Ce greu se întorc cei cari încep să se obicinuiască cu vagoanele luxoase şi cu alură aristocrată, la vagoanele personalului, în care aerul mocneşte parcă numai tristeţe şi îngrijorare. Acolo ochiul conductorului trebue să fie vecinic în gardă, altminteri cutare călător căruia acasă îi lipseşte piatra pentru ascuţit briciul, taie cureaua dela fereastră şi omul căilor ferate este silit **mai** apoi s'o plătească.

E cazul recent al unui militar surprins asupra faptului. Jena şi uluiala conductorului au fost însă atât de mari, încât s'a retras fără un cuvânt de protestare, iar la coborîre, corpul delict a rămas ghemuit într'un colţ al canapelii.

Ce mizeră stare de moralitate ţi se dezvălue adesea din câte un umil raport al omului de serviciu!

Dar civilizaţia îşi face drum încetul cu încetul.

Astfel chiar în această staţie a liniilor moarte, dacă ne întoarcem numai cu trei ani în urmă, observăm progresul.

Atunci nu era nici urmă de pod. Drumul din Griviţa în Şoseaua Crângaşi, se făcea peste şine, printre vagoanele în manevră. La fiecare câteva zile se înregistra câte un accident.

Acarii au slujbă permanentă şi mănâncă în timpul serviciului. Adese ori sunt văzuţi întorcând cu o mână acele, iar în cealaltă ţinând câte un colţ de pâine din care muşcă pe'ndelete, conştienţi de importanţa misiunii lor.

Dar este deajuns să-ţi arunci privirile pe întreaga rază a liniilor moarte, pentruca să te edifici.

Toţi sunt puşi la locurile lor.

Echipele de manevră au fiecare trenurile lor. Cum soseşte în staţie, lăcătuşii dau verdictul dacă vagonul mai trebue să meargă înainte la drum.

E manevrat şi apoi i se face toaleta. Odată spălat şi curăţat, vine îngrijirea luminatului şi a alimentării cu aer, care menţine presiunea necesară frânării. Revizorul e însărcinat cu buna îngrijire, având supravegherea tuturor agenţilor în serviciu.

Iar pentruca trenul să nu aibă nici o întârziere, vagoanele sunt aşezate dela plecare în ordinea în care trebuesc detaşate, ţinându-se seamă de viteze şi legăturile pe care le are în parcursul său.

Din trei în trei luni vagoanele sunt supuse deparazitării.

Intr'un tunel câteva vagoane sunt închise ermetic, dându-se apoi drumul unui gaz, care ucide orice urmă de vietate.

Intâmplarea a făcut că acum vre-o trei ani, un conductor ameţit de băutură, să adoarmă într'unul din compartimente. Dus şi închis în tunel, a fost şi el deparazitat şi trecut astfel în lumea celor drepţi.

Stai şi priveşti intensa mişcare din staţie.

Vremea e frumoasă, oamenii pot munci în voie, dar te gândeşti a cele două anotimpuri aspre.

Sub bura pătrunzătoare a ploii şi biciuiala crivăţului atribuţiile rebuesc îndeplinite cu aceeaş constiinciozitate.

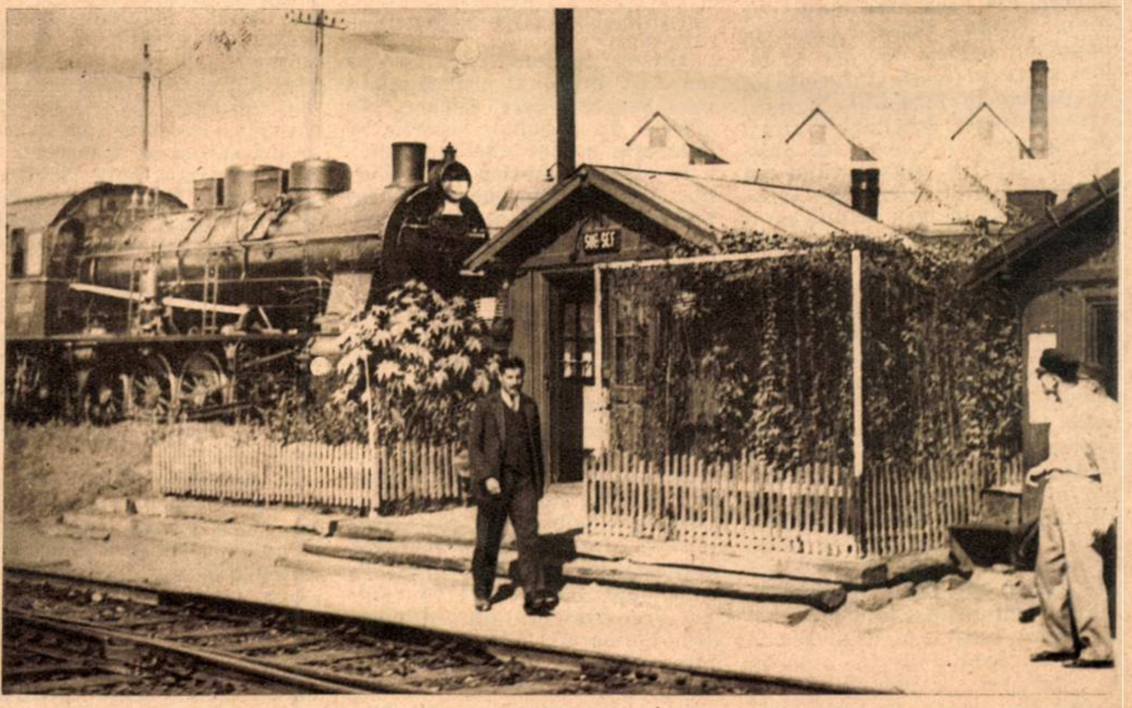
Simţi că omul şi-a pierdut aci orice preţ.

Nici un hangar în care munca să poată fi scutită de un surplus de suferinţă. Iar după douăsprezece ore de lucru, spre deosebire de instituţiile similare americane, la noi s'a pierdut din vedere a se pune la dispoziţia acestui sclav salariat, o cât de umilă instalaţie de baie.

Intr'adevăr, personalul care face toaleta vagoanelor de cale ferată, nu face baie cu anii...

MARGARETA NICOLAU

Sus: *Femeile de serviciu fac toaleta exterioară a vagoanelor*; Dreapta: *Biroul subşefului parcului de vagoane.*

Cine putea fi vinovatul, mai ales pe vreme de ceaţă, când la doi paşi, — cu oricât efort — ochiul nu mai distinge nimic? Apoi copilaşul de şcoală, de teama întârzierii, mai trecea şi pe sub vagoane şi de multe ori fatalitatea făcea ca ele să pornească tocmai în acel moment.

Ridicarea minunatei „passerele" a fost îndeplinirea celei mai acute nevoi.

Am stat de vorbă cu d. Gh. Teodorescu, şeful staţiei. Nu e tocmai uşor să ai 600 oameni sub mâna ta dintre cari 21 impiegaţi. Ca printr'un caleidoscop trebue să-i treacă prin minte la momentul oportun atribuţiile fiecăruia.

Şi munca se desfăşură metodic, cu pauze atât de scurte şi nervii vecinic încordaţi, ca în faţa unei continue comenzi.

AMINTIRI SUD AMERICANE

FEODOR ȘALIAPIN

AM observat că, în general, atunci când o faptă sau o întâmplare ne surprinde, mai bine zis, izbește cu excepționalitatea ei mintea noastră de europeni, o definim ca fiind americană și ne referim, bine'nțeles, la America de nord, sau mai precis, la Statele Unite.

Trebue să vă spun că, sub raportul acesta și americanii de la Sud își merită partea lor de atențiune.

Acum doi ani, aflându-mă la Buenos-Aires, într'un lung turneu transatlantic, am trebuit să comunic publicului, prin ziarele locale, că spectacolele mele nu vor fi transmise, prin nici un fel de mijloc, afară din teatru.

E cam greu să vă mai descriu efectul revoluționar ce-l stârni avertismentul meu. Ziarele se scandalizară și, o falangă de cititori, marea falangă a anonimilor, umplea în fiecare seară sala de așteptare a teatrului. Intr'o seară, când tocmai mă grimam pentru *Mefistofel*, un ins reuși să pătrundă în cabina mea dela teatrul Colon. Abia-și mai putea ținea respirația.

SÂNGE CLOCOTITOR

— *Digame Usted! Es verdad que Usted* nu îngădue să se transmită spectacolele sale?

Făcui un semn ginerelui meu, maestrul Liberati, care voia să-i arate ușa musafirului nepoftit și, cu cel mai desăvârșit calm, răspunsei:

— Da, dragul meu, e *verdad*. Altceva, ce mai dorești?

— Altceva, adause necunoscutul, îți pun în vedere că dacă mai stărui în hotărârea aceasta, am să mă întorc aci cu o mie de prieteni. Și toți vom fi înarmați cu bombe!...

Voiam să-i atrag atențiunea dinamitardului că, pentru un singur om ca mine, o mie de bombe, era ceva prea mult, dar nu-mi dădu răgaz. Avea în mână un baston de care se folosi ca să lovească, înfuriat, tot ce întâlni în jurul lui. Și dacă vre-o doi-trei servitori, atrași de sgomotul pe care nu obișnuiam să-l fac, atunci când mă grimam, n'ar fi venit să-l scoată afară, biata mea cabină ar fi căpătat în scurtă vreme, o înfățișare de plâns...

Dealtminteri, exuberanța aceasta de caracter, nu se manifestă numai la supărare, ci chiar în entusiasmul cel mai înflăcărat și uneori cu rezultate nu tocmai plăcute.

De la Montevideo, de pildă, păstrez o amintire neștearsă. Reprezentasem, într'un ansamblu nemai întâlnit până atunci, *Bărbierul din Sevilla;* închipuiți-vă că Almaviva era Tito Schipa, iar Figaro întruchipat de *Galeffi*. Era iarnă și cabinele noastre nu erau îndeajuns de încălzite; pentru motivul acesta eu și cu Schipa ne-am hotărât, la sfârșitul spectacolului, să ieșim din teatru, în costumele purtate pe scenă și să ne desbrăcăm la hotelul nostru, care se afla la o depărtare numai de câțiva metri.

Dar, vai!... Ne făcusem socoteala fără să ne gândim la public și mai ales la admirația lui. O mare de capete ne aștepta la ușă și, apariția noastră a amândorura, trădată și mai mult de faptul că nu desbrăcasem costumele contelui d'Almaviva și ale lui Don Basilio, stârni în mulțimea aceia un potop formidabil de aclamații. Mii de mâini se îndreptau spre mine și mii de glasuri strigau deodată:

— *Un recuerdo,* Șaliapin! *Un recuerdo! Un recuerdo!*

Cât ai clipi din ochi, se petrecu ceva spăimântător! Smulsă, sfâșiată, făcută în bucăți, tunica strălucitoare a lui Don Basilio dispăru în mâinile manifestanților... Iar eu, rămăsei locului, într'un biet costum sumar (să mă ierte cititoarele!) și cu capul întins, comic, ridicolul cap al lui Don Basilio!...

Feodor Șaliapin cu un copil minune Jozsi Mindszenti.

POPULAȚIA DIN MENDOZA

Tot cu prietenul meu Schipa am fost într'o zi protagoniștii unei aventuri care, dacă nu s'a sfârșit în paguba noastră, se datorește numai unei minuni.

In drumul nostru dela Buenos Aires la Santiago de Chile, trebuia să ne oprim vre-o douăsprezece zile și la Mendoza, un orășel pitoresc, așternut la poalele munților Anzi.

Pierduți astfel în pustietatea aceea din fundul Argentinei, am fost prea bucuroși când am aflat că în Dumineca viitoare, urma să aibă loc pe piața principală a orașului, o întrunire electorală.

Intr'adevăr, pregătirile erau în toiu. In fața hotelului nostru se ridicase o tribună de toată frumusețea, îmbrăcată în catifele purpurii, pe când înăuntru, fâlfâiau sute de steaguri cu culorile argentiniene, alb și albastru. Ceremonia făgăduia să fie impunătoare și destul de interesantă.

Pe la ceasurile zece, nu mai era cu putință să răzbească cineva în piața care gemea de lume. Locuitorii din Mendoza, precum și cei din provincie, veniseră până la unul să asculte cuvântul lui Artigo. Și cum, dela ferestrele noastre n'am fi văzut destul bine spectacolul, proprietarul hotelului ne sfătui să ieșim și să ne așezăm chiar în tribuna din față, rezervată autorităților și oratorilor.

Urmarăm, așa dar, sfatul lui și am fost cât se poate de mulțumiți: de acolo, priveliștea era într'adevăr încântătoare!...

UN ECHIVOC STRANIU

Un domn care vorbia destul de bine, cu vocea limpede și răsunătoare, stimula atenția poporului. Numele candidatului își făcea dese apariții în discursul lui: se înțelegea lesne că-i făcea elogiul înainte de a-i da cuvântul.

Schipa și eu, aplecați peste balustradă, urmăriam gesturile lui, distrându-ne de minune. Totuș, la un moment ne-am dat seama, că trebuia să se fi întâmplat ceva anormal. Intr'adevăr, puțin câte puțin, ochii cei mai apropiați de tribună îl părăsiau pe oratorul asupra căruia erau fixați și se întorceau plini de curiozitate spre Schipa și spre mine. Mișcarea aceasta de atenție, începu apoi să se generalizeze și în curând, toată lumea se uita la noi...

Eram peste măsură de încurcat și mă siliam să mă fac cât mai mic cu putință, ceeace, cu statura mea, era destul de anevoios. Nu înțelegeam nimic, iar cât despre Schipa, era tot atât de puțin dumirit ca și mine...

In timpul acesta, murmurul sporia în jurul nostru; și, în cele din urmă, am putut să prind un cuvânt, repetat cu însuflețire de toți acei cari ne priveau: *Artigo! Artigo!*

Ne luminarăm: unul din noi doi era luat drept candidatul, alesul, așteptatul! De bună seamă că acesta venia pentru întâia oară la Mendoza și nu era cunoscut. Ce-i de făcut?

Situația devenia ridiculă, cu atât mai mult că se iscaseră discuții înflăcărate în public, care nu voia să mai știe nimic de bietul orator.

— Artigo, e acela înalt!

— Ba nu; este acela mai mic, de lângă el!

— Dacă-ți spun că-l cunosc! E acela înalt, blondul...

— E oacheșul! E oacheșul!

— E blondul! E blondul!

Cineva repezi un pumn într'un adversar. Câteva bastoane se ridicară, amenințătoare. Agenții polițienești începură să intervină în chip energic. Schipa și cu mine, nu mai știam cărui sfânt să-i cerem sprijinul: ne uitam unul la altul, așteptând o salvare din situația aceia caraghioasă, salvare ce ni se părea cam îndoelnică...

„ARTIGO SOY YO!"

Și iată că salvarea veni: un omuleț mic, mic de tot, cât o șchioapă, cu capul în întregime pleșuv, semănând leit tradiționalei bile de biliard, urcă din greu cele câteva trepte cari duceau la tribună, se arătă la balustradă și făcu un semn cu mâna...

Curiozitatea amuți neînțelegerile de până atunci și o tăcere adâncă se coborî asupra mulțimei. Iar omulețul scund și pleșuv, fu auzit pronunțând aceste cuvinte, cu o voce sfioasă, aproape femeiască:

— *Caballeros! Artigo soy yo!* Artigo sunt eu!

Fu o clipă de stupoare generală. Apoi un râs sgomotos, homeric și molipsitor se deslănțui în piață. Toți se svârcoliau în prada unor adevărate convulsiuni. Acei cari, până atunci, erau gata să se încaere, se aruncau unii în brațele altora, ținând și râzând, ca în delir... Niciodată, în viața mea, n'am mai fost martor la un spectacol asemănător!...

Și, în mijlocul acestui uragan de veselie, Schipa și eu izbutirăm să ne eclipsăm, neobservați...

Bietul Artigo! Era sortit ca Republica să nu-l mai aibă printre reprezentanții ei, în *Congres* *); la un interval de numai trei zile, când împreună cu Schipa ajungeam, pe calea aerului, în Chile, la Buenos Aires isbucni revoluția care se propagă, asemeni focului de pulbere, în toată Argentina.

Aflarăm că omulețul pleșuv, candidatul, Artigo însfârșit, fugise prin munți. Apoi, n'am mai auzit nimic despre el...

Dar când a trebuit să ne întoarcem în capitală și să trecem iarăși prin Mendoza, mă uitam în jurul meu cu precauțiune și nu vă ascund că aveam oarecare teamă.

Ce, nu credeți? Dacă un ins oarecare m'ar fi asemuit din nou cu nefericitul acela de Artigo și mi-ar fi făcut pe petrecanie?...

In românește de G. R.

*) Parlament.

Legende

CĂRȚILE erau foarte rare în vechime; puțini știau să citească și în medie, individul n'avea niciodată o idee exactă despre ceeace se afla și se întâmpla la câteva sute de mile depărtare de casa sa.

Nu era însă conștient de această neștiință. Departe de a fi goale, capetele străbunilor noștri erau îndopate cu cele mai ridicule și mai înspăimântătoare legende. Capitalul lor de cunoștințe îl egalau cantitativ pe al nostru, cu deosebirea că în marea majoritate, acestea erau cu totul inexacte.

Singurul lor contact cu străinătatea se făcea prin intermediul călătorilor, cari treceau drept o clasă de eroi și de învățați. Rari erau acei cari se încumetau să întâmpine pericolele și greutățile unei călătorii, dacă nu erau foarte bogați și dacă o strictă necesitate, nu-i obliga s'o facă. Jurnale, servicii telegrafice sau măcar poștale, nu existau, pentru a arăta care era adevărul și a corecta exagerările. Când într'un oraș apărea un individ, care pretindea că ar fi cutreerat lumea și povestia ceeace văzuse în China sau în Africa, toți trăgeau de el, invitându-l la mese și la petreceri.

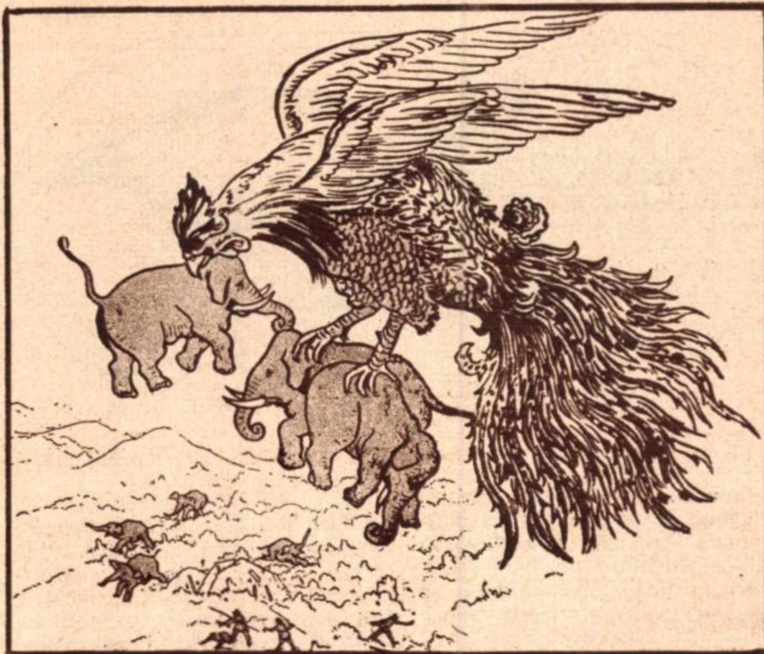

Cum scufunda „octopus"-ul corăbiile.

Fără îndoială, următorul călător care vizitase aceleași părți de lume ar fi putut corecta în parte inexactitățile spuse de predecesorul său, dar nu făcea niciodată o asemenea copilărie: le confirma pe toate, adăogând alte câteva minciuni dela el.

Dacă ar fi spus că străbătuse cele șapte mări ale lumii, fără să fi văzut balene tăind un bric (vas mic de războI) în două dintr'o singură mușcătură, sau un octopus încolăcind și scufundând o corabie mare, sau fără a fi flirtat măcar cu o sirenă, nimeni n'ar mai fi crezut că făcuse acele călătorii.

Cei cari descriau lucrurile cinstit, așa cum le văzuseră, și nu cum le imaginau erau luați în râs. Nimeni nu se mai îndoia

Marco Polo pomenește în scrierile sale de vulturi uriași, cari înhățau în ghiare și în cioc, trei... elefanți de-odată.

că în India și în unele deserturi, furnici de mărimea unor câini urmăreau și sfâșiau călătorii cari le ieșiau în cale cu cai sau cu cămile cu tot, iar în povestirile sale Marco Polo, ne descrie niște indigeni africani, înzestrați cu picioare atât de uriașe, încât când poposiau, plantau înaintea lor unul, ca să-i apere de soare.

Primul și cel mai mare călător mincinos pare să fi fost Ulise, regele Itacei, o țară mititică, locuită de câțiva greci. După căderea Troiei s'au risipit pornind care încotro și cum navigația era abia la început, le-a trebuit un oarecare timp până să revadă țărmurile de pe care plecaseră. Dar au ajuns toți în

Oamenii cu „capul în piept", din „Paradisul Apusului".

termenul socotit atunci normal. Ulise însă s'a întrecut cu firea, șovăind în drum zece ani și natural, a trebuit să arate soției sale unde stătuse în tot acest răstimp.

Monumentala construcție de minciuni pe care i le-a înșirat a făcut apoi modelul și invidia tuturor celorlalți călători contimporani și succesivi, până într'o epocă aproximativ recentă. Ultimul din această școală de turiști imaginativi e probabil dr. Cook *) a cărui modestă povestire despre descoperirea polului Nord a fost desumflată de savanții lipsiți de inimă, cari nu mai dau pas călătorilor să spună altceva decât purul adevăr.

După ce Ulise și-a plasat cu atâta succes povestea, marinarii greci și romani au prins obiceiul de a înădi tot felul de minciuni, atunci când făceau halte și ocoluri, despre care nu vroiau să dea socoteala. Astfel, tritoni și nereide, genii ale mărilor, apăreau călărind pe valuri, înconjurau corabia și scoteau echipagiul din minți. Sirene supranatural de frumoase încercau să seducă marinarii și corabia s'ar fi sfărâmat cu siguranță de stânci, dacă n'ar fi fost — spuneau ei — fidelitatea și dragostea pe care o purtau soțiilor lor. In călătorii mai lungi zăriau chiar zei și zeițe de mâna întâi — bătrânul Neptun călărind pe un delfin; Eolus, regele vânturilor suflând asupra lor prin spărtura unui nour negru, și poate chiar pe Venus care implora pe bătrânul Nep-

*) James Cook navigator englez. A explorat Oceania în trei expediționi succesive și a fost ucis de către sălbateci din Insulele Sandwich. El a deschis era călătoriilor științifice (1728-1779).

tun, să nu naufragieze corabia bieţilor marinari.

In Evul Mediu, mincinoşii mării şi ai uscatului încetează să mai vadă zeităţi păgâne, pentrucă acestea se demodaseră. Poveştile lor se învârtesc în jurul unor plante şi animale miraculoase, în jurul unor creaturi semi-umane.

Amatorii de poveşti văzuseră sau auziseră ceva despre compasul navigatorilor ce indică mereu Nordul, dacă nu intervine influenţa unui magnet sau a unei bucăţi de fier şi pe baza acestui fapt, erau gata să înghită tot felul de legende asupra unui uriaş munte magnetic, situat în vecinătatea Polului Nord, ce exercita o putere de atracţie atât de mare, încât corabia care avea nenorocul să intre în această zonă, pornia spre muntele fatal, indiferent de vânt sau de direcţia valurilor. Cu fiecare clipă ce trecea, influenţa insulei devenia tot mai puternică, tunul trecea prin lemnul corăbiei şi săria în apă, cuţitele sburau dela brâele marinarilor ca nişte păsări, iar ancorele trăgeau de funiile cu care erau legate, şi astfel vasul se apropia cu o viteză din ce în ce mai mare de imensul magnet, care smulgându-i cuiele şi legăturile de fier, avea să-l desfacă în bucăţi.

Elefantul aşa cum se prezintă era destul de uriaş pentru europenii cari nu văzuseră un ani-

Elefant purtând în spinare... cazarmă.

mal mai mare decât calul. Călătorii însă, fără a se lăsa impresionaţi de aceste proporţii naturale, au găsit de cuviinţă să le mărească puţin şi astfel îi vedem pe Sir John Maundevile scriind în „Voyage et travaille” că un potentat indian îşi transporta armatele în clădiri cu două şi trei etaje, montate pe spinările a patrusprezece mii de elefanţi. Vă închipuiţi acum ce dimensiuni ar fi trebuit să aibă aceste animale. Dar asta nu era nimic pe lângă giganticile păsări ale lui Marco Polo, care — spunea el — când erau flămânde prindeau în ghiarele fiecărui picior şi în cioc, câte un elefant. O astfel de pasăre, ar fi putut străbate uşor întreaga Europă şi Marea Mânecei, pentru a se aproviziona din populaţia Londrei şi a Parisului. Dar a-

Balena, aşa cum era cunoscută în vremurile vechi.

ceastă pasăre nu era invenţia lui Marco Polo. Ea luase naştere în imaginaţia asiatică şi apare în legendele multor ţări şi multor rase. Povestitorul oriental a avut întotdeauna un mare gust pentru grandios, ceeace reese şi din descripţiile pe care Mahomed le dă asupra raiului. Profetul prezintă principalele personagii cereşti, în proporţii cât mai uriaşe.

Imaginaţia occidentalilor pe de altă parte a plăsmuit creaturi ceva mai rezonabile ca mărime, dar tot atât de uluitoare. In povestirile lor apărea „manticora” monstruasă combinaţie de om şi animal, pe care mulţi din călătorii vechimei jurau că o întâlniseră. Era de mărimea unui leu — spuneau ei — şi avea la cealaltă extremitate a corpului o coadă prevăzută cu ţepi. Metoda favorită de atac a manticorei, era să se apropie de victima sa şi pe când aceasta o privia uimită, să-i administreze câteva lovituri în obraz, cu coada sa ghimpată.

Dar găsim compilări de acest fel şi la vechii babilonieni, ai căror monştri depăşesc chiar în îngrozitor şi odios, plăsmuirile strămoşilor noştri medievali. Intre basoreliefurile ce ornau zidurile palatului lui Nabucodonosor, se afla un balaur cu cap şi solzi de reptilă, cu coada formată dintr'un şarpe, probabil veninos, având înainte labe de leu şi înapoi, picioare de pasăre.

Pelerini revenind dela locurile sfinte şi călători cari treceuseră prin Orient, aduceau cu ei numeroase şi fantastice poveşti despre isprăvile şi aventurile lui Alexandru cel Mare, regele Macedoniei (356—323 a. Chr.). Aceste povestiri erau spuse şi repetate fără cea mai mică consideraţie pentru adevăr. Un mic manuscris din secolul al treisprezecelea, găsit în vechea bibliotecă naţională dela Bruxelles, ni-l arată pe Alexandru coborând spre fundul mării într'un butoi de sticlă.

In *„L'Histoire du noble et vaillant roy Alexandre le Grand”* scrisă în 1506, ni se spune între altele că silit de marea căldură a uscatului, viteazul împărat a îmbrăcat un clopot de scafandrier şi s'a lăsat la fundul mării, unde peştii l-au înconjurat, pentru a-i prezenta omagiile lor.

Frobisher, marele explorator, nu era un mincinos; el ne spune totuş — cu perfectă bună credinţă — că într'un Eldorado apusean trăiau nişte oameni fără cap — creaturi la care această parte a corpului era situată sub umeri. Aceşti primi îndrăsneţi cari prinseseră să sondeze tainele nouei lumi apusene, se informau în mare parte dela indigeni, asupra celor ce se aflau în inima acestor continente necunoscute şi atâtea lucruri de necrezut se dovediseră adevărate, încât era fatal ca la urma urmelor să înghită ici-colo câte un mic adevăr.

Columb, Balboa şi alţi exploratori au avut prea multe minuni reale de înregistrat, pentru ca să mai poată inventa ei ceva, dar Bry în volumul său istoric apărut în 1595 face după descrierile lor, câteva stampe, reprezentând o rasă de oameni cari trăiau în pomi. Junglele prin care conchistadorii aveau să treacă, erau destul de înspăimântătoare şi fără acei locuitori ai arborilor, despre cari nu s'a găsit nici urmă cu toate străduinţele ştiinţei. Nu rămâne decât probabilitatea că spaniolii fuseseră atacaţi de indigeni obicinuiţi, cari găsiseră desigur acest gen de luptă mai comod şi mai puţin riscant.

Nu mai departe decât în secolul trecut, într'o mânăstire de la poalele Muntelui Ararat, se aflau într'o stare surprinzător de bună, două bârne, despre care se spunea că făcuseră parte din corabia lui Noe. Cu ce se dovedia autenticitatea acestor relicve? Cu posibilitatea pe care o avea oricine, de a se urca în vârful muntelui şi de a vedea cu ochii lui ultimele resturi ale renumitei corăbii, cocoţată acolo unde fusese aruncată de apele potopului. Călătoria era însă prea lungă şi prea obositoare pentru a fi întreprinsă, aşa că pelerinii se mulţumiau să privească cu veneraţie cele două bârne şi să lase povestea aşa cum se găsia. S'a ivit însă în cele din urmă un mic „Toma” care a urcat muntele, n'a găsit nimic, şi a distrus legenda.

Africanii lui Marco Polo, cu picioarele uriaşe şi americanii cu obrazul în piept au fost pure invenţi[illegible] dar calul cu un corn în frunte a cărei descriere trecea din gură în gură tot mai feroce şi mai înspăimântător, nu era altceva decât rinocerul.

Cum era şi de aşteptat, ştiinţa modernă a început o campanie de distrugere împotriva nenumăratelor neadevăruri ce împânau lumea, dar unele au murit greu de tot. Cea mai persistentă

Manticora, fiara cu cap de om.

dintre toate, a fost poate credinţa universală că pasărea paradis n'avea picioare. Jean Baptiste Tavernier, faimosul călător francez, a fost învinuit că ar fi răspândit în lume această noţiune greşită. Adevărul e însă că ei n'a făcut decât să încerce a

explica ceva ce multor altora, le-a părut o realitate.

Legendele spuneau că păsările „paradis" nu mâncau nimic ci trăiau cu rouă şi cu miresme de flori. In ce priveşte lipsa picioarelor, o versiune pretindea că păsările se născuseră astfel, pentrucă nu se lăsau niciodată la pământ şi că sburau chiar când dormiau, pe când Tavernir dăduse o explicaţie opusă. El declara că păsările paradis sburau în stoluri mari spre Sudul Indiei, în sezonul când se făceau cuişoarele şi alte mirodenii şi că-şi pierdeau acolo picioarele.

La un moment dat însă, cineva şi-a luat osteneala unei călătorii reale în patria pasărei paradis, spre a vedea care era adevărul, şi a constatat că obiceiul indigenilor de a reteza picioarele păsărei, atunci când expediau pieile, pentru a face economie de spaţiu şi greutate la ambalaj, a dat naştere mult disputatei legende.

Dar chiar când căpătau o imagine exactă asupra unui animal, strămoşii noştri strângeau o sumedenie de versiuni neadevărate, cu privire la obiceiurile lui.

La 1255 a apărut în Anglia primul elefant, pe care regele Henry III l-a primit în dar dela monarhul Franţei. Regele englez a dat atunci ordin să se clădească animalului lângă turnul Londrei, un grajd lung de doisprezece metri şi lat de şase, unde publicul putea să vină şi să-l privească în voie. Elefantul acesta a trăit numai doi ani dar a fost destul pentru a distruge una din minciunile pseudo-călătorilor, cu privire la modul în care animalul ucidea muştele.

Cum pachidermul n'avea păr pe trup şi era aproape lipsit de coadă, se spunea că scăpa de insecte printr'o metodă originală şi anume: cutele din pielea animalului secretau un lichid ce atrăgea muştele şi le făcea să se fixeze ca într'una din acele hârtii cleioase de care ne servim noi astăzi. Când în şanţurile pielei se adunau destule insecte, pentru a merita să se deranjeze, animalul îşi contracta odată pielea, stârcindu-le astfel pe toate. După luni întregi de pândă fără preget, pentru a vedea cum se întâmpla acest fenomen, mulţimea a început să-şi dea seama că fusese păcălită.

A continuat totuş să creadă că un elefant nu păşia pe puntea unei corăbii, până când stăpânul său nu jura solemn că-l va readuce în ţara de unde-l luase; că animalul acesta adora luna şi că ajuta celor cari se rătăceau, să-şi regăsească drumul. Nimeni nu mergea până la a pretinde că un elefant ar fi putut vorbi, exista însă convingerea că înţelegea graiul omenesc şi că se îndruma arătându-ţi cu trompa direcţia pe care trebuia s'o iei.

In zilele acelea lăsarea de sânge trecea drept un remediu pentru mai toate relele ce puteau lovi un om. Călători cari fuseseră prin Egipt, povestiau — şi lumea îi credea, — că hipopotamul care după o masă prea abundentă simţia în corp junghiuri artritice, se sângera singur. Ei spuneau că văzuseră cu ochii lor cum aceste animale rătăceau pe malurile Nilului până când găsiau o trestie ascuţită cu care îşi făceau o tăietură în picior, lăsând să le curgă ca la un litru şi mai bine de sânge. Işi închideau apoi rana cu mâl de Nil şi se scufundau în apă, vindecate.

Prin 1864 Henri Mouhot, faimos naturalist, publică o carte intitulată *„Călătorii în părţile centrale ale Indochinei, Cambodge şi Laos"*, în care apare printre altele, o stampă ce reprezintă câteva maimuţe, necăjind un crocodil. Le vezi legănându-se deasupra capului şi trăgându-i din când în când câte o palmă. Jocul — spunea savantul — lua sfârşit atunci când una din ele mai puţin agilă, sau afară din cale de îndrăsneaţă, era înhăţată de fiară şi dispărea în imensa-i gură.

Mai târziu, naturaliştii porniţi pe urmele lui Mouhot, au stat în zadar ceasuri întregi la pândă, pentru a surprinde aceste manifestări de nebunie omenească, în cârdurile de maimuţe ale junglelor.

Legendele îmbibate cu supranatural şi groază ce circulau asupra lumei în genere, făceau pe oamenii antici să prefere unei călătorii de explorare moartea.

Aflăm astfel că în epoca regelui Xerxes, un nobil anume Sataspes fusese condamnat la moarte. Monarhul îi oferia însă graţierea, cu condiţia să întreprindă o călătorie, în care urma să treacă printre stâlpii lui Hercules (Gibraltar) înconjurând Africa şi revenind prin Marea Roşie. Monarhul auzise că această expediţie fusese făcută în sens contrar de către o flotă Egipteană şi vroia să ştie dacă era într'adevăr cu putinţă.

Sataspes mai curând înclina să lase să i se taie capul pe loc, decât să întâmpine milioanele de primejdii ce auzise că-l aşteptau, îndată ce ar fi ieşit din Marea Mediterană. Familia şi prietenii săi însă, stăruiră şi-l convinseră să întreprindă expediţia. Reuşi să facă o treime din călătorie şi dacă ar fi continuat, şi-ar fi salvat viaţa, iar numele lui ar fi devenit nemuritor. Dar nu; marea încordare în care-l menţinea aşteptarea grozăviilor de care i se povestise în atâtea rânduri, era mai mult decât putea suporta el, aşa că în cele din urmă, distrus moralmente s'a întors din drum, preferând o soartă definită, o moarte a cărei formă îi era cel puţin cunoscută.

Faţă de stupidele minciuni ale pelerinilor şi ale călătorilor-vagabonzi nu putem să nu admirăm scrupulozitatea cu care câţiva din exploratorii antichităţii au respectat şi redat adevărul. Astfel Herodot ne spune că Faraonul Necho la 600 a. Chr. a trimis câteva corăbii sub comanda unor căpitani fenicieni, într'o expediţie ce pornia din Marea Roşie şi trebuia să înconjoare Africa întorcându-se pe la stâlpii lui Hercule — călătoria despre care auzise Xerxes. Egiptenii credeau că Oceanul era un mare fluviu circular ce înconjura pământul ca un brâu, şi de aci ideia acestui înconjur. A fost unul din rarele cazuri în istorie când dintr'o credinţă greşită rezultă o descoperire de mare utilitate.

Aproape trei ani au trebuit acestor îndrăsneţi marinari, porniţi în corăbiile lor uşoare ca nişte coji de nuci, pentru a duce la capăt călătoria aceea, dar au făcut-o. A venit un moment când li s'au epuizat merindele şi au fost nevoiţi să se oprească în două rânduri, pentru a semăna creale şi a le secera, undeva pe coasta acelui necunoscut continent.

Herodot punea însă la îndoială adevărul aventurei, deoarece marinarii spuseseră că o mare parte din timp merseseră în sens opus cu soarele, ceeace era normal — orice geograf o ştie astăzi, dar — lui Herodot şi altora din epoca sa, observaţia le-a părut mincinoasă. Faraonul care i-a trimis însă, n'a putut să nu-i creadă, întrucât ştia că n'aveau altă modalitate de a intra în Marea Mediterană.

Pliniu ne arată că Hanno Carteginezul a întreprins şi el o călătorie de înconjur al Africei, pornind într'o direcţie opusă expediţiei egiptene. El a plecat în fruntea unei mari flote de 67 vase, pe care se aflau, bărbaţi femei şi copii, cu intenţia de a fonda colonii.

Hanno a urmărit pe o oarecare distanţă coasta de Vest a continentului şi-a fondat coloniile, şi-a povestit tot ceeace a văzut în cursul acestei călătorii, dar nimeni n'a vrut să-l creadă. Printre altele, exploratorul cartaginez, spunea că văzuse în coastă o mare adâncitură (golf) învăpăiată de nişte flăcări ce ieşiau din pământ. Acest punct s'a identificat abia în zilele noastre: este baia prin care se varsă în ocean râul Gambia şi unde stepele uscate iau foarte adesea foc, dând impresia unui uriaş incendiu.

E inexplicabil pentru ce contemporanii săi au refuzat să accepte povestirile sale asupra unor oameni păroşi şi sălbateci ce se căţărau în pomi şi pe stânci, cu agilitatea unor maimuţe şi cari erau atât de feroci şi de puternici, încât n'a putut prinde vii decât trei femele, pe care s'a văzut mai apoi nevoit să le ucidă. Hanno le spunea „gorillas" şi cu toate că a adus cu el pieile animalelor, lumea n'a vrut să-l creadă.

Se crede însă că Hanno n'a întâlnit ceeace numim noi astăzi, gorile — cele mai mari specimene de maimuţe — ci mai curând cimpanzei, numai aşa se poate admite că a capturat vii, trei femele mature.

Primele rapoarte pe care exploratorii moderni le-au făcut asupra marilor maimuţe au fost respinse şi ironizate, până când existenţa lor a fost deplin dovedită cu ajutorul fotografiilor, al pieilor şi al specimenelor vii. Rasa omenească primia mai uşor să creadă într'o pasăre ce putea ridica în văzduh trei elefanţi deodată, decât în existenţa unui animal atât de asemănător cu ea.

E. A.

Cum s'au împărţit premiile de 50.000 lei oferite de „Realitatea Ilustrată"

Duminică 9 Octombrie a. c., a avut loc distribuirea premiilor de 50.000 lei, oferite de „Realitatea Ilustrată", cititorilor şi abonaţilor săi.

Toţi abonaţii — chiar acei cari au făcut abonamentul în ultimul timp, au fost înscrişi în liste speciale, şi fiecare a căpătat un bon numerotat. Numărul corespunzător bonului s'a tipărit pe un buletin şi toate buletinele s'au introdus într'o urnă.

Duminică dimineaţa, la orele 10, publicul s'a adunat în administraţia revistei noastre. S'a procedat mai întâi la o verificare a numerelor: fiecare dintre cei de faţă putea găsi buletinul cu numărul corespunzător bonului său, în urna noastră. Odată cu numărul din liste, se ştia imediat numele deţinătorului.

S'au ales doi copii din public şi într'o urnă mai mică s'au introdus bilete, în care erau înscrise câştigurile.

Unul dintre copii scotea biletul care desemna premiul, celălalt, numărul căruia i se cuvenea.

In felul acesta au câştigat:

Cărţi în valoare de 1.000 lei, No. 552, Ioan I. Stănescu, Caracal, str. Regele Ferdinand Nr. 5.

Cărţi în valoare de 1.000 lei, No. 779, Stela I. Sârbu, str. Victoriei Nr. 65, Tg.-Jiu.

Cărţi în valoare de 1.000 lei, No. 316, Felicia Maior Galoşanu, Cernăuţi.

Cărţi în valoare de 1.000 lei, No. 901, Alexandrescu Purgia, str. Grig. Alexandrescu 70, Loco.

Cărţi în valoare de 1.000 lei, No. 520, Maior Popovici Pompiliu Anibal, str. Tache Ionescu 1, Arad.

Un patefon, No. 510, Didi Segall, Calea Griviţei No. 409, Loco.

10.000 lei numerar

No. 669, Marcella Nedu, str. Traian, Galaţi.

Una duzină de ciorapi de damă, No. 915, Maria Eskenasy, str. Vultur 25, Loco.

Un aparat de radio, No. 748, Colonel Bărbulescu, B-dul Carol No. 28, Loco.

Cărţi în valoare de 1.000 lei, No. 1159, Hairabet Urunbogosian, str. Principele Mihai 8, Bazargic.

Cărţi în valoare de 1.000 lei, No. 467, S. Niculescu, str. Gen. Constantinescu 5, Ploeşti.

6 linguriţe de argint, No. 741, Col. Constantin Ştefănescu, B-dul Carol 14, Loco.

Cărţi în valoare de 1.000 lei, No. 584, Eduard Jurkevici, str. Regele Ferdinand 22, Paşcani.

Cărţi în valoare de 1.000 lei, No. 39, Grigore Rădulescu, notar, com. Doiceşti-Dâmboviţa.

Cărţi în valoare de 1.000 lei, No. 233, Ioan Ghelnner, Cal. Şerban Vodă 237, Loco.

Un patefon, No. 682, Popescu Constantin, Controla Veniturilor C. F. R. Turnu-Roşu, Jud. Sibiu.

Un costum tricotat, No. 159, Zăvoianu G. Ionel, elev, com. Zlaşti-Hunedoara, u. p. Hunedoara.

UN NOU CONCURS MUZICAL CU PREMII

Oricine îşi poate conserva vocea. — Corespondenţe originale. — Cum se va desfăşura conlursul „Realitatea Ilustăată" - „R. C. A.". — Premii în bani şi aparate de radio. — Cea mai frumoasă voce, cel mai original instrument, cea mai excepţională imprimare.

In seria concursurilor muzicale, dotate cu mari premii, pe care le organizează revista noastră, trebue menţionat ca senzaţional, marele concurs „Realitatea Ilustrată"-„R. C. A.", care prin originalitatea lui, va interesa pe mic şi pe mare, pe bogat şi pe sărac.

E vorba în primul rând de corespondenţa originală a viitorului, când locul cărţilor poştale şi al scrisorilor va fi luat de placa de gramofon, imprimată pe loc, expediată ca o simplă scrisoare, şi ascultată de destinatar la aparat, aşa cum te-ar asculta vorbindu-i în faţa lui.

Vin apoi felicitările de sărbători, care — oricine va recunoaşte — sunt mult mai originale, transmise pe o placă de gramofon, pe care încap cele mai frumoase urări, spuse cu vocea caldă, preferabilă obicinuitelor şi anostelor cărţi poştale ilustrate.

Copiii dv. cresc. Cine n'ar dori ca odată cu albumul fotografic, care arată fazele creşteri lui, să păstreze în discotecă, plăci imprimate cu vocea copilaşului la diferite vârste?

Concursul „Realitatea Ilustrată"-„R. C. A." constă din următoarele:

In toată ţara se vor instala aparate speciale de înregistrat „R. C. A." pe plăci de gramofon „Victor", cea mai senzaţională invenţie a secolului. Este deajuns să vorbeşti în faţa unui microfon, până la completarea plăcii, — care are un preţ minim — şi imediat îţi poţi auzi vocea, clar şi perfect desluşit, ca şi cum ai vorbi a doua oară. Iţi poţi înregistra vocea cântând, sau să execuţi muzică la orice fel de instrument, piano, vioară, execuţiuni de bucăţi muzicale la instrumente neobicinuite, declamaţii, imitaţiuni, etc.

In baza cupoanelor publicate în numerile din „Realitatea Ilustrată", cititorii noştri, vor obţinea câte o reducere de 10 lei. la plăcile mari, pentru concurs, iar plăcile mici, care se vor plăti numai 50 lei bucata, vor putea fi imprimate numai în baza cupoanelor din revistă.

Cititorii noştri cari vor să participe la concurs, se vor înscrie ulterior imprimărilor, menţionând categoria la care vor să ia parte, precum şi numărul de plăci cu care vor să concureze, la redacţia revistei „Realitaea Ilustrată" str. Const. Mille 7.

După cum am spus mai sus, aparatele „R. C. A." şi plăcile „Victor" se vor găsi în toată ţara, şi în numărul viitor vom da, pe lângă amănunte mai ample asupra concursului, indicaţiuni asupra locuitorilor unde aceste aparate vor fi instalate.

Concursul este dotat cu mari premii în bani, şi cu o serie de aparate de radio „R. C. A.", numai ele în valoare de lei 40.000.

O scenă din piesa „Dezertorul" jucată de soldaţii Centrului de instrucţie al aviaţiei din iniţiativa şi conducerea scenică a Locotenentului-pilot Grigore Nicolae.

In fotografia noastră, artiştii soldaţi, în costumele lor cu ofiţerul regisor în mijloc.

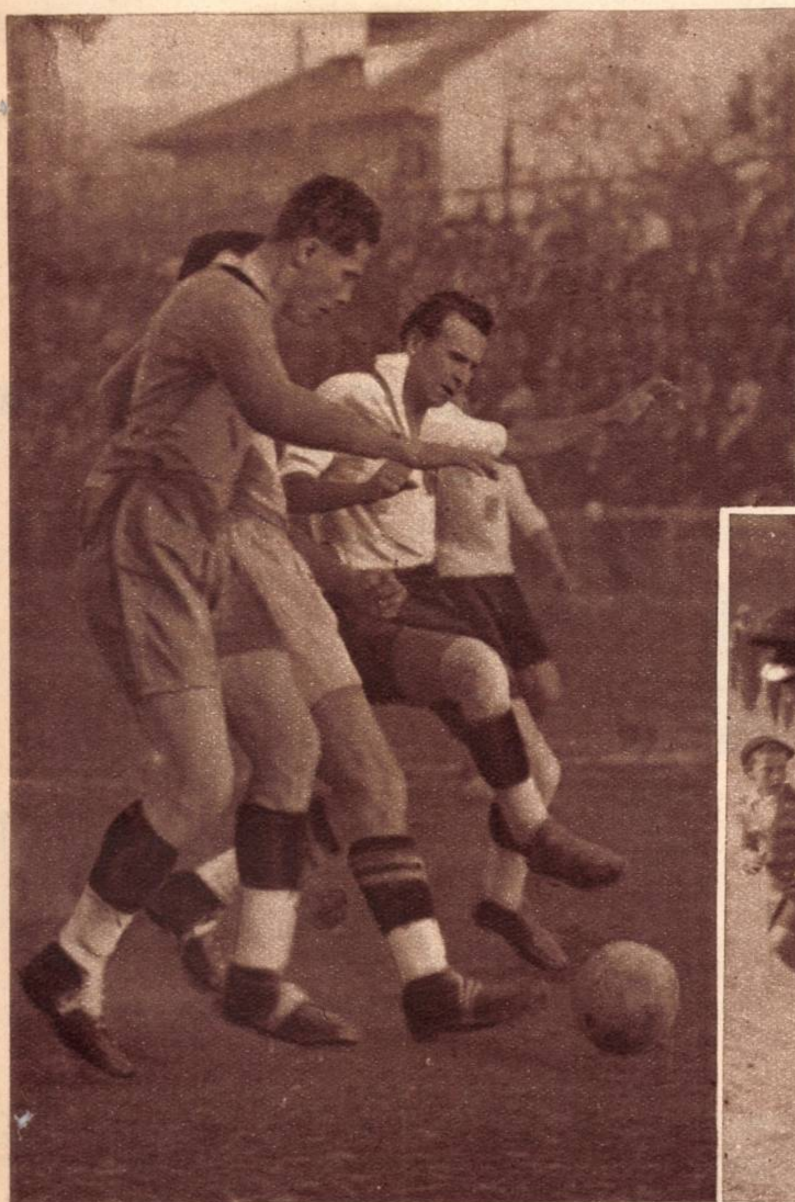
SPORT

Sus: *Echipa „Gloria" din Arad, care a fost invinsă de echipa „C. F. R." la* București, *cu scorul 4—1;* jos: *O fază din matchul „C. F. R."—„Gloria";* dreapta; *Cristea Ionescu, câștigătorul cursei de motociclete dela Velodrom, în turnantă;* dreapta jos: *C. Cantacuzino, motociclistul care s'a răsturnat Duminică la Velodrom, este transportat dela locul accidentului cu o targă a „Salvării".*

Foto I. Berman-Realitatea

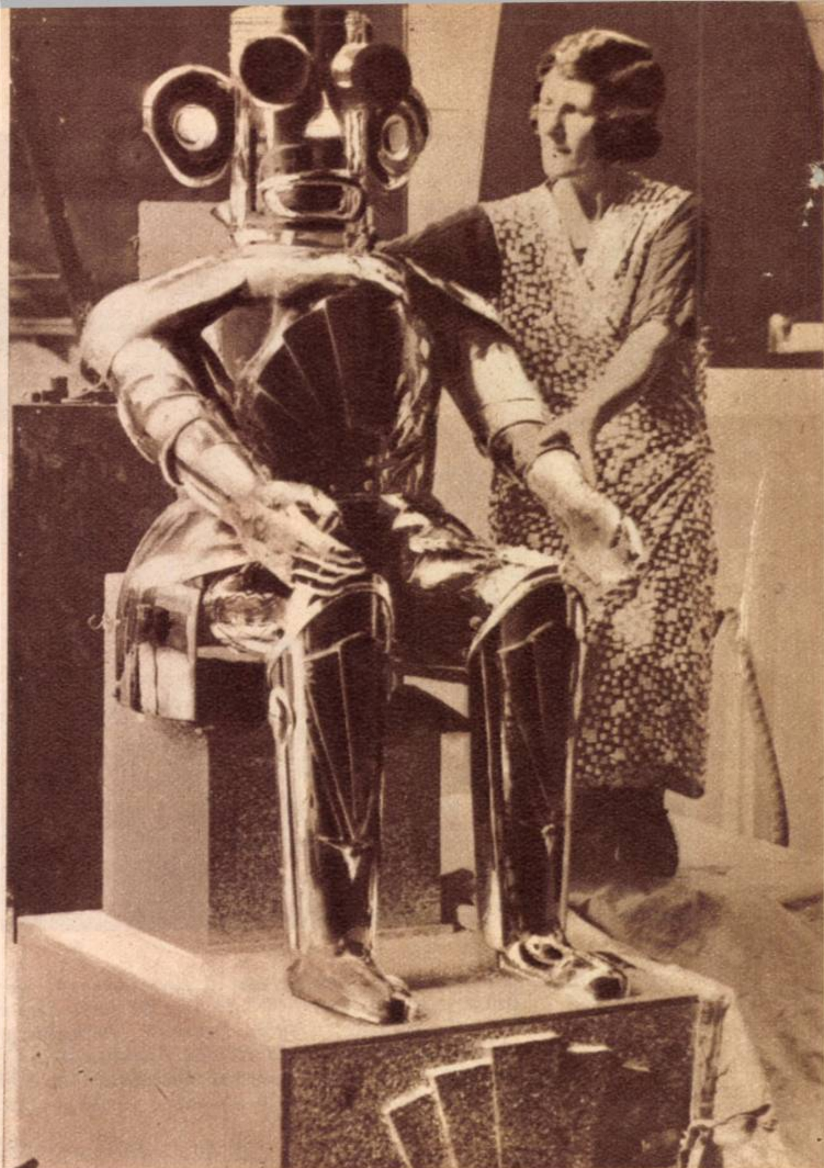
CIUDĂȚENII

PALATUL MINUNILOR

In toate țările există câte un serviciu al brevetelor de invențiune, — dar cei din Londra este un adevărat palat al minunilor, pentrucă aci sosesc invenții din toată lumea, spre a dobândi ocrotirea brevetului în cel mai mare imperiu al lumii, Imperiul Britanic.

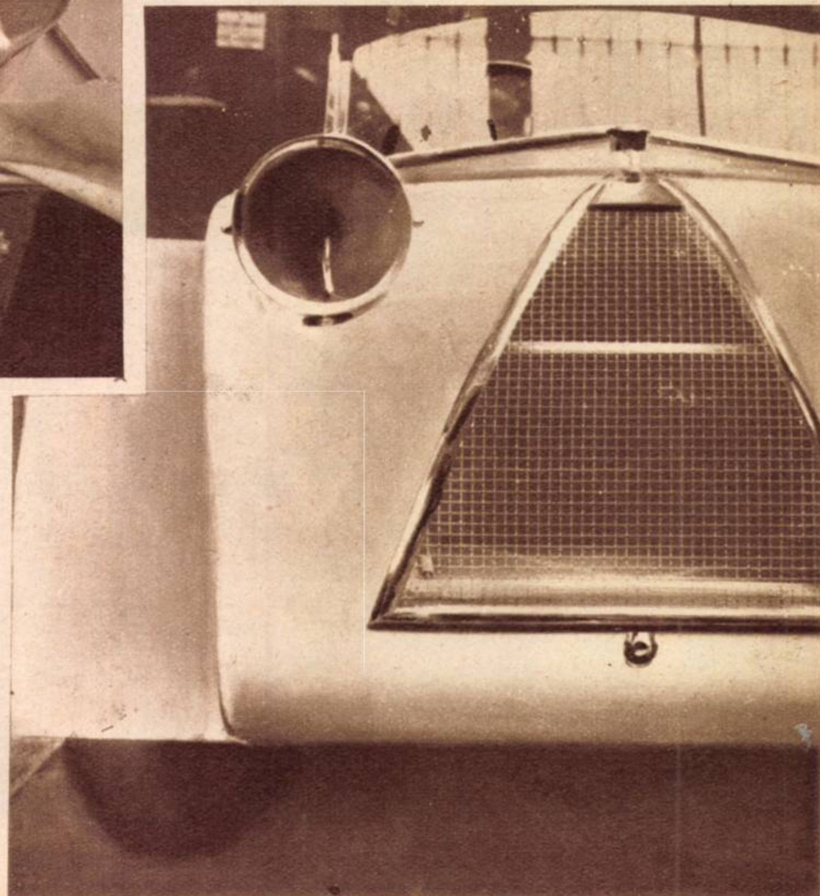
Șaptesuteșaptezeci de ingineri, chimiști, naturaliști, specialiști în metodele de reclamă și propagandă (la care trebue să mai adăogăm asistenții, funcționarii și contabilii) lucrează timp de opt ore pe zi la inventarierea, catalogarea, distribuirea și examinarea imensului material sosit din toate colțurile pământului. Niciodată nu s'a lucrat atât de mult în domeniul descoperirilor și niciodată nu s'au cerut atâtea brevete ca azi. Idei absolut noui se înfățișează foarte rar, se'nțelege; dar tuturor marilor descoperiri li se fac numeroase modificări și îmbunătățiri, mult mai bănoase decât o idee absolut nouă. Totuș se prezintă cereri pentru patentarea unor aparate fantastice, menite să revoluționeze lumea dacă ar fi realizabile — și acești utopiști plătesc toate taxele de brevetare numai ca să nu le ia altcineva înainte!...

Numai în acest palat al minunilor se poate vedea până unde merge îndrăzneala minții și puterea de răbdare în muncă a unor oameni, cea mai mare parte din ei cu desăvârșire necunoscuți. Biblioteca palatului brevetelor e alcătuită din câteva zeci de mii de volume, cuprinzând descrierea a zece milioane de idei inventive, a căror menire e să ne mai îmbunătățească puțin viața pe acest pământ.

Sus: *Un om mecanic, un „Robot", care a stârnit o senzație enormă în cercurile științifice.*

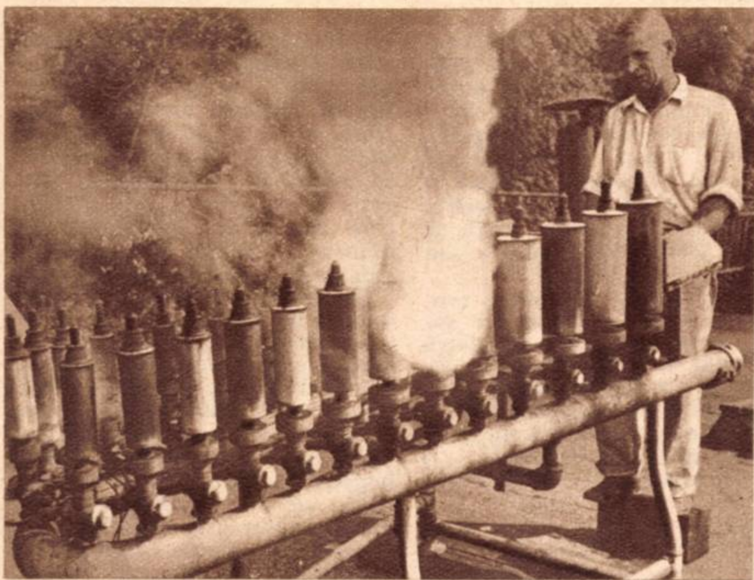

Sus: *O motocicletă prevăzută cu un aparat de radio;* dr.: *un nou tip de automobil expus la Londra.*

Intâia cerere de patentă datează din anul 1617, când un anume Nicolas Nillyard a cerut brevet pentru metoda lui de a multiplica portretele familiei regale. In 1621 s'a acordat lordului Dudley pentru „topirea fierului în cuptoare de cărbuni" — începutul uriașei industrii a oțelului, care într'adevăr a schimbat înfățișarea lumii. Pe vremea aceia se elibera trei-patru brevete pe an. In 1931 s'au eliberat *douăzeci și cinci de mii.* (Numărul „inventatorilor" respinși pentrucă n'au inventat nimic sau „invenția" lor a mai fost inventată odată, mai de mult, întrece de câteva ori cifra de mai sus).

In ultimul timp, cele mai multe cereri de brevete sunt din domeniul electro și radiotechnicei. Sute de necunoscuți se ocupă cu îndârjire de îmbunătățirea metodelor de televiziune — marea descoperire a prezentului. Automatele care oferă țigări sau bilete de tramvai au fost patentate și au succes în toate marile orașe. Se fac eforturi disperate pentru descoperirea cauciucului sintetic, dar până acum fără nici un rezultat.

Anglia și America dau numărul cel mai mare de inventatori, după care urmează Germania și Franța.

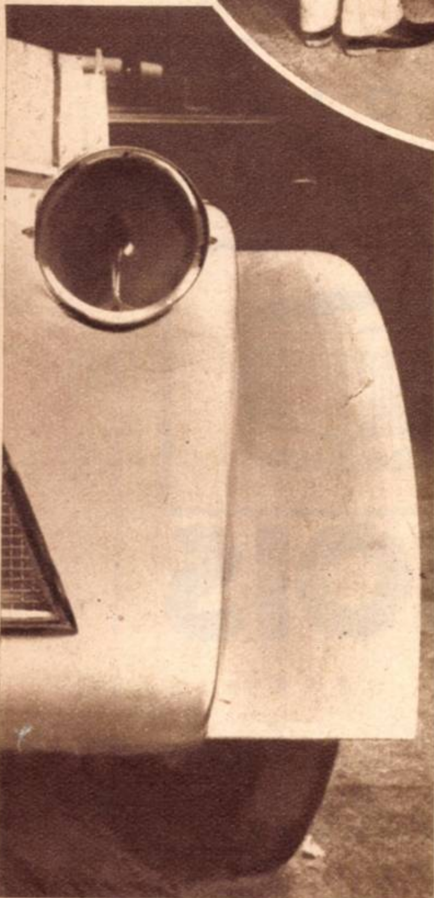

In loc de muzică de clopote, muzică de sirenă cu aburi, aparat brevetat la Londra.

Sus: *Experienţa d-rului Eisenmenger din Viena (inima artificială)*; dr. sus: *Un american care posedă cea mai interesantă colecţie de patine, din toate timpurile;* dr.: *Atenţiune, doamnelor! Domnul din fotografia alăturată, are două inimi. Una normală în stânga şi una mai mică în dreapta.*

INIMA ARTIFICIALA

PE masa de operaţii de la institutul medico-legal din Viena se află un cadavru. Un accident. Indată după nenorocire, automobilul salvării fusese la locul accidentului, un medic pansase rănile omului care mai horcăia şi automobilul pornise repede spre spital. Dar pe drum horcăiturile au încetat, respiraţia s'a oprit, inima a încetat de a mai bate. Mort. Cadavrul a fost trimis la institutul medico-legal. Şi aci

are loc o experienţă ciudată, îngrozitoare. Trupul mortului e pus în legătură cu un mare aparat acţionat de un motor. E o „inimă artificială". Inima omului e înţepenită ca şi sângele'n vine. Medicul trage de un mâner al aparatului şi sub influenţa pompei aspiratoare-respingătoare, cadavrul începe să respire: pântecele se ridică şi se lasă, plămânii absorb şi dau afară aer. Căci aparatul înlocueşte în acel moment inima; respiraţia mecanică pune sângele în mişcare, îl trimite în toate părţile trupului, provocând o circulaţie artificială a cadavrului. La mişcările ciudate ale omului socotit mort, slujitorii şi rudele sunt cuprinse de groază. Din rănile mortului ţâşneşte sângele abundent, înroşind pansamentele. Culoarea galbenă piere din obrajii cadavrului, dobândind o nuanţă roşie...

E ceeace a urmărit doctorul vienez R. Eisenmenger. Nu are desigur pretenţia să scoale morţii la viaţă — ar fi o utopie — dar a arătat că în cazurile de accidente, inima oprită poate fi pusă iar în funcţiune pe cale mecanică. In cazurile de accidente provocate de un curent electric, când respiraţia artificială trebue exercitată dela una la cinci ore, „inima artificială" a doctorului vienez s'a dovedit de mare valoare, salvând viaţa a numeroşi accidentaţi. Tot astfel în cazurile de maladii grave, când inima nu mai are putere îndestulătoare să trimeată sângele în toate părţile corpului sau chiar în cazurile de maladii de inimă.

Invenţia doctorului Eisenmenger care pare azi o ciudăţenie va deveni foarte curând un instrument comun, la îndemâna oricărui medic.

DECE NU SCADE PREŢUL DIAMANTELOR?

De la război încoace lumea e obicinuită ca toate valorile să oscileze şi nimic să nu rămână statornic: efectele şi acţiunile dansează în sus şi în jos ca cei mai îndrăzneţi acrobaţi, chiar aurul „metal nobil" şi universal preţuit îşi are fluctuaţiile şi „cursul" lui. In mijlocul acestor ne'ntrerupte cutremure de valori, numai diamantul a rămas cu adevărat statornic, fără urcări sau scăderi. Diamantul singur şi-a păstrat în acest haos ameţitor, limpezimea şi siguranţa preţului. Evident, preţul diamantului într'un magazin din rue de la Paix din Paris va fi altul decât într'o ceasornicărie dintr'un oraş de provincie, dar acest fapt nu dovedeşte că diamantul suferă vre-o influenţă economică, asemenea celorlalte valori. Diamantul mai are şi alte avantagii: deţine o valoare uriaşă într'un spaţiu mic, poate fi ascuns, poate fi sustras atacurilor politice sau fiscale.

S'au răspândit de curând zvonuri că piaţa diamantelor şovăe, că stocuri mari de piatră preţioasă nu pot fi vândute, dar publicul n'a dat ascultare acestor proorociri interesate.

Diamantul se bucură de o soliditate neobicinuită pe de-opar te prin organizaţia strictă a producţiei. Armonia dintre cerere şi ofertă nu poate fi niciodată stricată întrucât societatea *Diamont Corporation* (alcătuită din cinci mari puteri de diamantine: Barnatf Brothers, Anglo American Co., De Beers, Jagerfontaine şi Sonth-West Co.) veghează ca nicio carată de diamant să nu întreacă cererea.

Cele mai multe diamante provin din Africa de Sud, se ştie. Nu se ştie însă că guvernul Capului, care-şi trage veniturile cele mai mari din exportul diamantelor, veghează şi el cu străşnicie la stabilitatea preţului diamantelor. In 1931, bunăoară, producţia a fost intenţionat scăzută cu 4.8%, ca să nu fie un surplus de oferte. Iar *Diamont Corporation*, oricât ar costa această afacere, e dispusă să piardă în orice moment din rezervele ei, numai spre a menţine (chiar în momentele de scădere generală a preţurilor) valoarea actuală a diamantului.

Scăderea intenţionată a producţiei nu împiedică cercetarea altor terenuri diamantine. *Diamont Corporation* caută mereu, cu zel tineresc, câmpuri noui de diamant. Astfel nu de mult, cu mari jertfe, a cumpărat câmpurile din Namahua, a căror bogăţie întrece orice imaginaţie Astfel că şi'n viitor preţul diamantelor este asigurat, chiar dacă ar fi ca nouile câmpuri achiziţionate de *Diamont Corporation* să rămână încă multă vreme ne-exploatate. Căci tot secretul stă în acest simplu fapt: să nu le exploateze alţii.

Şi dacă totuş s'ar găsi câmpuri noui de diamante, de oameni străini, *Diamont Corporation* are o vastă experienţă şi numeroase mijloace de a încorpora şi pe alţii (în caz extrem) în metoda şi punctul ei de vedere: cu bani, cu femei — sau cu tunul. — W.

Citiţi în pag. 24, condiţiunile marelui concurs „REALITATEA ILUSTRATA"-„PERLODONT", cu premii de 20.000 lei.

Cărbunele

NUVELA FANTASTICA DE H. G. WELLS

CĂRBUNELE ne răpeşte banii, când dă mâna cu frigul nemilos al iernei. Intr'o seară friguroasă, mă aşed lângă cuptor şi privesc în roşeaţa jarului. Era întuneric în căsuţa mea. Apuc cleştele şi resfir jarul înfocat, pentru ca din nou să mulcomesc nesăţiosul cuptor.

Jarul se împrăştie, scântei sboară, năpustindu-se asupra mea. Din ceata mare de scântei, una începe să joace prin aer şi în urmă obosită de sboru-i nebun, se aşează pe muchia cuptorului. Am privit sboru-i nebun. Din roşie, mânioasă, deveni galbenă, portocalie, apoi ajunse a fi îmbrăcată în haină de doliu. Odată cu pierderea culoarei, îşi pierdu şi puterea de lumină, până ce în urmă, apăru înaintea mea, ca o stea cu cinci raze. Mă uit prin întuneric mai de aproape la această scânteie şi mi se pare a fi un om, din miturile poporului: Piperuş Petru. Din cele cinci raze, două par a fi mâini, două picioare şi una o cuşmă ascuţită.

Această scântee era un om mic.

Un om mic, dar bătrân, (doar era cât arătătorul orologiului). In mână ţinea un ciocan de miner, un ciocan de mărimea unui picior de muscă. Barba îi era căruntă şi înegrită de funingine. Cugetam „Cine poate fi?"

Piticul înfiorător probabil că îmi auzi întrebarea şi spre marea mea surprindere, îmi răspunse:

— Eu sunt cărbunele din Devonshire.

Abia spuse aceste cuvinte şi începu a lovi mânios cu ciocanul în jurul său. Cum lovea, începu din nou să se lumineze în întunerecul căsuţei mele; apoi strigă:

— Căraţi-vă. Acum nu mai am nevoe de voi. Aşteptaţi până nu voi mai avea altceva de lucru! Lovind pe lângă sine, îşi sprijini ciocanul la spate în aer, îşi şterse faţa şi apoi îndreptându-se din nou spre mine, îmi zise:

— Domnule, acesta este un popor neruşinat din cale-afară! Ai văzut, este gata să înghită pe om.

La auzul acestora, mă uitai la bătrân cu respect şi-i răspunsei:

— Da văd, domnule cărbune din Devonshire, că aceste mici puncte te-au năpustit cu mare lăcomie, dar fi bun şi spune-mi cine sunt aceste puncte?

— Aceştia sunt: atomii de Oxigen. In sine priviţi sunt binefăcători. D-ta ştii bine, că viaţa nu este altceva, decât o oxidare lentă. Dar uneori îi apucă boala nebună de a omori, când cu tot dinadinsul aleargă la mine să mă răpească în societatea lor. Şi vrând, nevrând, mă trag şi pe mine la omorurile lor. Din noi se naşte liga omoritoare a monoxidului şi bioxidului de carbon. Când oamenii de groaza frigului iernii îşi astupă hornurile, noi ne furişăm în camerele lor din cuptor şi îi sugrumăm. Sau, înălţându-ne din fierul de călcat, cauzăm durerea groaznică a bietelor femei. Tot asemenea facem şi în coloniile podgorenilor.

— Nemaiauzit, i-am răspuns!

— „Dar, continuă amicul Cărbune: Eu aş şti să-ţi povesesc lucruri cu mult mai interesante decât astea. Ştii? Trăesc de 45 de mii de ani. In această vreme am umblat afunzimile pământului, înălţimile neumblate ale atmosferei, am fost combinaţie organică şi anorganică, am zăcut nemişcat vreme de mai multe mii de ani, apoi am umblat fără popas, jucând ca un nebun prin sute de ani. Iţi poţi închipui că am cules comori bogate de experienţă, aşa că sunt în stare să-ţi povestesc multe.

La acestea îl întrebai cu naivitate.:

— „Afară de experienţe, nu ai mai cules şi altceva, în această vreme îndelungată?

Cărbunele mă privi cu mânie şi-mi spuse răstit:

— Nu intr'adevăr, nu! Eu sunt cel mai egoist flăcău din lume. Nici Nitrogenul nu mă întrece, deşi el lucrează mult în folosul omenirei. Eu însă, sunt mai activ decât dânsul, nu sunt aşa de nepăsător ca acest flăcău, care fără intervenţie, nici nu se căsătoreşte, decât numai cu trei familii: cu naţionalitatea Boriu-lui, cu familia Titanului şi-între noi fie zis — cu neamul prost al Silicatelor.

— D-ta, eşti intr'adevăr un om cu ştiinţă rară, d-le Cărbune din Devonshire — îi replicai eu. Fi bun şi povesteşte-mi ceva din păţaniile d-tale. Unde locueşti? Acolo, pe dunga cuptorului, sau pe mucul ţigaretei?

— Hm, zise Cărbunele — mai bine-mi place să locuesc în fierul topit, vărsat. Dacă s'ar găsi în jurul casei d-tale acest locaş plăcut al meu, acolo aş alerga să locuesc. Acesta este singurul adăpost pe care îl iubesc; iar dacă se usucă şi pe acesta îl părăsesc şi în cristali hexagonali de grafit, îmi iau rămas bun dela el.

— „Imi pare foarte rău, am zis, clătinând din cap, că n'am acasă fier vărsat, dar ştii D-ta, acesta este un articol, de care nu dispui totdeauna.

— Ştiu, — zise Cărbunele — chiar pentru aceasta mă mulţumesc cu muchia cuptorului. Nu se surpă cu mine, căci greutatea mea este de 11—97, ceace la drept vorbind nu e mult.

După aceasta, se aşeză frumos pe muchia cuptorului, şi punând deoparte ciocanul, începu să povestească:

— Ascultă dară! Ştii că nu m'am născut niciodată. Sunt din eternitate şi voi fi în eternitate, ca orice materie. Am zis mai înainte că sunt de 45.000 ani, că atâta vreme a trecut decând am sburat din soare. Viaţa pământească am început-o ca o moleculă a ferigelor uriaşe din lumea veche. După aceea a venit marea catastrofă, a cărui povestire, nu este pentru urechea omenească. Cu soţii mei, în număr de mai multe mii de miliarde, ca păduri verzi, am ajuns în sânul pământului. Acolo, exilaţi, dela aer, în vreme de mii de ani, am amorţit sub forma de cărbuni de piatră, până ce în Anglia, în Devonshire, minierii m'au adus din nou la lumina mamei mele, la lumina soarelui. Englezul rigid, fără cruţare, mă aruncă în foc, socotind că-mi face rău. Căldura mă scapă însă de povara de prisos şi desbrăcându-mă de haina mea neagră, ca moleculă de cărbune liberă şi nevăzută, m'am ridicat în atmosferă. De atunci începând, nu cunosc ce e repaosul.

Sunt abia 5000 ani decând mă odihnesc. Imi aduc aminte bine, că vre-o trei sute de ani am stat, combinat cu cumnatul Calciu, în columna de marmoră ridicată, înaintea palatului crudului Nero. Mai târziu împreunându-mă iarăşi, am devenit rigid în palatul pontificelui dela Avignon, fiind un credincios supus al bisericei: ca tencuială. După aceea de nu mă înşel, am cules şi lauri în război. Am fost unul dintre acei flăcăi, care au oţelit fierul din sabia eroicului rege român Carol I. Da, da îmi aduc aminte că în 1877, în mâna regelui, am scăpat de monstrul dela sud, de urgia turcească.

Din timpurile de demult, îmi ţin năravul de a-mi arăta năzdrăvăniile. Şi azi îmi place să recunosc împărăţia veche. In năzuinţa de a-mi stăpâni şi restitui împărăţia, mă împiedecă izvoarele. Acestea mă înghit. O singură mângăiere am, că sunt spre binele oamenilor.

Ştii că la Sângiorgiu, Valea Vinului, Domblat, mulţi îşi află alinare la bolile, lor cu asemenea ape? Dar nu numai acestea sunt păţaniile mele. Indată îţi voi dovedi cum, din suflet binefăcător ce sunt, devin şi ucigaş.

— Ascult! strigai eu cu interes.

— Da, continuă micul meu oaspe, aşezându-se mai comod pe muchia cuptorului. Odată plutiam ca un simplu atom de carbon (C.) liber în aer. Insă puţină vreme. Cu o iuţeală nespusă de mare, alergară spre mine doi atomi de oxigen (O.) atacându-mă şi cât ai bate din palme se împreunară cu mine. Ne-am prefăcut în bioxid de carbon şi fiind grei, ne-am rostogolit prin aer jos.

Ce să vezi? Ne prăbuşim chiar deasupra unei holde de orz, unde vream să ne odihnim. Dar frunzuliţele subţiri ale orzului ne-au înghiţit cu lăcomie de hienă. Frunzele, în palatele lor măreţe, ne-au certat şi ne-au despărţit.

Mie mi-a mers mai bine. M'au aşezat în palatul numit: palisad, adică în palatele cu formă de columne, mă ospătau cu apă şi cu alcool, ca oamenii. Pe cei doi flăcăi de oxigen îi aruncară afară, dându-le poveţe cum să fie folositori animalelor. Eu, Cărbunele, după ce m'am ospătat bine cu apă, am început a edifica ţesăturile orzului, pentru a-şi putea isprăvi admirabilul spic în stil gotic.

Acuma m'am schimbat pentru prima oară din anorganic în organic: devenind hidrat de carbon. Şi anume, n'am devenit zahăr, nici unsoare cu atât mai puţin alcool, ci am devenit o făină după cum o numesc ai voştri: amidon şi celuloză.

Orzul l-au secerat. L-au fiert şi din el s'a născut berea. Astfel am ajuns în butoiu. M'au măsurat.

Pe neobservate prin cep, am ajuns chiar în acel local din care bea berea chiar inspectorul de poliţie al oraşului, pe care nu-l numesc având teamă de gurile rele.

Şi acum fii atent, acum începe crima, sau mai bine zis, crimele. S'a întâmplat ca acel inspector, turmentat cum era, să nu meargă deadreptul acasă, căci dela birt rătăci printr'o uliţă a oraşului. Dădu acolo peste doi pungaşi, pe cari îi pedepsise cu închisoare. Aceştia îi purtau de mult Sâmbetele, aşa că momentul era prielnic; unul din ei îl loveşte cu cuţitul în piept şi-l omoară.

— Ei bine, dar d-ta nu eşti vinovat de acest omor!

— Aşteaptă puţin, îmi zise bătrânul pitic. Iţi spun; ne-au omorit pe amândoi, pe căpitan şi pe mine. Zăceam ambii în şanţ, lângă gard. Era vară, era cald. In cadavrul inspectorului s'a format o ligă de ucigaşi. Căldura şi umezeala şanţului au început a descompune cadavrul în părţile sale constitutive. Părţile mărunte ale trupului s'au eliberat şi una după alta s'au furişat la mine. Mai întâi se prezintă cel mai uşuratic frate H (hidrogenul), după aceea O (oxigenul), apoi N (nitrogenul). Au început a se împinge, până ce în urmă sosi şi S (sulful), după aceea Ph (fosforul) şi în fine cel mai greu Fe (fierul). Până atunci eram cu toţii în corpul inspectorului de poliţie, dar fără a şti unul de celălalt. Acum dăm unul de altul şi ne aliem, formând cea mai nemiloasă confederaţie de făcători de rele, noua combinaţie, ce medicii s'au obişnuit a o numi: ptomaină, sau veninul cadavrului.

— Şi apoi când aţi ieşit din trupul inspectorului?

— Atunci când cadavrul inspectorului zăcea pe masa de disecţiune, l-a desfăcut un medic tânăr, care se vede, nu avea dexteritatea necesară, căci la începutul secţionării se şi tăie la un deget. Abia îşi sângeră degetul, că noi în clipa aceea, am tulit-o cu toţii prin poarta deschisă, în sângele tânărului medic. Ajunşi în sânge, am început a săvârşi lucruri nemai auzite. Rezultatul a fost vădit, căci medicul în urma ranei nebăgate în seamă: muri. Noi l-am omorât, veninul cadavrului: ptomaina.

Cărbunele tăcu apoi, cam obosit de cele spuse şi îşi aplecă ruşinat capul. Nici eu nu mai ştiam ce să spun. Se făcu linişte. Nu ţinu mult însă, căci omuleţul Cărbune, mi-a şoptit din nou cu durere:

— Un singur lucru mă mângâie, căci pe mormântul sărmanului doctor, după vre-o 30 de ani, a crescut unul din cei mai frumoşi tei, în coroana căruia fluieră duios mierla, iar cinteza îşi cântă melodia sa plăcută. Acest tei trăeşte şi astăzi şi dacă se va veşteji, va răsări din el o nouă viaţă veşnică, ce niciodată nu va mai avea capăt.

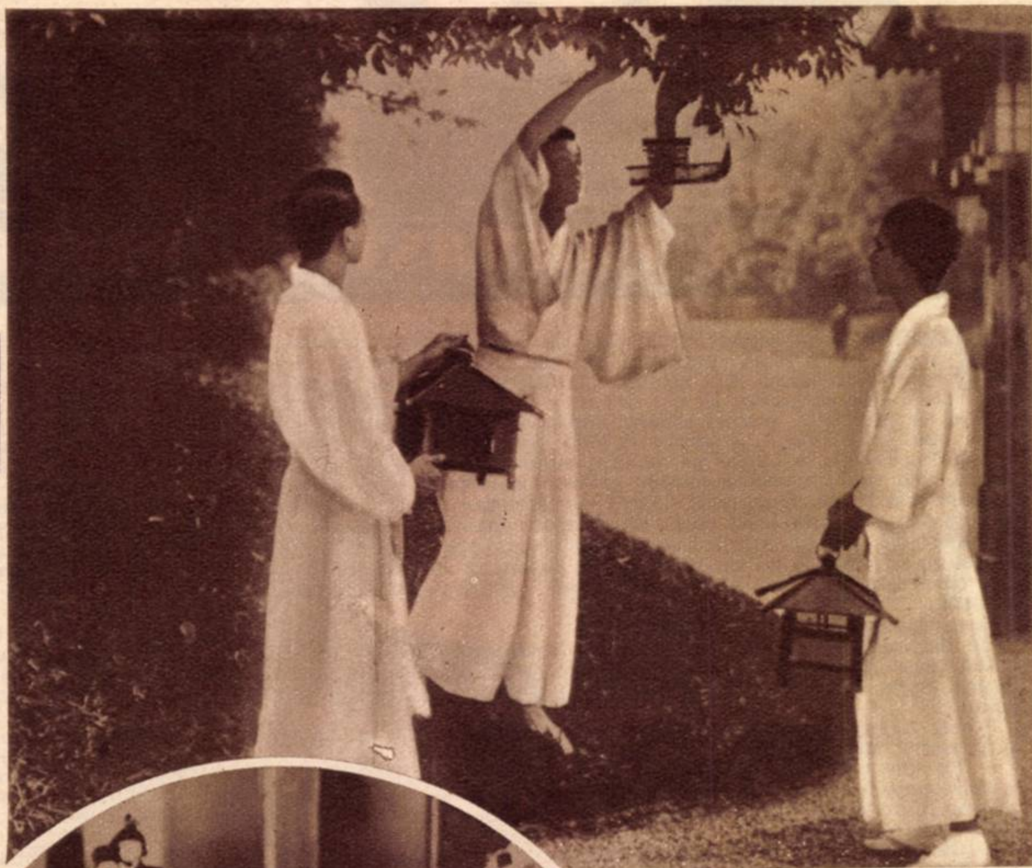
Jarul s'a trecut în cuptor, căsuţa mi-o acoperi întunericul. Numai atât am văzut, că deodată, Cărbunele din Devonshire, aleargă printre moleculele de oxigen şi de acolo îmi strigă de adio:

— „La revedere în veşnicie!"

Adaptarea din englezeşte de: T. POP

UN VIS FANTASTIC

DE LAFCADIO HEARN

Sus: *...era înconjurată de grădină...*
St. : *Fetişuri japoneze.*

IN regiunea Toichi, din Yamato, trăia un agricultor, anume Myata Mosaku. Locuinţa sa era înconjurată de o grădină frumoasă, în care se afla un cedru foarte vechi, sub care se odihnia, în zilele calde de vară. De crengile lui atârnau colivii cu păsărele.

Intr'o după amiază, pe când sta la umbra marelui arbore, cu doi dintre prietenii săi, i se făcu somn. Rugă pe tovarăşii săi, să-l scuze, că se va odihni puţin. Se întinse jos la umbra arborelui şi frânt de o oboseală dulceagă, adormi şi începu să viseze:

I se părea că vede, coborându-se pe marginile unui deal din apropiere, un şir lung, care semăna cu cortegiul unui nobil dalmyo. Se sculă în picioare, spre a-l vedea mai bine şi-şi dădu seama că era o procesiune foarte însemnată. Nu văzuse niciodată o bogăţie mai mare. Procesiunea se îndrepta spre casa sa. In fruntea cortegiului, Mosaku observă un mare număr de tineri, îmbrăcaţi în haine scumpe, care trăgeau o trăsură mare lăcuită, un „gosho-guruma", învelită în mătase albastră.

Cortegiul se opri în faţa locuinţei lui Mosaku. Un bărbat în haine bogate, se dădu jos din trăsură, se apropie de Mosaku şi îi spuse, salutându-l adânc:

Jos: *...a fost înmormântată cu mare pompă, pe vârful unui deal.*

— Cinstite stăpâne, în faţa domniei-tale, este unul din vasalii lui Kokno din regatul zeului Horai.

Regele, stăpânul meu, mi-a poruncit să te salut în numele lui şi să mă pun cu totul la dispoziţia d-tale. Mai mult, el mă roagă să-ţi spun, că doreşte să te vadă în palatul lui.

Sue-te aşadar în acest echipaj, pe care l-a trimis ca să te ducem la el.

La aceste cuvinte, Mosaku voi să răspundă; dar emoţia îl împiedecă să vorbească. Toată voinţa sa părea că dispare, încât nu putu să facă altfel, decât să se supună. Se sui în trăsură, vasalul luă loc lângă el şi făcu un semn. Imediat, tinerii puseră mâna pe sforile de mătase şi îndreptară greaua trăsură spre sud.

Călătoria începu. Curând după aceea, spre marea mirare a lui Mosaku, se opriră în faţa unei clădiri cu două etaje — „romon" — în stil chinez. „Kerai"-ul se dădu jos şi dispăru spunând:

— Mă duc să anunţ sosirea prea onorabilei d-tale persoane.

După câteva secunde de aşteptare, Mosaku văzu doi seniori cu feţe nobile, care se îndreptau spre el. Erau îmbrăcaţi cu mătase de culoarea purpurei şi purtau pe cap nişte tichii mari, ceeace arăta rangul lor înalt. Il salutară cu respect şi-l ajutară să se coboare din trăsură. Il conduseră printr'o grădină mare, până la intrarea unui palat, a cărui faţadă se întindea dela apus spre răsărit, pe o întindere de mai multe leghe. Mosaku fu introdus într'o sală de audienţă bogat împodobită. Călăuzele îl duseră la locul de onoare, apoi se aşezară la oarecare distanţă de el, în semn de respect, pe când mai mulţi servitori, îmbrăcaţi în costume de ceremonie, îi oferiră un fel de băuturi. După ce Mosaku se răcori, seniorii cu haine de purpură se închinară adânc în faţa lui şi-i ţinură următoarea cuvântare, fiecare vorbind după celălalt, conform etichetei.

— Cinstita noastră datorie, este să te încunoştinţăm de motivul pentru care te-am adus aci. Regele, stăpânul nostru, doreşte să-i devii ginere. Iţi ordonă să te căsătoreşti chiar azi, cu augusta prinţesă, fiica sa unică... Te vom duce imediat în sala de audienţă, unde Măria Sa te aşteaptă.

Dar trebue să te îmbraci pentru aceasta cu hainele ce se poartă în asemenea ocazii. După ce vorbiră astfel, se sculară în acelaş timp şi se îndreptară spre o încăpere, în care se afla un dulap mare lacuit. Deschiseră dulapul şi scoaseră haine şi cordoane de mătase fină şi în culori din cele mai atrăgătoare, şi un „kamuri", pe care numai regele şi membrii familiei sale, îl purtau pe cap. Imbrăcară pe Mosaku, cum se cuvine unui logodnic princiar şi-l duseră în sala de audienţă.

Acolo văzu pe rege stând pe un tron, purtând pe cap o tichie înaltă, neagră, de ceremonie şi îmbrăcat într'o haină de mătase galbenă. La dreapta şi la stânga sa, stau nemişcaţi şi mândri, numeroşi demnitari, ca idolii într'un templu. Mosaku înaintă spre ei. Salută pe rege şi se închină de trei ori, conform obiceiului. Regele îl primi foarte curtenitor şi-i spuse:

— ,, s'a spus dece te-am adus aci. Am hotărât să fii soţul unicei mele fiice. Vom celebra imediat ceremonia nupţială.

Imediat ce regele termină de vorbit, se auzi o muzică veselă: un şir lung de doamne încântătoare ale curţii trecu prin faţa lor. Veniau să-l ia pe Mosaku, ca să-l ducă în încăperea în care îl aştepta nobila sa logodnică.

Era o sală imensă, dar de abia încăpeau în ea toţi invitaţii veniţi să asiste la cununie. Toţi se prosternară în faţa lui Mosaku, pe când el îngenuchia în faţa fiicei regelui. Aceasta era frumoasă ca o Fiică a Cerului şi rochia era făcută din cea mai splendidă mătase.

Cununia fu oficiată cu mare pompă şi cu toţii erau fericiţi. Tinerii soţi fură conduşi apoi în apartamentele ce le erau rezervate, într'o altă aripă a palatului. Primiră felicitările tuturor demnitarilor dela curte, care le făcură nenumărate daruri.

Peste câteva zile, Mosaku fu chemat din nou în faţa regelui, care-l primi şi mai bine ca prima oară. El îi spuse:

— Se află, la sud-westul stăpânirei noastre, o întindere numită Raishu. Te-am numit guvernator al acestei insule. Vei vedea că locuitorii sunt cinstiţi şi blânzi, dar legile lor nu se potrivesc cu acele din Tokogo şi obiceiurile lor, n'au fost definitiv regulate. Iţi încredinţăm sarcina de a îmbunătăţi condiţia lor socială şi dorim să-i guvernezi cu înţelepciune şi dreptate. Am făcut toate pregătirile în vederea plecării d-tale la Raishu.

Mosaku şi tânăra sa soţie părăsiră imediat palatul din Tokogo. O suită de nobili îi însoţi până în port. Se îmbarcară pe o corabie pusă de rege la dispoziţia lor şi ajunseră curând la Raishu, căci vântul li era prielnic.

La sosirea lor, găsiră pe toţi locuitorii adunaţi pe ţărm, ca să le ureze bun venit. Mosaku intră imediat în noile sale funcţiuni, care nu erau prea complicate.

In primii trei ani ai guvernării sale, fu ocupat să creeze şi să stabilească legile. Cum era ajutat de consilieri înţelepţi, misiunea sa nu i se păru niciodată prea grea. Când totul fu aranjat, nu mai avu altă misiune, decât să fie prezent la oficierea riturilor vechi şi la ceremoniile prescrise de tradiţiile ţării. Regiunea era atât de sănătoasă şi roditoare, încât boala şi sărăcia erau necunoscute.

Locuitorii erau atât de cinstiţi încât nu călcau niciodată legile. Mosaku stătu 23 de ani în Raishuu şi în tot acest timp nici-o supărare nu i-a întunecat viaţa. In al 24-lea, fu lovit de o mare nenorocire: soţia sa care îi dăruise şapte copii şi pe care o adora, muri. Fu înmormântată cu mare pompă, pe vârful unui deal, în regiunea Hanrysko. Pe mormântul ei, fu ridicat un monument splendid...

Mosaku era atât de nenorocit, încât nu mai doria să trăiască.

Când trecu termenul legal de doliu, un „shisha" sau curier regal, veni la Raishu din Tokogo. Transmise lui Mosaku un mesaj de condoleanţe şi-i spuse apoi:

— Iată cuvintele pe care augustul meu stăpân, regele din Tokogo, mi-a ordonat să ţi le transmit. Te trimitem acum în ţara ta, la părinţii tăi... Nu te mai îngriji de soarta copiilor tăi... Sunt nepoţi şi nepoate ale regelui şi vom avea grije de ei.

Primind acest ordin, Mosaku se pregăti să plece, cu totul umilit. Işi aranjă toate afacerile şi-şi luă rămas bun dela toţi sfetnicii săi credincioşi, cari îl ajutaseră în tot timpul domniei sale. Fu condus apoi, cu onoruri, până la port. Se îmbarcă pe o corabie, care se depărtă pe marea imensă, sub cerul limpede... Insula Raishu, dispăru în depărtare, ca învăluită într'un nor albastru, care se transformă în curând în aburi cenuşii... Apoi dispăru pentru totdeauna...

* * *

Mosaku se trezi în grădina sa, la umbra cedrului secular. Rămase un moment zăpăcit. Lângă el, prietenii săi discutau veseli. Se uită mirat la ei şi spuse:

— Ce straniu!

Mosaku le povesti visul... visul... domniei de 23 ani în insula Raishu, din regatul Tokogo. Cei doi „goshi" fură foarte surprinşi, căci în realitate dormise foarte puţin.

Unul din ei spuse:

— Visul tău este într'adevăr, din cele mai curioase. Dar şi noi am văzut un lucru bizar, pe când dormiai. Un mic fluture galben, a sburat câteva secunde deasupra obrazului tău. M'am uitat la el, cu mare atenţie. S'a aşezat la pământ, lângă tine, aproape de pom... cam în acelaş timp, o furnică enormă, a eşit dintr'o gaură, a prins fluturele şi l-a tras în furnicar. Cu câteva momente înainte de a te deştepta, am văzut acelaş fluture eşind din gaură şi sburând din nou deasupra feţei tale... A dispărut apoi, fără să ştiu ce s'a făcut cu el.

— Poate că fluturele a fost sufletul lui Mosaku, spuse celălalt „goshi". Mi s'a părut că a intrat în gura lui... Dar chiar dacă ar fi sufletul prietenului nostru, tot n'ar explica visul.

— Furnicile ar putea să ne lămurească, fără îndoială, spuse celalt „goshi". Furnicile sunt vietăţi stranii... spirite... zâne... Cine ştie? In orice caz, sub cedru este un furnicar.

— Hai să-l examinăm spuse Mosaku foarte intrigat. Şi se duse să aducă o lopată.

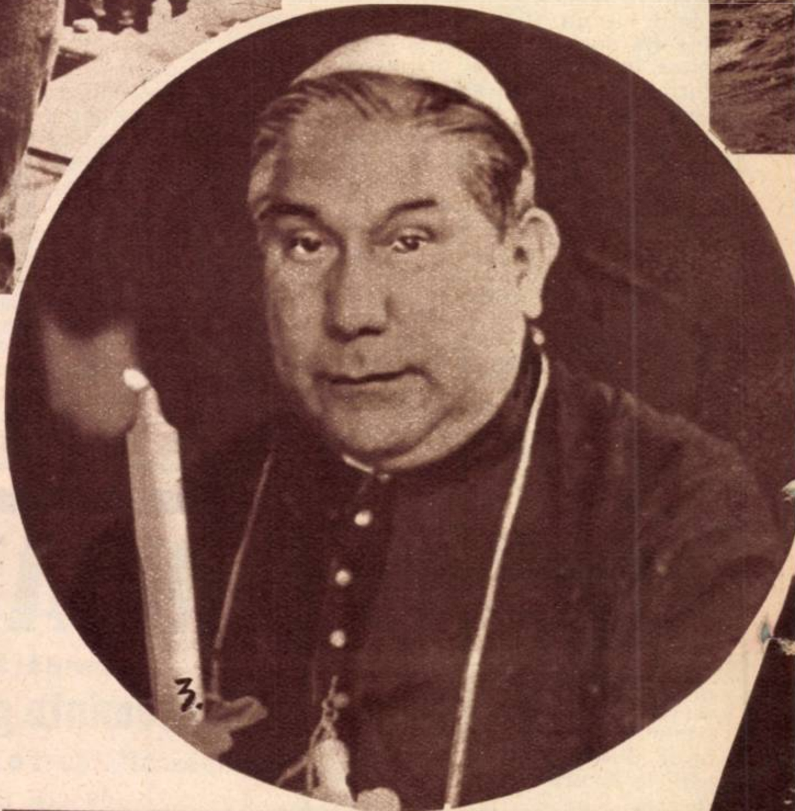
In jurul cedrului şi dedesubtul lui, văzură că pământul era minat într'un mod minunat de o mare colonie de furnici. Ele construiseră clădirile şi edificiile acestea, făcute din ramuri mici şi frunze, de fân şi lămâi, semănând cu nişte oraşe în miniatură. In centrul unei construcţii mult mai însemnate decât celelalte, se mişcau numeroase furnici mai mici, în jurul trupului unei furnici foarte mari, cu aripele gălbui şi cu capul lung negru.

— Dar uite pe regele din visul meu! strigă Mosaku. Şi iată palatul din Tokogo... Ce curios... Raishu trebuie să fie undeva spre sud-west... Da, aci... ce straniu! Sunt sigur că voi găsi muntele Hanryoko şi mormântul prinţesei! Căută mai departe, în furnicarul răscolit şi găsi o ridicătură mică, pe care era pusă o pietricică, ce-i amintia forma unui monument budist! Dedesubt găsiră corpul unei furnici femele...

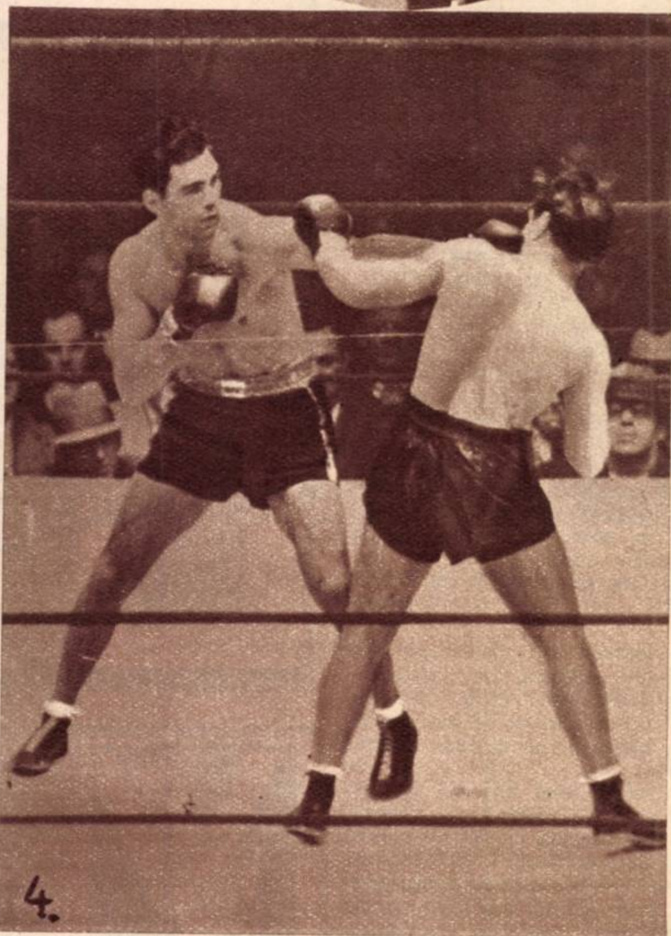
Prelucrare de Odette Ionescu

1) După 12 ani de pauză, celebrul Roskoe Arbukle (Fatty) reapare pe ecran, într'o serie de comedii sonore. Creaţiile lui sunt aşteptate cu mult interes. 2) Sezonul patinajului se apropie. In consecinţă, Sonia Henje a început să se pregătească pentru viitoarele concursuri de patinaj, la care va lua parte. 3) Arhiepiscopul Pascal Diaz, şeful bisericii catolice din Mexic, a fost arestat de autorităţi, pentru călcarea nouilor dispoziţii religioase ale statului. 4) Una din primele fotografii ale matchului Max Schmelling—Mickey Walker, care s'a disputat la Long-Island şi s'a terminat în favoarea lui Schmelling, prin knock-out technic. 5) La o exhibiţie aviatică dela Detroit, (Statele-Unite) un avion, care trebuia să fie vândut, s'a răsturnat într'a cincizecia secundă de sbor, pe luciul lacului Michigan. 6) D. Benito Mussolini, dictatorul italian, a prins de curând o deosebită pasiune pentru tragerea la ţintă. 7) Aviatorul

german, Gronau, care intenţionează să facă ocolul pământului în avion, s'a prăbuşit cu aparatul în Oceanul Indian, fiind însă salvat la timp de un vas englez, în urma semnalelor pe care le-a dat. 8) Fotografie reprezentând una din străzile principale ale oraşului Portorico, distrus recent de un uragan. 9) Bernard Shaw, completează masca actorului Edgard Norfolk, care apare pe o scenă londoneză, cu masca marelui scriitor, în piesa „Spacetime Inn".

nouta

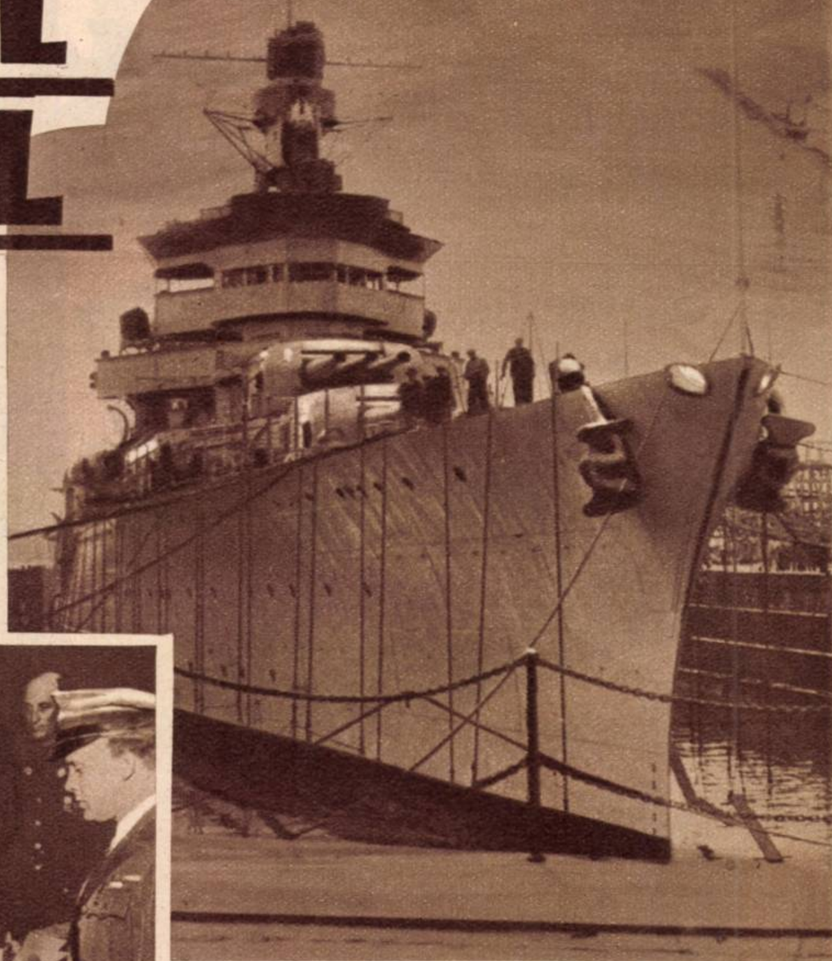

JOS RĂSBOIUL
SUS RĂSBOIUL

Părerea omului de pe stradă

— Nu se poate, domnule, va fi război! Dumneata nu vezi?... (vorbiam zilele trecute cu mine însumi). *Trebue* să fie război!.. Am o sumedenie de argumente că iar se vor măcelări oamenii între ei. In primul rând, războiul e cerut de însăş cauza păcii. Cum vrei dumneata să fie pace, când în toată lumea au rămas atâtea probleme nerezolvate de ultimul

Sus: *O demonstraţie a tineretului hitlerist la Berlin.*

Sus: *Cel mai nou crucişător al Statelor Unite „Indianopilis"*; St. *Manevrele armatei americane se fac şi în „studio".*

război? Până nu ne vom bate iar pentru Alsacia - Lorena, Tirol, Transilvania, Silezia şi Constantinopol, pacea de care ne bucurăm (vorba vine) e numai un antract. Tot pe seama războiului care nu vine mai repede trebue să punem şi criza mondială economică.

Din pricina politicii democratice, nu s'au mai făcut comenzile de tunuri, avioane, tancuri şi cru-

cişătoare în proporţie cu budgetele mari ale Statelor. Şi iată că milioane de muncitori stau pe drumuri, fără ocupaţie, iar capitalurile s'au retras în case de fier, unde nu produc nici o dobândă.

Tot japonezii, sărăcuţii, oameni harnici şi de viitor, salvatorii omenirii, au ieşit întâi din marasm şi sub pretextul cuceririi a jumătate din China, au mai dat de lucru fabricelor din Europa, comandând muniţii de câteva sute de miliarde de yeni. Incă un războiaş între Rusia şi Germania sau între Statele-Unite ale Americei şi Anglia (ar fi idealul!) sau măcar între Franţa şi Italia — şi omenirea se va desmorţi pe loc: trenurile vor circula mai repede, mărfurile vor fi căutate, banii vor fi cheltuiţi cu entuziasm şi în afară de cei care vor muri pe front (odată moare omul şi care din noi nu va muri?) toţi cei rămaşi în viaţă vor avea însfârşit şi ei pentru ce să trăiască!..

Nu se poate, domnule, va fi război — ascultă-mă pe mine!

Cunosc foarte multe persoane care sunt de aceiaşi părere. Persoane pricepute în mersul evenimentelor şi care au mai avut prilej să-şi dea seama ce binefacere e războiul venit pe neaşteptate, m'au asigurat că foarte curând vom avea fericitul eveniment. In vreme de război mai uită omul de datorii, de poliţe, de lichidare judiciară, de faliment; toate vechiturile din magazii dobândesc preţ fantastic; mai pleacă pe front vre-un adversar din comerţ, din literatură, din armată sau din bancă — în fine, prea sunt multe avantagii (unele atât de sfioase că nici n'au cutezanţa să treacă prin mintea cuiva, să nu-l sperie) ca să nu se îmhplinească visul dorit al războiului!...

Vom avea război, ascultă-mă pe mine!...

Dar celălalt personagiu din mine, un ins limfatic, moale, gălbui, fără glas şi pururi moral, mă zgâlţâe cu vre-o câteva argumente care-mi dau de gândit:

— De ce eşti sanghinar? De ce vorbeşti ca o gorilă?... Nu ţi-e ruşine să dai pe faţă instinctele criminale pe care omul le-a înnăbuşit în el mii de ani? Cunosc generali de corp

Sus: *La Neuville-St. Vaast (Artas) s'a desvelit de curând „Flacăra Păcii".*

Stg.: *Elevii multor şcoli din Anglia, primesc de timpuriu educaţia militară*

Dreapta: *Defilarea trupelor în Berlin, la a 85-a aniversare a preşedintelui Hindenburg*

de armată care, deşi au studiat o viaţă întreagă tactica şi strategia, cum se suprimă o sută de mii de vieţi în două ore, nu sunt în stare să ucidă o mică bâzâitoare, fac toate voile soţiei, ca să n'aibe gălăgie la masă şi nu vor să mănânce de Crăciun carne de porc, pentrucă au auzit purcelul guiţând când l'au tăiat ordonanţele.

Crezi că omenirea ar fi ajuns la acest grad de simţire, cu indivizi ca dumneata?.. Mărturiseşte: vrei să-ţi dispară concurentul din viaţă în mod violent *(mărturisesc, da! Dar şi el speră să dispar eu)*. Ai fi fericit dacă i-ar cădea o cărămidă în cap *(de ce nu?..)*, dacă s'ar poticni şi ar cădea din vagon în fuga trenului, noaptea *(ar fi admirabil!)* dacă ar fi trimis pe front şi ar pieri în prima zi sub un bombardament furios *(cu o condiţie: să nu i se mai poată restabili identitatea între cadavre!)* — aşa e că te-am ghicit?...

Nu, asasinule, zadarnice iscodeşti motive de război universal. Popoarele, deşi abea trezite la o viaţă cetăţenească liberă, altruistă şi nobilă, şi-au dat seama că războaiele sunt numai izbucniri de furie criminală care nu duc la nici un rezultat, şi vor renunţa de a se mai bate ca orbii — fără nici o perspectivă. Ele vor dezarma pe'ncetul — în cet dar sigur — şi se vor ajuta reciproc. Poţi să râzi d-ta de congresele pentru dezarmare, care duc la înarmări sistematice. Ceeace n'au izbutit oamenii politici într'un deceniu, vor realiza popoarele într'un ceas, când vor refuza să mai plătească biruri pentru muniţii.

Şi astfel progresul va merge mai departe, fabricile se vor adapta şi ele pentru o producţie de mărfuri plăcute şi eftine — iar indivizii retrograzi ca dumneata (şi nu eşti singurul) îşi vor satisface apetiturile brutale, mâncând carne crudă de vânat şi citind istoria războiului de o sută de ani.

E inutil să surâzi de optimismul meu. Omenirea îşi urmează drumul progresului şi precum nimeni nu-şi mai mănâncă azi părinţii bătrâni, vom ajunge să ne ruşinăm să mai tragem cu puşca în oameni. Nu, nu va mai fi război! Jos războiul!...

...Era o situaţie penibilă. Nu puteam rămânea astfel prea mult vreme cu fiinţa divizată de două idei diametral opuse. Pentru sau împotriva războiului — mă găseam însuş în categoria scorpiei, care furioasă, fuge singură după coadă să se'nţepe cu venin. Era ridicol, pentru o părere despre lume, să mă duc în faţa oglinzii, să mă insult şi să-mi trag palme. „De grija lumii numai nebunul nu doarme" îmi spunea odată un ţăran...

Un zbârnâit puternic de motor cu alice în văzduh, mă face să ridic capul.

Se poate? A izbucnit războiul? Exclus! N'a apărut nici o ediţie specială a ziarelor!

Tramvaele circulă pe străzi umplând văzduhul cu clinchetul clopoţelului. Toţi pasagerii privesc în sus — şi controlorul şi vatmanul, să vadă multă vreme aeroplanul.

E un avion care pluteşte spre marea de Marmara. Oţelele lui sclipesc în soare, sus, ca oglinzi. Nu aruncă nici o bombă. Dacă în cabină ar fi vre-o femeie tânără, frumoasă şi spirituală, ar arunca din văzduh o floare din buchetelul de chiparoase şi garoafe de la piept.

— Cum dai strugurii, şefule? mă apropiu de un precupeţ care se strâmbă în soare după avion.

Revine iute, harnic:

— Doisprezece lei, conaşule! Tămâioasă! Parfum!...

Intorc capul în dreapta: pocănituri simetrice, ca de mitralieră, mă smulg brusc din paradisul strugurilor parfumaţi. Nu, nu e nici o mitralieră în bătae. O unguroaică de treisprezece ani cu pestelcă înflorată bate repede în balconul palatului din faţa Cişmigiului, un covoraş cu miiaua.

Nu-mi mai vine să cumpăr struguri; aşi târgui covorul cu fetiţa cu coade din balcon.

Florile grădinii ard, uriaşe, cu flacări roşii între boschete de verdeaţă, lângă marea oglindă de zmarald lichid.

— Tot gură-cască ai rămas!... îmi strigă un prieten grăbit.

Are dreptate. Mă uit la ceas: 12!... Repede acasă, mă omoară nevasta!.

F. ADERCA

NOAPTEA WALPURGIEI

O experiență modernă de magie neagră, pe muntele Harz.

CULTUL vrăjitorilor pentru Satana cuprinde o sărbătoare solemnă, Sabbat-ul. Duminica fiind consacrată religiei creștine, Sâmbăta celei mozaice, Vinerea celei mahomedane, Dracul și-a ales ziua de Joi, aproape de miezul nopții. Vrăjitorii erau convocați de o goarnă sunată de un drac și auzită numai de ei.

Indată ce chemarea răsuna, vrăjitorii și vrăjitoarele își ungeau trupul cu ulei, sau de preferință, cu grăsime de copii mici asasinați. Apoi alergau la casele din vecinătate, adormiau locatarii prin fascinație și furau copiii din leagăn, pentru a-i duce la Sabbat.

Vrăjitoarea încăleca apoi pe bastonul ei. Acesta era un punct de sprijin, pe care Satana i-l îngăduia, pentru a-i evita amețeala, deoarece fiind femee și deci slabă de înger, nu avea destulă îndrăsneală de a-și lua avânt pentru sborul, care era deseori necesar spre a duce sus și departe. Mătura servia acelora care erau prea delicate pentru a călări pe Satana însuș. El apărea adesea în persoană și le lua cu el; atunci apărea fie ca un țap, un taur, un cal sburător, un câine, sau chiar ca un negru uriaș. Plecarea se făcea pe coș: punând un picior pe cârligul ceaunului, vrăjitoarea își făcea vânt și se înălța în spațiu. Călătoria era agreabilă, minunată. Aerul rece biciuia fețele, procurând o plăcere delicioasă; aerul nocturn era brăzdat în toate părțile de drumețe grăbite. Ele sburau și alergau cu părul în vânt, ca furiile, cu fețele hidoase.

Locul ceremoniei era o răscruce de drumuri sau un deșert izolat, o vale părăsită sau un pisc de munte. Sabbatul din Noaptea Walpurgiei (30 Aprilie), avea loc pe vârful muntelui Brocken, un pisc înalt de 1400 m. din masivul Harz, loc prielnic și preferat, din toate vremurile, pentru reuniunile vrăjitorești. Câteodată adunările le erau atât de populate, că douăsprezece mii de asistenți luau parte la ele. Când întreaga mulțime era adunată și reculeasă, stăpânul apărea, dar nu totdeauna în persoană; câteodată se încarna într'un negru uriaș, frenetic, numit Cumătrul Leonard, altădată într'un spiriduș; uneori, trebuind să apară în persoană, întârzia să sosească. Atunci o vrăjitoare dintre cele mai renumite, începea un cântec spăimântător, lângă o oală mare de fier.

Un nor se ridica din oală, se condensa, se întuneca și lua forma unui berbec, care creștea într'atâta de mare, încât devenea înfricoșetor. Dintr'o săritură lua loc pe tronul aurit, care ieșia din pământ și Satana începea numărătoarea supușilor săi.

Ceremonia începea printr'un omagiu adus dracului. Vrăjitoarele defilau pe dinaintea lui, ținând în mână câte o lumânare de seu, pe care o aprindeau la flacăra albastră, pe care el o purta între coarnele sale. Pe umeri purtau câte o oală, care era dracul lor familiar și mânau înaintea lor copiii furați. Din fărădelegile lor făceau o spovedanie publică și mulțimea aplauda pe cele mai abominabile.

După aceea Satana binecuvânta adunarea, celebrând oficii blestemate; la chetă, fiecare trebuia să dea unul sau doi arginți, bani buni însă, și nu în monedă drăcească, care să se schimbe în frunze uscate. Anafora era când o felie de gulie, când o pâine triunghiulară. După proferări îngrozitoare, altarul dispărea cu o larmă de tunet și din pământ apărea o masă mare, acoperită cu aur. Banchetul începea.

Aceste aventuri ale oamenilor cu Satana, formau subiectul poveștilor nenumărate care datau din Evul Mediu.

Una din aceste povești a avut soarta de a servi ca miez unei capod'opere a spiritului. E povestea lui Faust. Există mai multe versiuni; pe una din ele și-a însușit-o Goethe, creeând nemuritorul său poem filozofic.

Satana apare în vechiul cât și în noul testament. El reprezintă pe îngerul rebel, care a năzuit să egaleze pe Domnul.

El este Ispititorul, acela care a oferit Evei mărul cunoștiinței binelui și răului, care a ispitit pe Christos pe munte. Dar Dracul, sub aspectul său pitoresc și popular, cu cortegiul său de vrăjitori și vrăjitoare, legate de dânsul printr'un pact, cu năzdrăvăniile sale și cu fantasmagoriile Sabbat-ului, n'a căpătat forma defintivă decât prin secolul al XVI-lea.

Compilare din literat. germană de: ODETTE IONESCU

Călcâiul lui Achille

CÂND un om plăpând se izbeşte în viaţă de un adversar puternic, caută părţile slabe ale acestuia, ca să-l poată lovi la sigur şi fără primejdie pentru sine, asemenea lui Paris, rănind la călcâi pe Achile! Şi astfel se face să Bradshaw caută călcâiul lui Molyneux.

Molyneux era ca fizic, ca intelect şi chiar ca moral, un om superior. Atlet, jucător strălucit de tennis şi de cricket, având studii complete şi clasându-se în rândul întâi al autorilor cunoscuţi, adăoga la aceste calităţi puţin obişnuite şi pe aceea de a fi un prieten devotat, precum şi un tată admirabil, înlocuind pe lângă copiii săi, pe mama lor pe care o pierduseră prea de timpuriu. Infârşit, faţa-i surâzătoare, felul său de a se purta firesc, nesilit, degajau un mare farmec, care-l desăvârşia darul vorbirii. Şi ceva mai mult — ceeace nu strica cu nimic — averea sa era solidă şi bine statornicită.

Una din cunoscutele lui l-a numit, într'un rând, „tânărul de treizeci şi cinci de ani", — şi femeilor le plac bărbaţii cari păstrează, înaintând în viaţă, mentalitatea tinerească şi entuziasmul antrenant al tuturor tinerilor.

Cât despre Bradshaw, era un negustor destul de comun, din Captown; avea o educaţie şi o cultură mijlocie, dar era de o isteţime şi de o viclenie mai mult decât mijlocii. Nu se auzia nimic defavorabil în privinţa lui sau a afacerilor sale, însă oamenii spuneau bucuros că ar trebui „să-ţi deschizi ochii" când lucrezi cu el. Era gras, în vârstă de şaizeci de ani, bogat şi îmbâcsit de prejudecăţi.

Lupta surdă care urma să se încingă între dânsul şi Molyneux avea ca obiect o nouă Elena, în persoana unei tinere văduve, venită pe bordul lui *Belmore-Castle*, atunci când vaporul se oprise la Natal, în drum spre Anglia.

Ea se numia Mrs. Vivian, avea o faţă foarte dulce, cu trăsăturile regulate, o ţinută desăvârşită, arăta ca de treizeci şi patru de ani, şi vorbia puţin.

Comisarul de bord, Stevens, spunea despre ea că-i o făptură de un farmec atrăgător, însă, lucru ciudat, bătrânul crai părea că stă cu totul retras de această sirenă, el, căruia nimic nu-i plăcea mai mult de cât să fie în societatea femeilor frumoase. Totuşi nici Molyneux, nici Bradshaw nu dădură însemnătate atitudinii bizare a bătrânului marinar, faţă de Mrs. Vivian.

Indată ce tânăra femee sosi pe bord, Bradshaw se pregăti să-i facă cunoştinţa. Se îngriji de locul ei la masă — alături de el — aşeză pe punte scaunul ei — lângă al său — şi, în genere, făcu totul ca s'o îndatoreze.

Văduv de douăzeci şi mai bine ani, declarase că „nu-l vor mai prinde"! Dar Mrs Vivian părea să-şi fi schimbat cu desăvârşire felul său de a vedea. Totul merse foarte bine până la Zanzibar; dărui tinerei văduve un idol de argint, ca amintire dela plimbarea pe care o făcură amândoi la această escală şi în timpul căreia se încumetă să vorbească de „singurătatea" lui.

Mrs Vivian îi răspunse:

„Esti singur, îmi închipui, pentru că aşa vrei d-ta! N'ai, ca mine, doi copii mici cari îndepărtează pe pretendenţi!"

Bradshaw o asigură că-i plăceau copiii, însă se opri aici, prudent — ceeace regretă încă de-a doua zi, deplângându-şi rezerva şi întrebându-se pentruce nu profitase de un prilej atât de nimerit, ca să-şi pună candidatura! Intr'adevăr, Molyneux se urcă pe bord tocmai la Zanzibar, şi nu întârzie să facă o curte stăruitoare tinerei femei, care păru că preferă cu totul societatea sa, celei a lui Bradshaw.

A treia zi dela soirea lui Molyneux pe bord, acesta petrecu toată seara cu Mrs Vivian într'un colţ singuratic şi adăpostit de punte şi amândoi părură că fac progrese repezi în intimitate. El spuse tinerei văduve că explora coasta în căutare de material pentru un nou roman, îi vorbi despre viaţa lui, de munca sa şi de copiii săi, cari erau, pentru moment, marea preocupare a vieţii lui.

— Cred că am dreptate şi că nu-mi fac decât datoria, dacă trec interesele copiilor mei înaintea alor mele, chiar dacă m'aş hotărî să mă însor.

— Gândesc, răpunse Mrs Vivian, că există o prejudecată nedreaptă în privinţa mamelor vitrege. Orice femee demnă de acest nume, si-ar face o datorie de a fi deosebit de bună cu copiii vitregi. Dar înteleg aşa de bine sentimentele d-tale! Am şi eu doi copii şi nu m'aş mai mărita decât dacă aş găsi în bărbatul pe care l-aş lua un adevărat tată pentru ei.

— Aşa e, reluă Molyneux, copiii noştri au dreptul la ce poate fi mai desăvârşit, ca tată vitreg sau mamă vitregă şi la ocazie ca fraţi vitregi, sau surori vitrege şi, dacă aceste condiţii nu pot fi împlinite, nu suntem liberi să lăsăm să vorbească inima noastră.

Mrs Vivian aprobă din cap. Fixându-şi privirea pe orizont, nu vedea decât doi copii...

După cum se vede, dacă Molyneux n'o ceru pe loc în căsătorie pe Mrs Vivian, era numai din scrupul faţă de copiii lui. In schimb însă, o monopoliză regulat în fiecare seară până la ora de culcare.

Prudentă, Mrs Vivian se retrăgea în cabina ei cu puţin înainte ca lumina electrică să se fi stins pe punte, nevrând să dea nici un prilej de bârfeală.

Molyneux se plimba atunci pe punte cu Bradshaw, în care era departe să ghicească un rival, interesat de acest tip de colonist stăpânit de prejudecăţi (pe cari le împărtăşia dealtfel) şi socotind să se folosească de el în viitoru-i roman.

Cât despre Bradshaw, căutase această intimitate ca să studieze pe Molyneux şi să-i găsească partea slabă.

El pipăi terenul în seara ajunului zilei în care urmau să ajungă la Neapole, atunci când Molyneux se întreba, neliniştit, dacă trebuia s'o ceară în căsătorie pe seducătoarea văduvă.

Noaptea era foarte întunecoasă şi nu puteau decât să-şi ghicească feţele în beznă, în timp ce măsurau puntea. Ca toţi scriitorii obişnuiţi să-şi desvolte gândurile, Molyneux aborda subiectul ce-i sta pe inimă.

— In genere, zise el, un om care are copii nu se poate lipsi de o femee.

— Acest „în genere" pare-mi-se că se aplică la cazul d-tale particular, riposta Bradshaw, şi aparenţa mă face să cred că te gândeşti la cineva care-i pe bordul acestui vapor.

— Vrei să spui: Mrs Vivian? Ea e deosebit de fermecătoare şi, ceva mai mult, mi se pare că are o fire de o seriozitate mai adâncă decât s'ar crede.

— Se poate, reluă Bradshaw. Chestia e să nu descoperi după căsătorie că această adâncime cuprinde lucruri puţin plăcute! Aşa dar, ai lua-o de nevastă?

— Da, mărturisi Molyneux zâmbind. Dar...

— A! e un „dar" la mijloc?

— Mă gândesc la copiii mei, vreau să zic. Bill are şapte ani, Margery cinci — mama ei a murit în timpul naşterii — şi nimeni nu le poate lua locul întâi în inima mea.

— Cam exagerezi, mormăi Bradshaw.

— Ascultă, replică cu blândeţe Molyneux. Fac parte din categoria aceea de oameni cari nu pot niciodată să ţină la o femee tot atât cât la un copil. Mă cunosc bine. Totuş, asta nu însemnează că nu pot să iubesc o femee ca Mrs Vivian, însă ea nu va trece niciodată înaintea odraslelor mele.

— Dar ai da moştenitorilor d-tale ca mamă vitregă o colonistă? Poate că n'ai face bine. Aceste femei, am observat, nu sunt bune mame vitrege.

Bine înţeles, nu observase nimic de felul acesta. Dar era gata să scornească orice putea să-l îndepărteze pe Molyneux de Mrs Vivian.

— Mă întreb chiar, adăogă dânsul, dacă ele sunt mame bune pentru proprii lor copii. La urma urmei, această tărără femee, i-a lăsat pe ai săi acasă, şi totuş, după câte am înţeles, sunt mici de tot.

— Ştiu că a trebuit să se îmbarce fără ei din motive serioase, întrerupse Molyneux, — după cum şi eu am fost nevoit să-i las, cu părere de rău, pe ai mei pentru mai multe luni la sora mea. Dar mi se pare, Bradshaw, că n'o suferi pe Mrs Vivian.

— O! dimpotrivă! Găsesc, şi eu, că-i foarte bine!...

— Eu mai găsesc şi că va fi o mămică drăgăstoasă pentru micii mei drăcuşori.

— Nu se ştie, ironiză Bradshaw. S'ar putea să-i prefere pe ai săi.

— Asta n'ar fi decât foarte firesc şi omenesc, însă simt că ea ar fi dreaptă şi bună pentru Bill şi Margery; are un simţ adânc al datoriilor sale, întocmai ca mine.

— Văd că aţi discutat amândoi despre chestia căsătoriei, zise Bradshaw suflând greu. Vrei să ne aşezăm o clipă? Mi s'a tăiat cu totul suflarea! Am fumat prea mult, se vede. Aşa dar, aţi ajuns până acolo?

— O! am vorbit despre chestia asta în general. Dar uite ce e. Dela început, ea mi-a mărturisit, spontan, că nu va lua în căsătorie decât un

bărbat care ar putea fi un adevărat tată pentru copiii ei! Dacă aceştia sunt nişte micuţi drăgălaşi, îi voiu iubi din toată inima. Dar dacă n'ar fi aşa? Presupunere cu totul gratuită şi injurioasă, pe care mi-o reproşez, dealtfel, căci ei nu pot fi decât bine, ca şi mama lor. Numai, cine era tatăl lor? Cum arăta el? Şi seamănă cu dânsul? Fără să nu ştiu nimic despre ei, n'am dreptul să fac din dânşii fratele şi sora copiilor mei, cari sunt făpturi gingaşe, Brandshaw.

— Te aprob cu totul, dragul meu! — Şi lui Bradshaw îi venia greu să-şi ascundă satisfacţia în faţa şovăelilor tovarăşului său.

— In caz că aceşti micuţi sunt ceeace sper, reluă Molyneux, nu voiu şovăi să iau în căsătorie pe mama lor. E cineva pe bord care să-i cunoască? Poate comisarul? Ca să fiu sincer, Bradshaw, mă întrebam dacă ai putea să mă informezi d-ta. Cunoşti multă lume la Durban şi dacă ştii cine era tatăl, ar fi pentru mine un mare bine!

— Bradshaw nu răspunse. Cu cele două coate pe genunchi şi cu bărbia sprijinită în palme, se gândia, tot fixând brazda de spumă ce o lăsa în urmă vaporul.

Habar n'avea cine a fost soţul tinerei femei, însă căuta să scornească despre dispărut ceva care să-l îndepărteze pentru totdeauna pe Molyneux dela proectul său abia închegat.

Insfârşit, Bradshaw găsi ce căuta. Molyneux, gândi el, e tot aşa de migălos ca şi mine în privinţa oamenilor de culoare, indiferent de nuanţă căreia aparţin, şi mi-a spus, într'un rând, că s'ar fi retras dela un concurs de tennis fiindcă un concurent mărturisia câteva picături de sânge negru în vinele sale.

— Am cunoscut pe tată, zise el brusc, însă n'am văzut niciodată pe copii.

— Ţi-a trebuit mult timp ca să-mi dai informaţia asta, observă cu răceală Molyneux.

— „Pot anunţa logodna noastră?"

— Da, e adevărat, recunoscu Bradshaw.

Urmă o lungă tăcere.

— Trebue să trag concluzia că ştii ceva defavorabil în privinţa tatălui? întrebă Molyneux.

— Molyneux, făcu hotărît Bradshaw, e câtva timp de când vreau să te previn, numai că nu-mi place să mă amestec unde nu-mi fierbe oala şi să joc rolul de „strică chef". Dar, pentru că ţii atât, îţi voiu spune adevărul, cu condiţia însă să-mi făgădueşti, că nu vei spune nimic despre asta către Mrs. Vivian. Ea va prinde pică pe mine, căci, când vei afla, nu te vei mai însura cu ea. Dacă primeşti, atunci dă-mi cuvântul de onoare că nu-i vei destăinui cauza retragerii d-tale neaşteptate. Totuş, mă tem că va fi foarte greu să scapi fără explicaţii.

— Da, e al naibii de complicat! Ascultă, Bradshaw, dacă destăinuirile îmi curmă proectele, voiu părăsi vaporul la Neapole fără să zic nimic şi mă voiu înapoia în Anglia prin Calais.

— Fără să-i spui nimic? stărui Bradshaw.

— Ai cuvântul meu!

— Ei bine, bărbatul ei era un indigen!...

—Dumnezeule din Cer! Molyneux se înăbuşia. Un *kaffir!* Un negru!

— Nu, un Indian din Natal, adică mai inteligent, mai bine crescut decât un negru şi tocmai pentru asta mai primejdios. Copiii trebue să fie, ca deobicei, de sânge amestecat, culoarea humei. Aceste căsătorii ar trebui să fie interzise, căci nenorociţii copii se nasc cu viciile celor două rase şi fără niciuna din calităţile lor. Sincer vorbind, Molyneux, n'am nicio încedere în femeea care se mărită cu un om de culoare. Trăesc de treizeci de ani în Africa de Sud, cunosc de aproape chestia raselor şi aş prefera să-mi trag un glonţ în cap decât să adoptez mulatri.

Şi Badshaw, rostind aceste cuvinte din urmă, era sincer! In afară de această declaraţie spontană, totul era curată născocire.

— E de prisos să stărui, dragul meu, reluă el, ştii tot aşa de bine ca şi mine ca un bărbat care se însoară cu fosta tovarăşă a unui negru, renunţă la toate drepturile propriei sale caste, şi, dacă vin mai târziu copii, e şi mai rău, atât pentru el cât şi pentru ei! Crede în părerea unui om care a trăit mai mult timp ca d-ta şi care are experienţa acestor triste lucruri. Rezistă la ispită, şi ca s'o învingi n'ai altceva de făcut decât să fugi!

— Mulţumesc, răspunse însfârşit Molyneux după o lungă tăcere, în timpul căreia se întorsese şi-şi tampona cu batista fruntea acoperită de sudoare. Dar e grozav! Nu sunt poate decât un idiot, căci deşi împărtăşesc părerea d-tale asupra unei femei care se mărită cu un negru, totuşi aş fi fost în stare s'o iau în căsătorie... dacă n'ar fi fost copiii mei!

Dar să le impun fraţi vitregi... şi când vor fi mari... însfârşit. Bradshaw, înţelegi! Ţi-am arătat fotografiile lor!... Iţi mulţumesc încă odată. Vino să mă vezi la Londra. Voiu aranja cu comisarul plecarea mea, voiu debarca la Neapole şi voiu dispărea în mod discret. Nici un cuvânt nimănui şi mai ales lui Mrs Vivian.

— Mai ales ei nu, răspunse pe loc, cu făţărnicie, Bradshaw. Dar în adevăr aceşti negri n'ar trebui să fie autorizaţi să poarte nume aşa de englezeşti, cari dau loc la asemenea încurcături.

A doua zi dimineaţă, Mrs Vivian se plimba încet pe punte, aşteptând că Molyneux să iasă din cabina lui, sigură că-i va cere s'o însoţească pe uscat, la oprirea în port. Cum el întârzia să apară, ea, foarte mirată, se pregătia să trimită un *stewart* până la cabina lui, în caz că nu s'ar fi trezit, când îl zări deodată într'o barcă a vaporului, care plutia abia la o sută metri de *Belmore-Castle*.

Barca, încărcată cu bagaje, luneca cu toată iuţeala vâslelor spre ţărm. Inmărmurită, ea îşi încleştă mâinile de balustradă şi rămase pironită în loc, fixând cu desnădejde pe fugar.

In aceeaşi clipă, Bradshaw se apropie de ea. Asistase la întreaga scenă şi se aşezase binevoitor între tânăra femee şi scară, în timpul debarcării lui Molyneux.

— Ce păcat, — făcu el cu un aer degajat — că amicul nostru a trebuit să ne părăsească pe neaşteptate şi să-şi continue călătoria cu trenul! Ce om interesant! şi aşa de desăvârşit! Totuşi, avea şi părţile lui slabe! La fel cu acel grec din vechime, care nu putea fi lovit decât la călcâi: Achile, cred. Să mă ierte Dumnezeu, confund totdeauna personajele astea din timpurile trecute! Insfârşit, să sperăm ca Molyneux n'a avut aceeaşi soartă.

Vorbind, o privia în faţă pe Mrs Vivian care, după ce se făcuse foarte roşie, îngălbeni pe neapşteptate şi făcea o sforţare desnădăjduită ca să-şi recapete sângele rece.

— Ah! nu ştii deci, bolborosi ea, hotărîtă să salveze aparenţa, că am refuzat, aseară, cererea-i în căsătorie?

Bradshaw o privi cu admirație. Ce îndrăzneală din partea ei, gândi el, — și ce curagioasă se arată în fața unei asemenea dezamăgiri! E întocmai genul care-mi trebue mie.

— Molyneux n'a avut curajul să mărturisească comisarului înfrângerea sa și l-a lăsat să creadă că fugia de o anumită femee... In fond e un omagiu adus farmecului primejdios al acestei femei.

— A vorbit de mine? — Și Mrs Vivian strânse convulsiv brațul fotoliului în care se prăbușise.

— Da, v'a numit! O! exprimându-și întreaga admirație pentru dv. personal, însă a adăogat că nu putea să se gândească să admită copiii dv. lângă ai săi pe cari îi crede, — cam caraghios, — mici semi-zei!

— O! Doamne, a vorbit și de copiii mei! Și pentru asta a plecat! Ea își încleștă mâinile de fotoliu.

— Dar, insinuă Bradshaw, mi-ați spus chiar acum...

— Ți-am spus... o! la ce bun să te mint, nu m'a cerut în căsătorie și a plecat pentru că i-a fost frică... însfârșit, pentru că nu-i voia pe copiii mei!

— Scumpă doamnă — reluă cu blândețe Bradshaw — sunt destui bărbați cari ar fi fericiți să-i ia pe micuții dv. împreună cu dv. și să-i prețuiască mai mult pentru că sunt ai dv., lucru pe care Molyneux nu l-ar fi făcut niciodată! Acești scriitori sunt niște egoiști, în fond. Nu pot să vă văd tristă și descurajată și asta pentru un om care nu merită! Veniți, ne vom duce să vizităm o veche mânăstire, minunată... Așteaptă, Mr John, coborîm pe uscat, Mrs Vivian și cu mine. Luați brațul meu, scumpă doamnă, și nu vă mai îngriji de părerea altora.

— Și ești într'adevăr sincer? întrebă Mrs Vivian, câteva zile după aceea, așezată pe punte, sub cerul înstelat, foarte aproape de Mr Bradshaw. Te-ai gândit bine? Și vrei să mă iei cu toate că am copii?

— Cu toate că ai copii! exclamă galant Bradshaw.

— Și nu vrei să aștepți ca să-i vezi mai întâi pe acești micuți?

— Nu, nu doresc de loc să aștept și să reduc astfel clipele pe care le voiu petrece cu d-ta. Nu știi ce dragă îmi ești!

— Adevărat?... Și eu am avut întotdeauna multă simpatie pentru d-ta.

— Scumpă amică, spune-mi repede da, astfel încât să pot aduce vestea asta mare la cunoștința întregului vapor chiar asta seară și să invit toată lumea la nunta noastră. O pot face?

— Da, zise Mrs Vivian, anunță logodna noastră.

Pasagerii zâmbiră cam răutăcios în fața entuziasmului lui Bradshaw, pe când acesta le anunța fericirea lui. Nu mai putea de bucurie, poftia toată lumea la ceremonie, se interesa pe lângă pastorul care era de față, cât timp trebuia să treacă între sosirea în Anglia și marea zi mult dorită (căci nu voia să riște să dea peste Molyneux și să-l vadă pe acesta desvăluind puțin cinstita lui viclenie). Numai copiii tinerei femei cei „doi heruvimi", o încredință că-i socotia de pe acum ca ai săi și se proclama cel mai fericit dintre oameni. Toți îl felicitau, unii cam ironic, singur comisarul era mut și stătea deoparte.

La ora 11 și jumătate, în aceeași seară, Bradshaw, măsurând puntea, prea agitat ca să se gândească la somn, găsi însfârșit pe Stevens, rezemat în coate pe balustradă, fumându-și liniștit pipa.

— Amice — strigă fericitul logodnic — ești singurul care nu m'ai felicitat încă și totuș suntem prieteni de douăzeci și cinci de ani. Pentru ce asta?

— Ascultă-mă, George, răspunse pe loc comisarul, scuturându-și pipa, credeam că te cunosc, însă văd că m'am înșelat, sau dacă nu, atunci te-ai schimbat al dracului!

— Dragul meu, reluă Bradshaw cu voioșie, toată lumea se schimbă, și celibatarul sau văduvul cel mai împietrit își vede topindu-se hotăririle de singurătate, când întâlnește femeea visată!

— O! cât despre asta, e o femee frumoasă, dulce și bună, după părerea mea, și nimic nu mă face să cred că ea nu va fi pentru tine o soție bună! Dar... Bradshaw, te condamni pe tine însuți! Nu sunt decât câteva zile de când te-am auzit, fără voia mea, vorbind cu Molyneux despre copiii tinerei văduve. Stăteam departe de voi, dar vântul aducea glasurile voastre în direcția mea și eram încântat de cuvintele tale, căci Molyneux mi-e foarte simpatic. Ai dreptate să spui, George, că ne schimbăm și că, mai cu seamă, femeile ne schimbă, însă niciodată n'aș fi crezut că ar putea cineva, nici chiar femeea cea mai seducătoare din lume, să te facă să-ți schimbi părerea asupra chestiei oamenilor de culoare. Cum, ai trăit în ținutul ăsta timp de treizeci de ani, știi că ce-i alb e alb și că ce-i negru e negru, că mulatrii nu sunt nici una nici alta, că, după părerea mea, femeea care se mărită cu un negru e declasată — și că bărbatul care, la rândul lui, se însoară cu această femee, se declasează și nu mai are o viață posibilă în Africa, unde-i socotit ca un lepros. Dar poate că vei trăi în Anglia? Însfârșit, amice, îți urez noroc, cu toate că nu-l meriți. Dar ceeace întrece priceperea mea, e că ești fermecat într'atât, încât ești în stare să faci, la vârsta ta, tocmai ceeace sfătuiai pe Molyneux, acum câteva zile, să nu facă.

— Ce-ai auzit de fapt? întrebă Bradshaw.

— Destul ca să-mi dau seama că știați amândoi că ea a avut ca bărbat un negru și că copiii erau... ceeace aveău toate șansele să fie, niște mici nenorociți!

— Ascultă, Stevens, făcu hotărît Bradshaw, poate că am făcut rău. Dar când un om la vârsta mea se îndrăgostește, e mai rău ca un ștrengar. Acest idiot de Molyneux și-a închipuit că soțul lui Mrs Vivian era un negru și, departe de a-l scoate din greșeală, am...

Comisarul își scăpă brusc pipa și nu făcu nici cea mai mică mișcare ca s'o prindă, înainte ca ea să cadă în mare. El apucă pe Bradshaw de braț.

— Cerule, strigă el, n'o știai? Dar era în adevăr un negru!...

— Pentru Dumnezeu! se înecă Bradshaw, Stevens, puțin coniac, sunt rănit,... la călcâi!...

Trad. de CONST. GALITZA

UN NOU MARE CONCURS
PREMII DE 20.000 LEI

„REALITATEA ILUSTRATA" de comun acord cu marea casă de parfumerii „BERYLLON", organizează un nou concurs original: In cutiile tuburilor de pastă „PERLODONT", — fabricată de firma de mai sus, — se găsesc imprimate pe câte o foaie volantă, patru versuri, care trebuesc complectate cu câte două cuvinte. Răspunsurile se vor trimite pe adresa „REALITATEA ILUSTRATA", strada Const. Mille 7, cu mențiunea pe adresă: pentru concursul „PERLODONT".

Fiecare cititor al revistei noastre poate participa cu atâtea șanse câte bonuri va trimite, la premiile de 8000-5000-2000 și cinci a 1000 lei, pe care le oferim.

Tragerea premiilor va avea loc la o dată pe care o vom anunța ulterior.

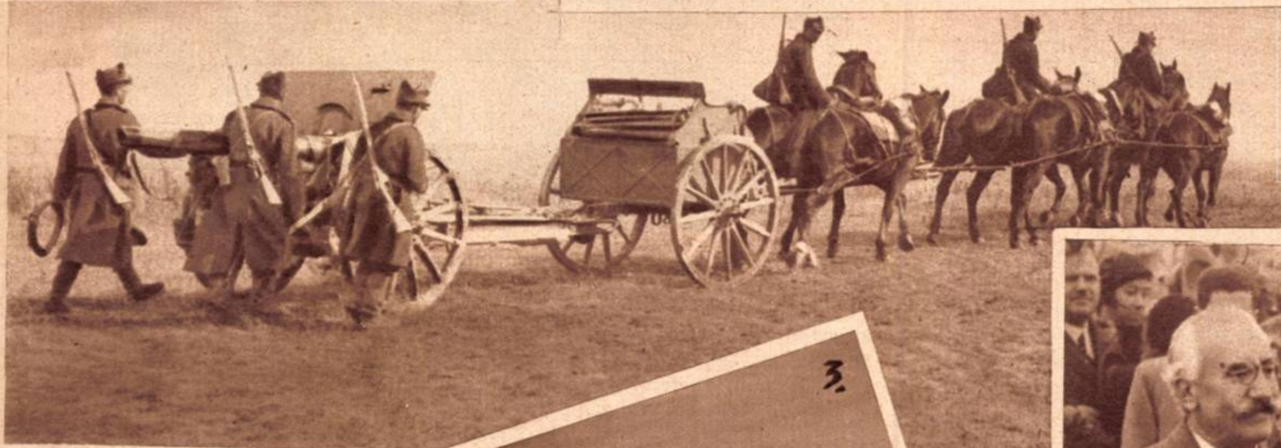
O INOVAȚIE

Revista noastră în dorința de a înlesni cititoarelor sale o necesitate inaccesibilă încă tuturor, a convenit cu salonul de Coafură I. Beer, Calea Moșilor No. 53, ca timp de două luni, adică, dela 1 Octombrie a. c., până la 1 Decembrie, ori cine se va prezenta cu cuponul din corpul revistei „Realitatea Ilustrată", va putea face ondulațiuni permanente cu lei 250., în loc de lei 400 cât costă acum.

Cuponul acesta dă dreptul a face cu lei 250 Ondulație Permanentă la Frizeria I. Beer, calea Moșilor No. 53.

sfârșitul MANEVRELOR

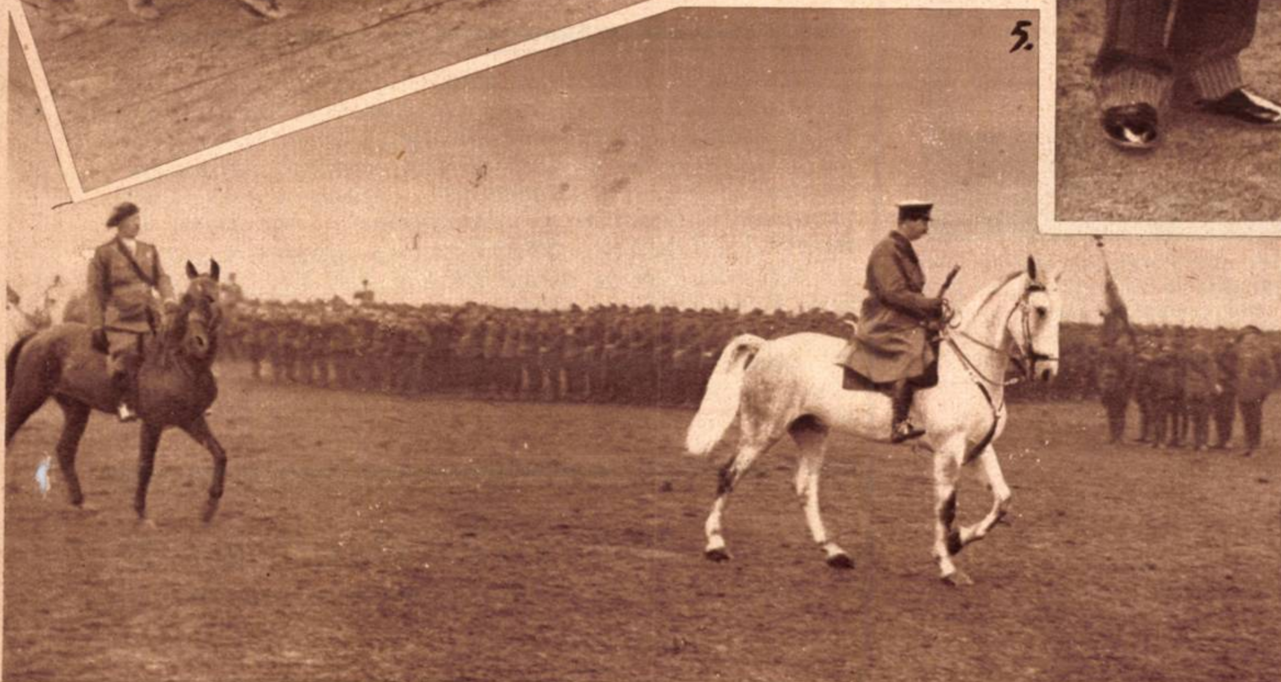

Manevrele dela Roman s'au terminat zilele trecute. Critica a fost deosebit de favorabilă.

1) Regele și statul-major al manevrelor, urmărind marea revistă militară; 2) O piesă de artilerie este trimisă spre poziție; 3) Defilarea trupelor care au luat parte la manevre; 4) Suveranul, d. prim-ministru Vaida și arhiepiscopul Lucian Triteanu al Romanului, asistând la festivitatea sfârșitului manevrelor; 5) Regele Carol trecând trupa în revistă.

Foto I. Berman-Realitatea

Marele concurs muzical

„Realitatea Ilustrată"-„Columbia"

Premii în valoare de 100.000 lei

După cum am anunțat în numerele precedente, „Realitatea Ilustrată" de comun acord cu marea casă mondială de muzică: „COLUMBIA" organizează un mare concurs muzical, pentru alegerea celei mai bune bucăți muzicale imprimată pe plăci „Columbia" în sezonul 1932—33.

Casa „Columbia" propune pentru concurs 24 bucăți muzicale, imprimate pe excelentele plăci „Columbia", cântate numai în românește, cititorii noștri vor alege din ele cea mai bună placă, ascultându-le pe toate în mod gratuit în orice magazin de muzică.

Cititorii cari vor să participe la acest concurs, vor strânge cele șase cupoane ce vor apărea consecutiv în „Realitatea Ilustrată" (pagina 31) și le vor trimite la terminarea concursului, împreună cu buletinul de vot, care va fi publicat împreună cu al șaselea bon.

Iată mai jos primele patru plăci prezentate în concurs:
Ilona — muzică și cuvinte de Elly Roman.
Minte-mă — muzica de Ionel Fernic.
Oh! Mona — muzica de Weens & Washburn.
Rumba, rumba peste tot — muzica de Alverio Cozziani.

Aceste bucăți au fost cântate de excelentul diseur Cristian Vasile pe plăci „Columbia", cu orchestra Frank Fox, din Viena. Bucățile enumerate mai sus se vor putea asculta în toate magazinele de muzică din țară și in special la magazinele „Columbia" din București, Calea Victoriei 48—50 și la sucursalele „Columbia" din Cluj, Piața Unirii 28, Cernăuți, str. I. Flondor 12; Timișoara, Bd. Regele Ferdinand 7; deasemenea aceste plăci vor fi transmise la radio, la date ce se vor anunța la timp, prin ziarul „Dimineața".

Pentru cititorii noștri din localitățile unde nu se vor găsi aceste plăci, casa „Columbia" le va trimite prin poștă ramburs, la cerere.

„Realitatea Ilustrată" și casa „Columbia" oferă cititorilor noștri cari vor lua parte la acest concurs, următoarele premii, ce se vor distribui imediat ce toate bonurile vor fi strânse:

4 albume cu plăci clasice, mari în valoare de lei 5.500.—
100 plăci pe care le vom împărți în cel puțin 20 grupe. lei 15.000.—
100 bonuri de reparațiuni gratuite de gramofoane lei 30.000.—
1 aparat de gramofon Columbia Typ 201 lei 4.500.—
200 plăci Columbia alese după catalogul special „ 30.000.—
marele premiu îl reprezintă:

1 aparat de radio Columbia C81, construit după ultimile metode și invențiuni americane care are 8 lămpi dintre care: 4 lămpi redresoare, 4 lămpi cu ecran, 2 pentode și o lampă duodiodă detectoare fără distorsiuni. Aparat prevăzut cu Haut-Parleur electrodinamic având Ton-Control și Volum-Control automat.

Funcționează direct la priză pentru curent alternativ și este fabricat în Uzinele „Columbia".

Acest premiu îl va câștiga unul dintre cititorii noștri, cari au votat exact bucata pe care o alege un juriu compus din somități muzicale și artistice, a cărui compunere o vom anunța la timp.

Cursurile de desemn, pictură și grafică

Risa Propst-Kraid și Konrad Hönich

Pe o stradă liniștită din inima orașului, se află Atelierul pictoriței Risa Propst-Kraid.

N'am intrat într'unul din acele ateliere, obișnuite să cuprindă o mulțime de vizitatori, în unul din acele ateliere-salon în care cutare artist „en vogue" își întreține gloria sa mondenă. Nu. Doamna Risa Propst-Kraid s'a ținut departe de aceste manifestațiuni pe care nu le iubește.

— „Am pornit la ideia creiării unei școli de artă plastică" îmi spune interlocutoarea mea, „pentru ca tinerele talente să-și poată realiza fiecare personalitatea sa neîncătușată de precepte și reguli — sunt conduși numai *să vadă* și să-și desvolte sensibilitatea plastică".

„Își păstrează toată independența de spirit *„îndrăznesc"* mai mult.

„Școala are și un curs foarte important de artă grafică, cuprinzând gravură în lemn, linoleum, carton, aquaforte, aquatinta, litografie, etc.

„Cursul acesta e condus de colegul meu, d. Paul Konrad Hönich.

Trecem la lucrările elevilor. E foarte interesant să vezi cum aceiaș natură moartă, acelaș cap, acelaș nud e interpretat altfel de fiecare elev, — după personalitatea lui. Cum — în decursul lecțiilor — această personalitate se clarifică, se afirmă și-și găsește expresia cât mai aproape de adevăr și frumos, influența profesorilor nu se vede decât în această ascensiune.

PAUL B. MARIAN

Un protector al sporturilor

D. general M. Ionescu, *directorul general al căilor ferate române, este un protector al sporturilor.*

Secondat de d. N. Apostolescu, *director de cabinet, a isbutit să organizeze, în primul rând la București și apoi în toată țara, echipe pentru toate categoriile de sporturi, echipe redutabile pentru celelalte formațiuni sportive.*

Duminica trecută, pe terenul C. F. R. din B-dul Elisabeta, s'a disputat campionatul de tenis, între echipele din București.

Fotografiile noastre au fost luate la acest match și cea de sus o parte din asistență (in mijloc d. general Mihail Ionescu *și cele două fiice ale sale; la stânga:* d. N. Apostolescu) *și cea de jos, o fază din match:* Caralulis *(campionul clubului „Doherty", luptă contra lui* Segall *(Campionul clubului „Juventus").*

Toți acei care se vor abona pe timp de cel puțin șase luni, începând de astăzi la ziarele noastre „Dimineața" sau Adevĕrul" precum și cei care se vor abona pe timp de un an la revistele „Realitatea Ilustrată", „Adevĕrul literar", „Magazinul", „Dimineața Copiilor", „Cinema", „Lectura" și „Radiofonia", vor primi UN BILET LA LOTERIA STATULUI (o optime) cl. I-a.

Cine însă se va abona PE UN AN la „Adevĕrul" sau „Dimineața" va primi

DOUĂ BILETE LA LOTERIA STATULUI (cl. I)

Lozurile sunt achiziționate de noi de la marea colectură a Băncii Hermes, București, Calea Victoriei 30 și strada Lipscani No. 20.

Citiți „MAGAZINUL" No. 22

PIRAȚII FLUVIILOR

STAU în barul hotelului din Hankau. Sunt în concediu. Vaporul meu, bătrânul „Yu Shun" pornise spre gurile lui Jangtse, își rupsese câteva coaste și acum trebuia să așteptăm să ni se trimită o nouă turbină și plăci pentru cuirasa exterioară.

Afară era zăpușală și eram cât pe-aci să adorm lângă paharul meu cu whisky, când deodată ușa sări cu sgomot înlături. Un uriaș, cu câte două fete sub fiecare braț, își făcu drum prin sală și se așeză gălăgios în nișă, lângă mine. Asta trebuie să fie!.. Un asemenea exemplar de om, de peste doi metri înălțime, lat și vânjos, cu labe uriașe, nu apare decât o singură dată într'un veac în istoria științelor naturale! Ochii-i albaștri aruncau fulgere și nasul încovoiat străpungea cutezător aerul!

Cum mă văzu îmi cuprinse mâna și mi-o strânse ca într'un clește, de-mi venia să strig de durere. Era un fost camarad de școală.

— Alex, ce-i cu tine, omul lui Dumnezeu? Te credeam cel puțin prim ofițer de vapor.

Eu însumi nu eram decât ofițer „terț" pe „Yu Shun" o cotigă cu găurile astupate cu ciment. Prietenul meu îmi povesti o mulțime de întâmplări din viața lui. Că cerul gurii nu rămânea uscat întretimp, se 'nțelege dela sine. După războiu activase câtva timp în marina jugoslavă. Dar cum șederea în port îl plictisise, pornise în coloniile olandeze, navigase acolo ca ofițer de vapor și după tot felul de aventuri devenise acum comandantul unui vapor de ordine chinezesc.

Vapor de ordine? Acestea sunt vasele oficiale ale autorităților chinezești, — mă lămuri el, — care fac expediții împotriva bandelor de tâlhari, sau a vapoarelor comuniștilor chineji. Un număr respectabil de germani și austriaci, foști ofițeri de marină, mașiniști și subofițeri sunt azi în serviciul chinejilor, se simt destul de bine și câștigă sume frumoase. Comandantului și echipajului vaselor de ordine, li se plătește, anume, produsul capturei scoase la licitație, precum și al vapoarelor capturate dela contrabandiști și pirați.

— Așa dar, Alex, mâine pornim la vânătoare în susul fluviului. Or, cum ești în concediu, n'ai ce pierde, vii cu noi.

Obiecțiunile mele rămaseră fără ecou.

— Ulei și pantaloni de pânză îți împrumut eu. Dacă vrei îți dau și Steyerul din timpul răsboiului. In cel mult o săptămână suntem înapoi. Scrie bătrânului comandant depe „Yu Shun" o scrisoare de dragoste, fă-ți testamentul și haide cu mine. Ai să te convingi că nu există distracție mai sublimă!

Nu i-am scris comandantului de pe „Yu Shun" scrisoarea de dragoste și nu mi-am făcut nici testamentul, pur și simplu din pricină că în „asemenea cazuri" camarazii de pe bord moștenesc orișicum perechea de pantaloni, cele câteva cămăși și perechile scâlciate de pantofi albi. Altminteri nu mai aveam ce lăsa, afară de niște bonuri iscălite pentru câteva sticle de bere și vin, băute pe „Yu Shun". Am acceptat și n'am mai vorbit nimic despre proectata excursiune.

OAMENI DE TOATE NEAMURILE

In dimineața următoare, înainte de ivirea zorilor, pornirăm într'o barcă cu motor pe valurile galbene ale fluviului Jangtse. Prin ceața cenușie ni se arătă silueta unui vapor. El era lat și scurt, avea linia de plutire puțin adâncă și din coș eșiau nori groși de fum, cari se amestecau cu ceața umedă și ploaia subțire. La mijloc, înaintea coșului se afla cârma. Cuirasa și tunul cu tragere rapidă de pe babord lăsau să se recunoască imediat caracterul vaporului. In timp ce pornirăm în susul fluviului, ofițerii aflați în sala de mâncare, mă salutară. Șeful mașinist era un german; de-asemeni și al doilea cârmaci. Printre ceilalți se afla un fost ofițer de marină italian, care trebuise să părăsească armata din cauza datoriilor, și un mecanic din Praga. Ofițerii cari comandau tunul, makuaii și soldații de jandarmerie erau chineji. Acești makuai, soldați, fuseseră și ei pirați, odinioară! De predilecție, la jandarmerie, se puneau foști pirați, căci erau curagioși, cunoșteau ascunzătorile și șiretlicurile, și erau oameni de încredere.

Pilotul era un croat din Sussin, dar acum se afla pe punte. Pretutindeni, în toate colțurile, pe mese, între sticlele cu whisky și țigări, se aflau puști, revolvere și cutii cu cartușe. Pe perete atârnă o ladă mare cu o cruce roșie de-asupra, și încăperea răspândia un miros înăbușitor de ulei, alcool și carbol. Intre timp soarele răsărise. Pe o colină ardeau sute de case; un spectacol de altfel foarte obișnuit!

In ziua următoare ancorăm la Hoșie. Prin ferestrele deschise pătrundea un miros amețitor de apă împuțită sau de mortăciune. Aci se îmbarcară încă vre-o douăzeci de soldați sașii, de piele galbenă, înarmați cu cuțite coroiate și puști. Curând pornirăm mai departe.

BANDA IN APROPIERE

Necontenit întrecem vapoarele de pasageri care încrucișează fluviul Yangtse, vasele cu două și trei etaje, fără catarguri și corăbii trase de către un mic bastiment. Prima covertă e încărcată cu butoaie, lăzi și saci; a doua e plină cu boi și alte animale, legături de fân, și pasageri chinezi, murdari și sdrențăroși. Pe coverta superioară se află cabinele și sălile de mâncare, pentru acei care plătesc mai mult. Aceștia stau culcați în scaune, citesc ziare, sau ascultă radio și gramofon. Cea mai mare parte dintre ei sunt negustori, agenți și misiți. Se află și câțiva ingineri albi, cu soțiile lor. Pe fiecare covertă stau câțiva soldați chinezi.

Ofițerii noștri opriau fiecare vas de acest fel pe care-l întâlniau și-l cercetau amănunțit.

Trecură două zile. Fiecare vapor care venia în josul apei, ne raporta faptele pline de cruzime ale unei bande, depe un vas bine înarmat și prevăzut cu un motor de câteva sute de cai putere. Abia noaptea trecută, la o distanță de vreo sută de kilometri au fost măcelăriți pasagerii și echipajul unui vapor de transport.

După masa de seară se sună alarma. La cabina cârmei fură înșurubate înaintea ferestrelor obloanele de fier, așa încât cârmacii nu puteau vedea afară decât printr'o mică crăpătură. Tunul cu tir rapid fu așezat în ordine de bătae, și munițiile fură transportate pe proră.

VAPORUL SCUFUNDAT

E noapte întunecoasă.

— „Aprindeți reflectorul!" — strigă prietenul meu. Stau lângă el pe punte. După scurt timp reflectorul nostru pipăe țărmul, fluviul, cercetează orizontul în lung și'n lat, se stinge. Mașinile lovesc în tact regulat. Peste fluviu domnește o ceață deasă.

Nu se zărește o lumină?... Nu, e un trunchi de copac putred. Dar dincolo? O lumină roșie... nu, m'am înșelat. Apa clocotește în jurul nostru; privim încordați înainte. Din depărtare răsună înfricoșător fluerul unui vapor, bate un clopot. Isbucnesc într'un râs de eliberare. Un whisky! Aprind o țigară.

Deodată zăresc o lumină! în mijlocul fluviului. Un vapor de pasageri ancorat! Ne apropiem de el cu băgare de seamă.

— „Aprindeți reflectorul!" La o depărtare de cincizeci de metri de noi, zărim o țeavă neagră eșind din apă. E coșul șlepului. Din coș se mai ridică încă aburi. Scufundarea nu trebue să se fi făcut de mult timp.

CLOPOTUL FANTOMA

Ne apropiem de vasul aflat în mijlocul fluviului. Doi ofițeri chinezi, câțiva soldați și cu mine sărim dincolo. Prietenul meu; în calitate de comandant trebuia să rămână pe vaporul lui. Lămpile noastre de buzunar se aprind. Iată cârmaciul! In mijlocul punții atârnă în bezna cârmaciul; l'au spânzurat.

Tocmai vroiam să coborâm scara, când sirena noastră începu să urle. Semnal de alarmă! Dăm buzna înapoi, unul după altul; alunec pe scară; peste tot sânge alunecos. Cad pe spate, mă ridic, însfârșit sunt iar sus., dar lumina roșie a vasului nostru dispare în noapte... Am rămas singur!...

De-odată aud deasupra mea sunetul unui clopot. Mă cutremur. Sar înapoi. Mă așed în poziție de apărare! Clopotul sună din nou. Dar nu văd pe nimeni, numai spânzuratul se leagănă în întuneric. Cinci minute liniște. Apoi iar sunetul clopotului pe punte.

In cele din urmă prind curaj, aprind lampa de buzunar, luminez puntea şi zăresc faţa contractată a cârmaciului spânzurat.. I se atârnase de gât frânghia clopotului şi acum se agita încoace şi în colo, mişcând clopotul. Mă strecor mai departe, cu ajutorul lămpii, pe vaporul morţii.

UN SPECTACOL INSPAIMANTATOR

Sub punte zac trei soldaţi morţi, scăldaţi în sânge. Jos, în salon, un sgomot. Apoi o tăcere. Linişte... O lumină orbitoare. Inchid ochii. Un reflector luminează vasul părăsit. E reflectorul nostru sau al duşmanului?

Stau nemişcat, lipit de perete. Intr'o cabină stau doi chinezi bine îmbrăcaţi, aplecaţi peste masă de parc'ar dormi... Il zgudui pe unul de mână. Capul îi alunecă depe masă, trupul se zgârceşte; dintr'o gaură mică dela tâmplă, se prelinge sânge închegat.

Dinapoi continuă acelaş sgomot! Prin mijlocul cabinei trece o bârnă de lemn. Lampa mea luminează un om legat. E comandantul vasului. Pieptul îi e străpuns de pumnale. Ochii privesc holbaţi şi sticloşi... Pretutindeni băltoace de sânge...

Deodată tună o voce:

— Hallo! Hallo!

Cu revolverul în mână, mă reped într'un colţ... Aud vorbă, muzică — haut-parleurul aparatului de radio funcţiona nestingherit, probabil după o mică pauză! Loviturile nu mai contenesc. Cobor. Ascult, şi zăresc un măgar legat, care bătea de zor din copite.

Aud la un moment dat urletele sirenei şalupei cu motor. Alerg într'un suflet pe punte. Cârmaciul sună mereu din clopot. Câteva salve de puşcă spintecă văzduhul. Strigăte... Trag în aer trei focuri de revolver. Barca cu motor s'a apropiat.

— Hallo, hallo mister Thayer! — strigă glasul cârmaciului secund.

CINE ARE NERVI MAI TARI?

De cealaltă parte isbucnesc împuşcături şi urlete:

— Aici, aici! — strigă cârmaciul.

Săr în necunoscut, săr scurt, valul se închide peste capul meu Un vârtej mă trage de picioare. Cuprind marginea şalupei; nişte braţe binevoitoare mă ajută să intru înăuntru.

— Atenţiune la cârmă! — comandă cârmaciul. In acelaş moment se strecoară un vapor negru între noi şi deschizătura fluviului.

E vaporul piraţilor. Trebue să ocolim un banc de nisip, furişându-ne în spatele vaporului piraţilor, ca să ajungem la vaporul nostru. Smucim şalupa într'o parte. Barca aleargă nebuneşte pe întinderea apei, ca şi când ar avea de gând să sară în aer. Ne aruncăm în fundul şalupei.

O şalupă duşmană a ajuns în largul apei şi porneşte cu toată viteza împotriva noastră. Desigur că nutreşte intenţia să ne taie drumul spre vapor şi dacă e posibil să ne ia şalupa. Mergem cu 30 de mile pe oră în întâmpinarea ei.

— Direct în ea! — comandă cârmaciul marinarului dela cârmă.

Mă uit la el. A innebunit pe semne. S'o iei razna direct împotriva şalupei duşmane, care bate şi ea treizeci de mile pe oră nu-i o nebunie?

— N'o să aibă nervi destul de tari, — strigă cârmaciul — hahaha, o să vedem, unul din noi, trebuie să dea înapoi, altfel sburăm amândoi în aer şi'n iad. „Ei, sau noi!"

Şalupa spumegă înspre noi. Noi înainte. Motorul cântă şi clocoteşte, şalupa saltă în aer, valurile biciuesc prora dinainte: o svârlucă în bezna nopţii! Şalupa piraţilor se năpusteşte asupra noastră... un singur strigăt de-oparte şi de cealalta — au cârmit intro' parte! Cârma noastră n'a cedat nici măcar cu un centimetru. Pumnul puternic al cârmaciului nu s'a intimidat o clipă! Drumul spre vaporul nostru e liber... Marele vas al piraţilor e acum departe. Tirul lui nu ne poate ajunge. Dar şalupa duşmană se întoarce, vine după noi, vrea să ne ajungă. Reflectorul nostru şi cel duşman luminează cursa noastră nebună.

CATASTROFA

Motorul nostru nu e mai puternic, dar e mai îngrijit. Şalupa piraţilor rămâne tot mai mult în urmă. Ajungem vaporul nostru, care e şi el în plină viteză. Aruncăm frânghiile, ne târâm lipiţi de vas, suntem sus!

Pe vaporul nostru stă fiecare liniştit la locul lui. Pe punte mă primeşte zâmbind liniştit, ca de obicei, prietenul meu.

— Ei, te-ai distrat bine dincolo?

Reflectorul nostru prinde şalupa piraţilor care a renunţat să ne mai urmărească zadarnic şi care se îndrepta şi ea în direcţia vaporului lor. Dâra de apă din urma şalupei e ţintă minunată. Şalupa vrea să dispară în bezna nopţii. O salvă de tun, motorul se opreşte şi şalupa se sparge. Prin crăpătură se scurge ulei şi benzină aprinsă; flacăra ţâşneşte spre înaltul cerului. Imi pare rău de ei. Sunt băieţi curagioşi şi nu va scăpa nici unul cu viaţă.

Salvele noastre se'ndreaptă acum şi asupra vaporului piraţilor, care se află în linie paralelă cu noi. După câteva lovituri e în flăcări. Piraţii se salvează în bărcile lor. Ne îndreptăm cu toată viteza spre bărcile cu vâsle, în care s'au refugiat piraţii încercând să fugă.

— Direcţia mijlocul vasului! — strigă comandantul.

Se aud urletele a o sută de gâtlejuri. Apa clocoteşte. Reflectorul nostru cercetează întinsul apei. Colo o barcă... dincolo alta... Pornim în viteză. Stopăm. Ii adunăm pe toţi. Incă o barcă. Pornim înainte cu toate motoarele.

UN COMANDANT ALB

Ultima barcă a fost ajunsă. Câţiva chinezi sunt scoşi din apă; nu de milă, aşa ceva nu se cunoaşte pe acolo, dar pentru a fi cercetaţi din ce bandă fac parte, cine e comandantul şi unde se afla ascunzătoarea lor.

Douăzeci de oameni sunt aduşi legaţi cobză. Ofiţerul de jandarmi le ia interogatoriul. Capul bandei e un alb! Ce soartă putuse să aducă un european în mijlocul lor? Care a fost viaţa acestui om? Dar copilăria lui? N'a avut şi el o mamă care l-a legănat? El ţine privirea în pământ. Ştie că nu-l mai poate salva nimic.

Interogatoriul s'a sfârşit. Pornim mai departe. Soarele răsare de după valurile pământii. Acostăm la Hoşie. Prizonierii sunt debarcaţi. Pe ţărm se ridică spânzurători. Câteva minute mai târziu, păsările răpitoare dau ocol deasupra capetelor spânzuraţilor, scoţând strigăte stranii. Pornim în josul fluviului, întinşi pe covertă; fumăm, jucăm şah. După câteva zile suntem iar la Hankau.

FRUMOASA TREABA

Un vapor de pasageri mă aduce, după o călătorie plicticoasă de câteva zile, la Nanking, şi de aci la Shanghai. Citesc în ziare ştiri despre noui banditisme săvârşite de bandele chineze.

„Când vor curăţa odată vasele noastre de războI pe aceşti piraţi?" — se întreabă un ziar englez... Insfârşit ajung acasă pe vaporul meu, bătrânul „Yu Shun". Pe bord se lucrează cu înfrigurare. Se bat nituri noui, se roade rugina. Intr'un cuvânt, un şir întreg de furnici harnice. Bătrânul căpitan mă salută strălucind de bucurie.

— Frumoasă treabă, Thayer, minunată afacere! Pornim imediat în Anglia. Incărcătură de muniţii pentru China, pentru Waiseng!...

— Pentru Waiseng! Dar ăsta nu furnizează guvernului! Asta împinge toată muniţia spre Nord. Dela ăsta îşi cumpără doar bandiţii...

— Sst, sst! Nu aşa tare, — mă întrerupse bătrânul. Ştiu şi eu treaba asta. Dar ce ne priveşte pe noi. Totul nu-i decât o înscenare. Incărcătura engleză pentru..., hahaha! Principalul e că „Yu Shun" are iar o încărcătură plină!...

Un concurs senzaţional

„Realitatea Ilustrată" alege pe cel mai bun diseur şi pe cea mai bună diseusă din România.—Un angajament strălucit la „HIS MASTER'S VOICE".

„REALITATEA ILUSTRATA" institue un nou mare concurs, pe ţară, pentru alegerea celui mai bun diseur şi a celei mai bune diseuse.

Cititorii noştri ştiu — din articolele pe care le-am publicat, tratând despre aceste chestiuni, — că marile talente sunt în cele mai dese cazuri descoperite, graţie unor întâmplări fericite, iar publicul meloman, cere mereu vedete noui, mai ales în materie de radio şi gramofon.

Concursul nostru, prin care se vor evidenţia cei mai buni cântăreţi, din marea masă a anonimilor, va fi organizat în următoarele oraşe: Bucureşti, Iaşi, Cernăuţi, Cluj, Constanţa, Chişinău, Timişoara şi Craiova.

In fiecare din aceste oraşe, se vor constitui jurii, compuse din somităţi muzicale, cari vor examina calităţile vocale şi artistice ale concurenţilor. Aceştia vor executa cu acompaniament, două bucăţi muzicale (un tango şi o romanţă) minunate bucăţi scrise special pentru acest concurs, de doi dintre cei mai reputaţi compozitori români.

In fiecare din oraşele enumerate mai sus, se vor alege în concurs preliminar, câte un diseur şi o diseusă, iar în Bucureşti se vor alege deasemenea câte un diseur şi o diseusă, la două sute de candidaţi.

Acei aleşi în provincie, vor veni pe spezele noastre la Bucureşti, unde va avea loc concursul definitiv, în faţa publicului, care va vota, împreună cu un juriu competent, pe cel mai bun diseur şi pe cea mai bună diseusă.

Aceştia vor obţinea ca premiu, câte un angajament strălucit pe termen de câte un an, la marea casă muzicală mondială, „HIS MASTER'S VOICE" şi la cerere, câte un angajament la marile localuri ale Capitalei.

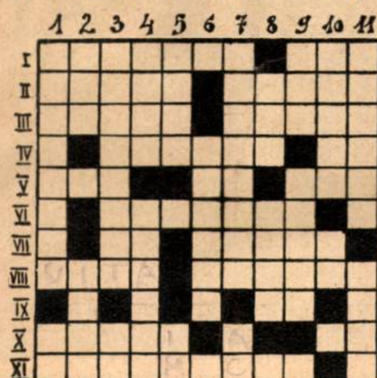
Inscrierile se primesc, însoţite de fotografii şi de câteva date personale, la redacţia revistei „REALITATEA ILUSTRATA",

In numărul viitor, vom publica amănunte ample, asupra acestui extraordinar concurs.

Jocurile realităţii

Concursul nostru pe luna Octombrie

Problema V. (Cuvinte încrucişate). („Sfinxul dela Bădăcin")

ORIZONTAL:

I. Acolo s'a exilat de bună-voe d. Maniu. — Preşedintele Camerei.

II. Ii rătăcea mintea (fig.).— Rătăcea (fig.).

II. Oraş în care la 1892 s'a ţinut un congres studenţesc, la care d. Maniu a participat ca reprezentat al studenţimii române din Ardeal. — Cum era d. Maniu când a participat la congresul studenţesc?

IV. Odăiaş. — „Tăcere" d-lor deputaţi!

V. Sui. — Literă gresească. — Pe drupt cuvânt, d. Maniu a fost favorizat de...

VI. Datorită imensei popularităţi de care se bucura, i-a încredinţat guvernul lui Maniu în) Noembrie 1928.

VII. Aberaţiune pentru unitatea în care d. Maniu era sub-locotenent. — Om supărător (fig. şi fam.).

VIII. Priveşte! — Vă aminteşte pe Anton pe Ibahsburg.

IX. Negaţie.

X. Canale. — Fluviu în Rusia.

XI. Conducătorul partidului ţărănesc, care fuzionat cu cel al d-lui Maniu a dat partidul naţional-ţărănesc.

VERTIICAL:

1. Unchiul prin mamă al d-lui Maniu. — D-l Maniu este un mare... de stat român.

2. Port în Finlanda. — Numele de botez al preşedintelui naţional-ţărănist. (— u).

3. Unul din principalele caractere ale „Sfinxului dela Bădăcin". — Interjecţie.

4. Oraş din provincia natală a d-lui Maniu. — Retragerea d-lui Maniu la Badacin nu a fost „veşnică".

5. Vas. — Iuliu Maniu.

6. Eronat.

7. Partid a cărui cârmă a fost luat de d-l Maniu dela G. Pop de Băseşti. — Bold.

8. Primesc. — Constitue mijlocul de locomoţiune spre Bădăcin a „Sfinxului".

9. Aşez. — Oraş în care d-nul Maniu a urmat cursurile liceale.

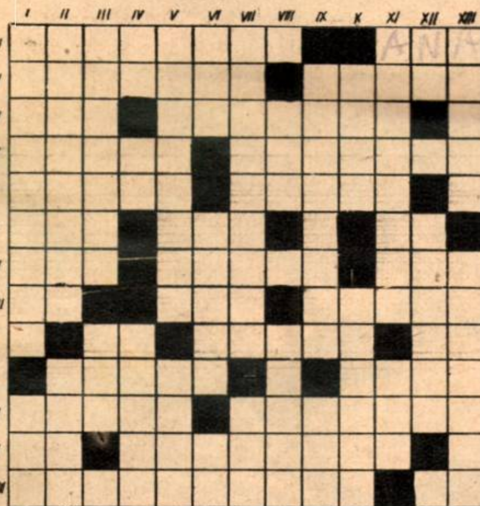
10. Zălău, Viena, Bucureşti Budapesta, toate au un rol în viaţa d-lui I. Maniu. — Unitatea de măsură a vieţii omeneşti.

11. Naţional-ţărănist. — Prima parte dintr'un oraş ardelean în care „Sfinxul" a ţinut un discurs în 1918, arătând drepturile Românilor asupra Ardealului.

Mircea I. Popescu-Remmy

Problema VI-a „De-ale gurii"

ORIZONTAL : I) Ţăranii o taie felii cu o sfoară, o fac coloş în mână şi o mănâncă sătos; — ...me femenin. II) A lat ortul popii! (a crăpat!) — pasăre cu o carne excelentă. III) tambă; — rachiu de bucate, vătămător. IV) Lăcomie ; — puneam la măsea! V) Rezerv ; savant francez. VI) Fără (ger.) esperanto — pomadă. VII) In acest loc; — archipelag în Polynesia unde se mănâncă oameni la tavă! — prăjesc un om. VIII) Interp.; — oraş european; — dela Nae. IX) Conj.; — planta veninoasă; — abr. X) Apăsat tare; — goală. XI) Diademe persoane; — pronumele reprezentantului şcoalei latiniste în transilvania. XII) Un hoţ decapitat; — prăjitură rotundă care-şi trage numele de la gastronomul Brillat Savarin (Ghici ciupercă ce-i?). XIII) Prăjitură care-şi trage numele de la un oraş italian; — notă.

VERTICAL : — I) Mâncarea favorită a italienilor; — peşte din care se face bune sardele. II) Plăcintă din făină cu lapte sau brânză; — pentru cernut. III) Cârnaţi fripiţi la grătar; — literă grecească. IV) Articol; — interj. ; — promenadă (c=T). V) Pepene verde ; — existent. VI) Cămaşă; — prăjitură din mai multe foi; — pronume. VII) A fost şi Lucullus unul vestit! — tot (trans.). VIII) Posedă; — plecară. IX) Floarea laptelui; — odă (anagr.). X) Contestare; — oraş italian. XI) Patruzeci la 9 Martie; — dai în leagăn! XII) Alifie; — altă prăjitură. XIII) Pâine nedospită; — prăjituri de turcească şi care mie îmi place grozav de mult! (depinde de gusturi...)

Mugurel Aragon

Nouile noastre premii

Deslegătorilor din numerele 297, 298, 300, 301 li se va oferi, prin tragere la sorţi, următoarele premii:

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu şampanie.

PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady".

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, şi cinci volume literare din Editura „Adevărul".

CUPON DE JOCURI No. 299

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

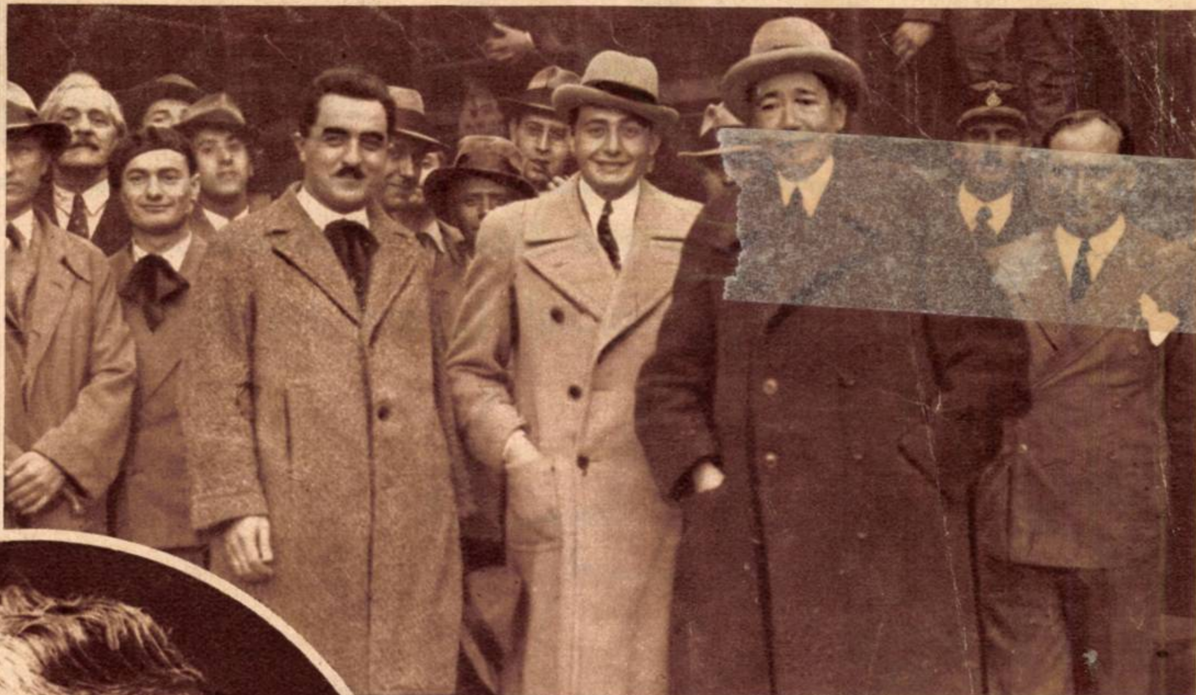
„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-fotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

Dreapta: *Sosirea d-lui Titulescu în gara Sinaia. Fostul nostru ministru la Londra, este înconjurat de ziariști și de prieteni.*

Jos: *Kamenev, cunoscutul om politic al Sovietelor, a fost exclus din partidul comunist.*

Dr. mijloc: *Celebra campioană americană de natație Eleanor Holm, a fost angajată de o casă de filme din Hollywood. Iat-o examinându-și prima probă de film.*

Jos: *Consiliul de redacție al unui ziar pentru copii, scris de copii la Berlin.*

REALITATEA ilustrată

300

ANUL VI. Nr. 300

27 OCTOMBRIE 1932

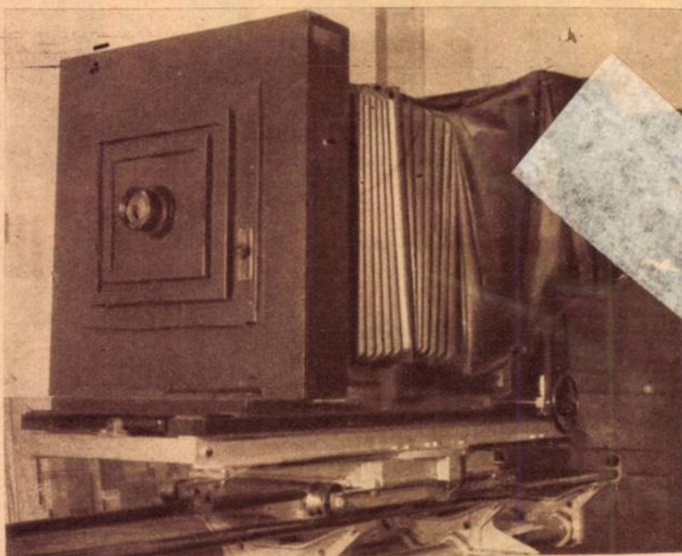
„REALITATEA ILUSTRATĂ" PRETUTINDENI!

(Harry Langdon dela M. G. M.)

300

„Realitatea Ilustrată" sărbătorește 300 săptămâni de existență. Șase volume mari, cincisprezece kilograme de hârtie, închid în paginele lor tăcute, nenumărate gânduri, toată comoara de cunoștiințe pe care omenirea a dobândit-o în milenii de străduințe precum și o oglindire a activității și a manifestațiunilor civilizației noastre, în decursul ultimilor șase ani.

Dacă a trăit, dacă revista noastră a isbutit să se desvolte, să progreseze și să ajungă la maturitatea ei de azi, se datorește numai publicului, care a încurajat dela început încercarea noastră. Deaceea, numai pentru cititorii ei, „Realitatea Ilustrată" se străduește să devină tot mai frumoasă, tot mai bine scrisă, și să îmbrace o haină cât mai perfectă. In acest chip, revista noastră înțelege să mulțumească cititorilor pentru prietenia pe care ei i-o arată. R.

CUM APARE REALITATEA ILUSTRATĂ

Cititorilor care mototoliți și aruncați neglijent revista, abia citită, nu veți cunoaște niciodată munca și știința pe care le reprezintă aceste pagini.

Din clipa în care redactorul a avut o idee, desenatorul ori fotograful o inspirație, până când foaia iese însfârșit tipărită a intrat în joc experiența acumulată în cinci secole de muncă pătimașă.

Astfel în fiecare săptămână găsim închise, în câteva zeci de pagini a lume vie și pitorească, reflex prețios și credincios în acelaș timp al preocupărilor întregului univers. Cum apare „Realitatea Ilustrată"? Dar mai întâi o scurtă introducere.

Se împlinesc în iarna aceasta cinci ani de când un gazetar — gen american — și-a făcut apariția la ziarul „Dimineața" cu buzunarele tixite de manuscrise și câteva lăzi cu clișee. Fără multe parlamentări cu direcția marelui cotidian, revista a prins brusc ființă. Avea ca linie de conduită exploatarea elementului — devenit astăzi de primul ordin în ziaristică, — senzațional în știință, în politică, în orce manifestare omenească.

Astfel dela tânăra fată, dornică de-a cunoaște viața staru rilor de peste ocean, până la persoana pretențioasă cu simțul estetic mult desvoltat, cititorul avea, pentru prima oară la noi în țară, totul la îndemână — un text interesant, însoțit de gravuri care-i dovediau autenticitatea.

Ca tehnică publicația noastră a evoluat, întrebuințându-se cele mai moderne mașini, care dau o ținută deosebită tiparului.

Ochiul cercetătorului va rămâne uimit asistând la interesantul drum pe care-l face manuscrisul și fotografia, pornind din redacție, până în clipa când imensele rotative tipăresc și „fățuesc" revista trimițând-o în atelierul unde se face expediția.

Pe masa albă, tixită cu fotografii, desenatorul face schița — macheta — paginei ce se va tipări.

Astfel începe operația numită paginație. Poziția, mărimea fotografiilor ori a desenelor, titlurile și porțiunile ocupate de text sunt fixate. Acest studiu este realizat pe foi de hârtie, în formatul revistei pe care sunt trase, mai întâi aproximativ pe urmă definitiv, liniile care despart diferitele elemente ale paginei. Ajunsă la acest stadiu, revista poate fi imprimată.

La sosirea în tipografie materialul este împărțit în două. Copiile textelor sunt trimise în atelier unde sunt compuse în caractere mobile de plumb. Linotyp-urile sunt cele cari îndeplinesc această operație. Ca la o mașină de scris, lucrătorul atinge cu vârful degetelor litera voită.

Procesul mecanic, de-o ingeniozitate uimitoare, care transformă gândul scris în șiruri de litere de plumb, e extrem de interesant.

Rândurile așezate după modelul dese-

Stg.: *Vedere parțială a rotativei.*

Dr. sus: *Aparatul de fotofrafiat. din atelierul de fotogravură.*

Sus: *Retușeurul face ultimele îndreptări, pe diapozitivul care va servi la copertă.*

nat sunt strânse într'o ramă, aşezate apoi într'o maşină tipografică şi imprimate pe o foaie de hârtie specială, transparentă.

Ilustraţiile sunt fotografiate în dimensiunile impuse de paginaţie. Negativele sunt retuşate, spre a reliefa oarecari părţi ale fotografiei şi a atenua altele.

Odată această operaţie împlinită, negativele se iau din nou în lucru pentru a se obţine pozitivul transparent. Pozitivele sunt spălate şi uscate, ca pe urmă un retucheur specialist să termine punerea la punct a clişeului. Acum părţile risipite ale revistei se vor uni, pentru a nu se mai separa. Bucăţile de text obţinute pe hârtie transparentă sunt fixate pe o placă de sticlă corespunzând paginei de revistă. Astfel, opt pagini sunt adunate şi constitue o „formă".

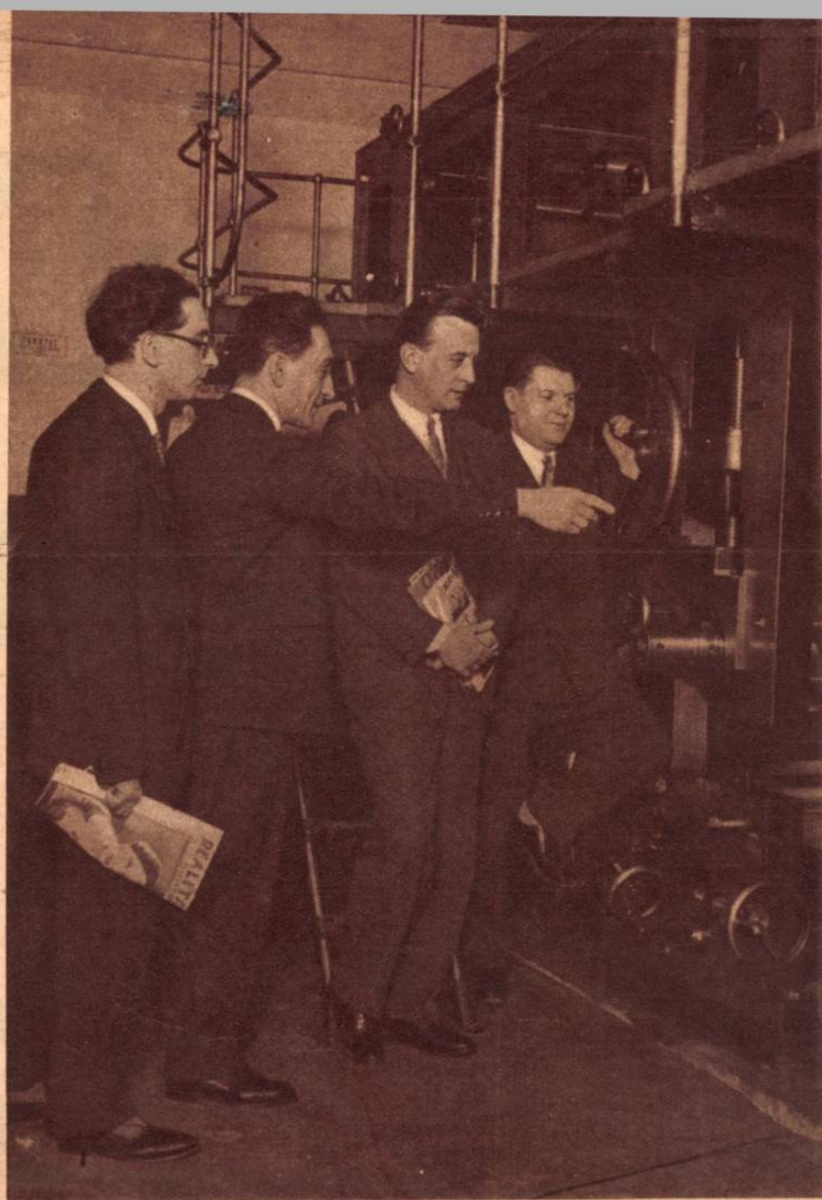
Incep acum o serie de operaţii chimice: Se transpune forma pe *„hârtie pigment"* care suportă un aşternut de gelatină sensibilizată într'o baie de bicromat de potasiu.

Forma, aşezată într'o ramă, pe această foaie de hârtie, este supusă acţiunii luminei. Aceasta determină o modificare a bichromat-ului, producându-se o adevărată „tăbăceală" a culcuşului sensibil, care primeşte proprietatea de-a deveni insensibilă la apă caldă.

„Tăbăceala" este cu atât mai energică, cu cât lumina este mai vie.

Copia astfel obţinută este fixată pe un cilindru de aramă, şi se developează cu ajutorul apei, la o temperatură de 40 gr. C. Aceasta permite de-a separa cu uşurinţă suportul hârtiei de vestmântul gelatinos, care rămâne aplicat pe suprafaţa cilindrului. Acum cilindrul se gravează, scăldându-l în acid azotic (apă tare), în câteva soluţii de concentraţie diferită, pentru a determina pătrunderea lui chiar în straturile mai groase ale getalinei. Astfel gravura făcută, cilindrul este transportat pe un cărucior la maşina rotativă.

Inchipuiţi-vă o namilă uriaşă care ocupă pe deaîntregul o sală vastă. Are deasupra un fel de etaj şi e manevrată de patru lucrători. Poate scoate peste 6000 exemplare pe oră. Cilindrul gravat face parte din accesoriile ei. Bobina de hârtie de câteva sute de kgr. e antrenată consecutiv prin diferite angrenaje şi trecând pe deasupra cilindrului gravat este presată de un alt cilindru de cauciuc şi astfel hârtia absoarbe toată cerneala depusă în cavităţile mici ale cilindrului gravat.

Dreapta: *Ivan Petrovici a vizitat cu ocazia recentei sale vizite la Bucureşti, cea mai modernă instalaţie grafică a capitalei, aceea a „Realităţii Ilustrate".*

Stg.: *Revista iese gata făţuită, din rotativă.*

Jos: *Cum se copiază formele*

• FOTO-CORNELIU DEMETRESCU •

La maşina „Realităţii Ilustrate" se rotesc deodată trei cilindrii.

Foaia de hârtie desfăşurată de pe sul trece la un cilindru, se imprimă pe o parte, trece peste o placă încălzită, ajunge la al doilea cilindru gravat. Işi continuă apoi drumul prin alte angrenaje unde este făţuită şi tăiată. In maşină ea are o lungime cincizeci—şeaizeci de metri. Secundă cu secundă începe acum să curgă teancul nesfârşit de exemplare ale revistei. Febrilitatea din preajmă a imposibil să nu suscite interesul chiar al celui mai blazat.

Scriitori, artişti şi tehnicieni au lucrat la apariţia revistei, deaceea de îndată ce e gata, fiecare o ia şi o răsfăeşte cu înfrigurare. Şi dela director, pânăla ultimul lucrător, toţi par'că mângâie cu privirea opera la care au depus o cât de mică parte de energie şi ştiinţă.

Vine acum rândul atelierului de legătorie, unde „Realitatea Ilustrată" este cusută, numărată şi expediată în pachete voluminoase, pe tot cuprinsul ţării şi pe tot restul pământului, unde se găsesc oameni cari să cunoască graiul nostru.

M.

DE 4 x PANEUROPA

COUDENHOVE

omul care a inițiat mișcarea pan-europeană și care voește să creeze un continent unitar, fără Rusia. Scopul său este o uniune a tuturor statelor europene, inclusiv coloniile, într'un singur Stat, din punct de vedere administrativ, bazat pe drepturi egale și pace. Deviza lui e următoarea: „Uniune, ori unde este nevoe; libertate ori unde este îndoială; dragoste activă în toate".

De când popoarele Europei au aflat că după răsboi nu mai există între națiuni nici un „învingător mândru" și că toate neamurile au eșit din luptă slăbite, pentru că adevăratul câmp de luptă se găsește, în timpurile moderne, îndărătul frontului, grupările de forțe ale Europei, au suferit o transformare profundă. Unul dintre primii, contele de Coudenhove-Kalergi, întemeetorul și susținătorul mișcării pan-europene, a recunoscut imediat după pacea dela Versailles că Europa, desfăcută în nenumărate state mari și mici, este sortită ruinei, dacă nu se vor lua la vreme, măsuri

MUSSOLINI

se străduește să obțină o schimbare a tratatului dela Versailles, în interesul țării sale. El ar dori să înlănțuiască la Italia o serie de state din Orientul Europei (cele care sunt în alb pe harta noastră).